

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΝΣΤ' | ΤΕΥΧ. Α' | ΑΘΗΝΑΙ, 1. ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14, Τ. 140-ΤΗΛ. 718-308 | 15 ΜΑΡΤΙΟΥ 1979 | ΑΡΙΘ. 6

Ο ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟΣ

Ο ΜΕΓΑΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΑΡΡΗΤΟΥ ΣΥΛΛΗΨΕΩΣ ΤΗΣ ΠΑΡΘΕΝΟΥ ΜΑΡΙΑΣ

1. Τὸ ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν ὁρισθὲν ἔτος, ὅπερ διανύομεν, ὡς ἔτος ἀφιερωτικὸν εἰς Μνήμην τοῦ μεγίστου Πατρὸς καὶ Οἴκου-μενικοῦ Διδασκάλου, Βασιλείου Καισαρείας, ἐπιβάλλει ὅπως καὶ τὰ ἄρθρα τοῦ ἐπισήμου ὁργάνου τῆς Ἐκκλησίας στρέφονται ἐπ' εὐκαιρίᾳ εἰς τὴν μεγάλην καὶ ἀγίαν προσωπικότητα τοῦ σοφοῦ τούτου ἀνδρός, οὗτινος τὰ συγγράμματα ἀποτελοῦν ἀνεξάντλητον πηγὴν ψυχωφελῶν διδαγμάτων αἰωνίου ἀξίας διὰ χριστιανοὺς καὶ μὴ, διὰ πιστοὺς καὶ ἀπίστους, διὰ νέους καὶ γέροντας, ἄρρενας καὶ θήλεις, πάσης κατηγορίας ἀνθρώπων οἵασδήποτε κοινωνικῆς τάξεως, φυλῆς, χρώματος, ἀκόμη καὶ οἰουδήποτε θρησκευματος ἢ χριστιανικῆς ὁμολογιακῆς τοποθετήσεως. Διότι τοῦ ἐνθέου πράγματι Βασιλείου οἱ στοχασμοὶ προσλαμβάνουν ἐκτὸς τόπου καὶ χρόνου ἀξίαν ἀσυγκρίτου σπουδαιότητος, ὁποῖαν μόνον τὰ μεγαλοφυῆ πνεύματα συλλαμβάνουν καὶ παρέχουν εἰς τὸν ἄνθρωπον πρὸς διδαχὴν καὶ καλλιέργειαν τοῦ τε πνεύματος καὶ τοῦ καθόλου ψυχικοῦ του κόσμου.

2. Ὁ Μέγας Βασίλειος λοιπὸν διὰ νὰ ἀποδείξῃ τὴν ἀρρητον σύλληψιν τῆς Παρθένου Μαρίας, δεχθείσης τὸν ἀρχαγγελικὸν χαιρετισμόν, ἤτοι τὴν ἐξ αὐτῆς σύλληψιν καὶ

γέννησιν τοῦ Υἱοῦ καὶ Λόγου τοῦ Θεοῦ καὶ διὰ νὰ ἄρῃ τῶν ἀπίστων ἢ ὀλιγοπίστων τὴν ἄρνησιν, φέρει παραδείγματα ὀρισμένων εἰδῶν ὀρνίθων, αἱ ὁποῖαι οὐδεμίαν ἀνάγκην ἔχουν τῶν ἀρρένων πρὸς κύησιν καὶ γέννησιν τῶν νεοσσῶν των. Ἰδοὺ τί σχετικῶς λέγει ὁ θεὸς Πατὴρ: «Πολλὰ τῶν ὀρνίθων γένη οὐδὲν πρὸς τὴν κύησιν δεῖται τῆς τῶν ἀρρένων ἐπιπλοκῆς· ἀλλ' ἐν μὲν τοῖς ἄλλοις ἄγονά ἐστι τὰ ὑπηνέμια (τὰ ἄνευ μετοχῆς ἄρρενος γεννηθέντα), τοὺς δὲ γύπας φασὶν ἀσυνδύαστως τίκτειν ὡς τὰ πολλὰ, καὶ ταῦτα μακροβιωτάτους ὄντας· οἷς γε μέχρις ἑκατὸν ἐτῶν, ὡς τὰ πολλὰ, παρατείνεται ἡ ζωή». Καὶ ἐπάγεται τὰ σοφώτατα ταῦτα: «Τοῦτό μοι ἔχε παρασεσημειωμένον ἐκ τῆς περὶ τοὺς ὀρνιθαῖς ἱστορίας, ἵν' ἐπειδὴν ποτε ἴδῃς γελῶντάς τινας τὸ μυστήριον ἡμῶν, ὡς ἀδυνάτου ὄντος καὶ ἔξω τῆς φύσεως, παρθένον τεκεῖν, τῆς παρθενίας αὐτῆς φυλαττομένης ἀχράντου, ἐνθυμηθῇς ὅτι ὁ εὐδοκήσας ἐν τῇ μωρίᾳ τοῦ κηρύγματος σῶσαι τοὺς πιστεύοντας (Α' Κορ. 1, 21), μυριάς ἐκ τῆς φύσεως ἀφορμὰς πρὸς τὴν πίστιν τῶν παραδόξων πρόσλαβὼν κατε-

βάλετο» (Ὁμ. Η' Εἰς Ἑξάμ. «Περὶ πτηνῶν καὶ ἐνύδρων», ΒΕΠΕΣ 51, 260, 2-12).

3. Εὐαγγελιζόμενος τὴν Μαριάμ ὁ Γαβριήλ καὶ ἐπιβεβαιῶν ὅτι «Πνεῦμα Ἅγιον ἐπελεύσεται ἐπὶ Σέ, καὶ δύναιμις Ὑψίστου ἐπισκιάσει Σοι», ἐπιλέγει ὁ Μ. Βασίλειος: «Εὐθυμείσθω μὲν πᾶσα ψυχὴ ζητοῦσα περὶ τῶν θειοτέρων, εἰ ὅμμα τοιοῦτον ἔχει, ὥστε ταῦτα ζητεῖν καὶ ὁρᾶν τὰ αἰσθῆσαι ἀόρατα, καὶ εἰ, οὕτω ζητοῦσα, παρ' αὐτῶ τῷ ζητουμένῳ, κατὰ τὸ γεγραμμένον, οἰκεῖν δύναται. Γέγραπται γάρ· «ἐὰν ζητῆς, ζήτει, καὶ παρ' ἐμοὶ οἰκεῖ» (Ἠσ. 24,12). Οἰκεῖ δὲ τότε, ὅτε μετὰ πίστεως ζητεῖ». Ποῖον δὲ τὸ ζητούμενον; Τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον, τὸ ὁποῖον ζωοποιεῖ τὰ πάντα θείως καὶ «πάρεστι πανταχοῦ τῷ ἐκπέμποντι αὐτὸ Θεῷ ὁμοιούμενον καὶ κατὰ τὸ εἶναι καὶ κατὰ τὸ πανταχοῦ καὶ ἐν πᾶσιν ὁμοίως εἶναι», ὡς ἐν τῇ εὐαγγελιζομένη ὑπὸ τοῦ Γαβριήλ Μαριάμ! (ΒΕΠΕΣ 52, 228,1-6 καὶ 229,10 ἐ.: Περὶ τοῦ Πνεύματος). Ἄλλ' ὁ τὰ πάντα διὰ τῆς λογικῆς ἀνερευνῶν καὶ κρίνων ἄνθρωπος, ἐρωτᾷ· διατί ὁ Θεὸς ἐν ἀνθρώποις; Ὁ Βασίλειος ἀπαντᾷ: «Μάνθανε, ὅτι διὰ τοῦτο Θεὸς ἐν σαρκί, ἐπειδὴ ἔδει τὴν καταρθεῖσαν σάρκα ταύτην ἁγιασθῆναι, τὴν ἀσθενήσαν ἐνδυναμωθῆναι, τὴν ἀλλοτριωθεῖσαν Θεοῦ, ταύτην οἰκειωθῆναι αὐτῷ, τὴν ἐκπεσοῦσαν τοῦ παραδείσου, ταύτην εἰς οὐρανὸν ἀναχθῆναι. Καὶ τί τὸ ἐργαστήριον τῆς οἰκονομίας ταύτης; Παρθένου ἁγίας σῶμα. Τίνες δὲ ἀρχαὶ τῆς γεννήσεως; Πνεῦμα Ἅγιον καὶ δύναιμις Ὑψίστου ἐπισκιάζουσα. Μᾶλλον δὲ αὐτῶν ἄκουε τῶν τοῦ Εὐαγγελίου ρημάτων. «Μνηστευθείσης γάρ, φησί, τῆς μητρὸς αὐτοῦ Μαρίας τῷ Ἰωσήφ, πρὶν ἢ συνελθεῖν αὐτοὺς εὗρέθη ἐν γαστρὶ ἔχουσα ἐκ Πνεύματος Ἁγίου» (Ματθ. 1,18). Καὶ παρθένος καὶ μεμνηστευμένη ἀνδρὶ, ἐπιτηδεῖα πρὸς τὴν τῆς οἰκονομίας διακονίαν ἐκρίθη, ἵνα καὶ ἡ παρθενία τιμηθῇ, καὶ ὁ γάμος μὴ φαυλισθῇ. Ἡ παρθενία μὲν γὰρ ὡς ἐπιτηδεῖα πρὸς ἁγιασμὸν ἐξελέγη διὰ δὲ τῆς μνηστείας αἱ ἀρχαὶ τοῦ γάμου συμπαρελήφθησαν. Ὁμοῦ δέ, ἵνα καὶ μάρτυς οἰκειὸς ἢ τῆς καθαρότητος Μαρίας ὁ Ἰωσήφ, καὶ μὴ

ἐκδοτος εἴη τοῖς συκοφάνταις ὡς τὴν παρθενίαν βεβηλώσασα, μνηστῆρα εἶχε τοῦ βίου φύλακα» (ΒΕΠΕΣ 54, 228, 4-19).

4. Εἶναι ἀδύνατον νὰ μεταφέρωμεν ἐντὸς τοῦ περιορισμένου πλαισίου ἑνὸς ἄρθρου καὶ ἄρθρου πανηγυρικοῦ, πάνθ' ὅσα ἡ ἔνθεος γραφὴς τοῦ θεοφωτίστου Πατρὸς Βασίλειου ἐκφέρει περὶ τῆς ἀπορρήτου ἐκ τῆς ἀειπαρθένου Μαρίας συλλήψεως τοῦ Θεανθρώπου. Τοῦτο μόνον ἄς προστεθῇ. Καὶ ὁ ἅγιος τοῦ Θεοῦ Πρωτοεράρχης Βασίλειος ἵσταται ἐνεὸς καὶ ἐξαπορούμενος πρὸ τοῦ μυστηρίου τούτου! Ἄλλ' ἵσταται ἐκθαμβούμενος μὲν, ἀλλ' ἅμα καὶ χαίρων τὴν χαρὰν ἐκείνην, τὴν ὁποίαν τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον γνωρίζει νὰ ἐπιχορηγῇ εἰς τὸν ἀληθῶς πιστεύοντα εἰς τὸ γεγονός τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ Υἱοῦ καὶ Λόγου τοῦ Θεοῦ, τοῦ σάρκα φορέσαντος διὰ τῆς κυοφορησάσης τὸν Ἑμμανουήλ Παναγίας Παρθένου, τῆς καὶ δωρησαμένης Αὐτῷ τὴν σάρκα τὴν ἀνθρωπίνην. Διὸ καὶ ὁ Μέγας Πατὴρ ἐν ἀγαλλιάσει ἀναφωνεῖ: «Θάλλει μου ἡ καρδιά, καὶ πηγάζει μου ὁ νοῦς· ἀλλὰ βραχεῖα ἡ γλῶσσα καὶ ἀμυδρὸς ὁ λόγος, ὥστε τσούτον χαρᾶς μέγεθος ἐξαγγεῖλαι!» (ἐνθ' ἄν. 233, 9 ἐ.).

5. Ὅσοι πιστοὶ καὶ τοῦ μυστηρίου τῆς συλλήψεως τῆς Παρθένου καὶ γεννήσεως δι' αὐτῆς τοῦ Λυτρωτοῦ ἡμῶν Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, χαιρετίζωμεν ἐν ἀγαλλιάσει καὶ ἐν θριάμβῳ τὸ γεγονός, συμπάλλοντες καὶ ἐπαναλαμβάνοντες τὸν ἀρχαγγελικὸν ἀσπασμὸν: «Χαῖρε, κεχαριτωμένη, ὁ Κύριος μετὰ σοῦ»! Ἡ τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελιστοῦ Ματθαίου ἀφήγησις, ἀποκαλύπτει ἐν ὅλῃ τῇ αἴγλῃ τὸ μέγα μυστήριον τῆς θείας ἐνανθρωπήσεως. Μυστήριον τὸ τῆς κενώσεως τοῦ Θείου Λόγου! Μυστήριον καὶ ἡ ἄφραστος σύλληψις Αὐτοῦ ἐν τῇ μήτρᾳ τῆς Παρθένου! Ἡ κυφορία μυστηριώδης, ἀλλ' ἡ Θεία Γέννησις ἀποκαλυπτικὴ καὶ σωτηριώδης! Διατί δέ; Ἵνα ἀποκατασταθῇ ἡ τρωθεῖσα δικαιοσύνη διὰ τῆς παραβάσεως τῆς ἐντολῆς τοῦ Θεοῦ ὑπὸ τοῦ ἀνθρώπου, «ἐφ' ᾧ πάντες ἥμαρτον» (Ρωμ. 5,12) καὶ θάνατος πνευματικὸς τε καὶ σω-

ματικὸς ὑπεισῆλθεν εἰς τὸν κόσμον! Ἐνοχὸς λοιπὸν πᾶσα ἡ ἀνθρωπότης. Τὸ προμῆνυμα δὲ τῆς ἀποκαταστάσεως τῆς τρωθείσης διὰ τῆς παραβάσεως δικαιοσύνης τοῦ Θεοῦ ὑπῆρξεν ὁ Εὐαγγελισμός! "Οθεν καὶ ὁ Μέγας Βασίλειος ἀναφωνεῖ: «Ὁ βάθος ἀγαθότητος καὶ φιλανθρωπίας Θεοῦ»! Μόλις ἐφανερώθη ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ ἡ σωτήριος (Τίτ. 2,11) καὶ ἀνέτειλεν ὁ "Ἡλιος τῆς δικαιοσύνης (Ματθ. 3,20), κατεπόθη ὁ θάνατος εἰς νίκος (Α' Κορ. 15,54)! Καὶ διὰ τὴν ἄρρη πᾶσαν ἀμφισβήτησιν περὶ τούτου, φέρει ὡς παράδειγμα τὰ παγωμένα νερά, λέγων. "Οπως ὁ πάγος ἐπιπλέει ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῶν ὑδάτων, ὅσον χρόνον εὐρίσκεται ὑπὸ σκιάν καὶ εἶναι νύξ, ἀλλ' ὅταν ἀνατείλῃ ὁ ἥλιος τήκεται καὶ διαλύεται μετὰ τὰς ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου, οὕτω πως μέχρι τῆς παρουσίας τοῦ Χριστοῦ ἐβασίλευεν ὁ θάνατος ὁ πνευματικὸς, ὁ ὁποῖος κατενικήθη καὶ ἐξηφανίσθη μετὰ τὴν ἐμφάνισιν τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ, ἦτοι μετὰ τὴν ἀνατολήν τοῦ Ἡλίου τῆς δικαιοσύνης, ἦτοι τοῦ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Παρθένου διὰ τοῦ ἀρχαγγέλου Γαβριήλ!

6. Τὸ κεφάλαιον τῆς σωτηρίας τῆς ἀνθρωπότητος ὑπῆρξεν ὁ Εὐαγγελισμός! Τί δὲ δὲν ἐμπερικλείονται καὶ δὲν ὑποκρύπτονται ἐν τῷ κεφαλαίῳ τούτῳ τῆς σωτηρίας ἡμῶν! Κένωσις Θεοῦ καὶ κλησίαις πρὸς θέωσιν τοῦ ἀνθρώπου! Κλησίαις ὑπὸ τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν ἄνθρωπον προαιρετικῇ καὶ οὐχὶ ἀναγκαστικῇ. Κλησίαις, τὴν ἀνθρωπίνην ἐλευθερίαν σεβομένη! Κλησίαις, συνεπαγομένη θυσίας καὶ ἀγῶνας συνεχεῖς καὶ ἀδιαλείπτους! Κλησίαις, προϋποθέτουσα πίστιν εἰς τὸν προσκαλοῦντα καὶ πίστιν ἐπὶ τὴν νίκην τοῦ ἀγωνιζομένου! Κυοφορία Παρθένου, Γέννησις Θεοανθρώπου διὰ προσλήψεως ὑπ' Αὐτοῦ τῆς «χριστοφόρου σαρκὸς» ἐκ τῆς ἀγνῆς Παρθένου Μαρίας! Κλησίαις διὰ τοῦ εὐαγγελικοῦ κηρύγματος πρὸς τὸν ἄνθρωπον! Ουσία, βουλῆσει Θεοῦ, χάριν τοῦ ἁμαρτωλοῦ ἀνθρώπου! Σταύρωσις τοῦ ἀναμαρτήτου εἰς ἀποκατάστασιν τῆς τρωθείσης ἀπείρου δικαιοσύνης τοῦ Θεοῦ! Εὐδοκία καὶ χάρις Θεοῦ πρὸς τὸν ἄνθρωπον! Ἀνάστασις Χριστοῦ

καὶ κατανίκησις τοῦ θανάτου, τοῦ πνευματικοῦ θανάτου τοῦ ἀνθρώπου. Ἀποκατάστασις ἐν δόξῃ τοῦ ἀθώου Θύματος, τοῦ σαρκωθέντος Χριστοῦ καὶ λύτρωσις ἐκ τῶν δεσμῶν τῆς θανατηφόρου αἰχμαλωσίας τοῦ ἁμαρτήσαντος ἀνθρώπου! Ἀνάληψις εἰς οὐρανοὺς τοῦ καταβάντος εἰς τὰ κατώτερα μέρη τῆς γῆς (Ἐφ. 4,9) καὶ ἀνύψωσις εἰς τὸν οὐρανὸν τοῦ ἀνθρώπου! Κένωσις Θεοῦ καὶ θέωσις τοῦ ἀνθρώπου! Ἐλευθερία ἐκ τῶν δεσμῶν τῆς ἁμαρτίας καὶ τοῦ πνευματικοῦ θανάτου τοῦ ἀνθρώπου καὶ αἰχμαλωσία ἐν χάριτι Χριστοῦ πρὸς σωτηρίαν καὶ μακαριότητα αὐτοῦ!

7. Ὁ Εὐαγγελισμὸς λοιπὸν εἶναι τὸ κεφάλαιον τῆς σωτηρίας ἡμῶν! Εἶναι τὸ κεφάλαιον, ἐν τῷ ὁποίῳ ἐμπεριλαμβάνονται πᾶσαι αἱ ἀνωτέρω ἀλήθειαι καὶ πᾶσαι αἱ ἀπὸ Θεοῦ δωρεαί, ἀλλὰ καὶ πᾶσαι αἱ ὑποχρεώσεις καὶ θυσίαι καὶ ἡμῶν πρὸς ἐπίτευξιν τῶν θείων δωρεῶν. Ἀλλὰ ἀρχὴ καὶ τέλος πάντων τούτων δι' ἡμᾶς εἶναι ἡ Πίστις! Ἡ Πίστις εἰς τὸν σαρκωθέντα ἐκ τῆς Παρθένου Μαρίας Χριστόν! Ἡ Πίστις, ἡ ὁποία θὰ ὀπλίσῃ ἡμᾶς κατὰ παντὸς ἐχθροῦ, ἔσωθεν ἢ ἔξωθεν ἐπιβουλευομένου τὴν ἀφαίρεσιν τῆς ἐλευθερίας καὶ τὴν βεβήλωσιν τῆς χριστιανικῆς μας Ὁρησκείας! Ἡ Πίστις, ἥτις θὰ μᾶς ἱκανώσῃ ν' ἀμυνθῶμεν κατὰ παντὸς ἐχθροῦ ἢ φθορέως τοῦ Ἑλληνικοῦ καὶ Χριστιανικοῦ Πολιτισμοῦ, ὅπουδῆποτε ἦνθισεν οὗτος! Ἡ Πίστις, ἥτις θὰ μᾶς γιγαντώσῃ ὡς ἔθνος διὰ τὴν ἀντιταχθῶμεν κατὰ πάσης ἔξωθεν ἢ ἔσωθεν ἐπιβουλῆς πρὸς ἀφαίρεσιν ἢ διαφθορὰν τῶν ὑψηλῶν ἀξιών καὶ τῶν μεγίστων ἐπιτευγμάτων ἡμῶν—πνευματικῶν, ἡθικῶν, κοινωνικῶν, τέχνης καὶ λόγου—, ποὺ ἀποτελοῦν τὰς μεγάλας παρακαταθήκας τῶν ἱερῶν Παραδόσεων τῆς ἱστορικῆς μας ἐθνικῆς πορείας!

8. Ἡ Πίστις εἰς τὸν τρισυπόστατον Θεόν! Ἡ Πίστις εἰς τὸ μέγα μυστήριον τοῦ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Παρθένου Μαρίας ὑπὸ τοῦ Ἀρχαγγέλου Γαβριήλ καὶ ἡ ἀφοσίωσις τοῦ Ἑλληνορθοδόξου πληρώματος εἰς ὅσα ἡ ἀγία του Ἐκκλησία διδάσκει καὶ παραινεῖ. Ἡ Πίστις, ἡ δυναμένη καὶ

ΟΡΘΟΔΟΞΙΑ ΚΑΙ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΣΜΟΣ *

Ἀναγνώσας μετὰ τῆς δεούσης προσοχῆς τὴν εἰς τὸ ἀπὸ 29 Δεκεμβρίου 1978 φύλλον τοῦ ἐγκρίτου περιοδικοῦ «La Vie Protestante» συνέντευξιν: «Ὁ Φίλιππος Πότερ ἐξηγεῖ τὰς (ἀμφισβητουμένας) κατευθύνσεις τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν» (Philip Potter explique les choix /contestés/ du Conseil Oecuménique des Eglises), ἀναλαμβάνω προσωπικὴν πρωτοβουλίαν, ὅπως προβῶ εἰς ὀρισμένας διευκρινίσεις, τοῦτο δὲ πρὸς ἀποφυγὴν ἐνδεχομένων παρεξηγήσεων, τὰς ὁποίας δύναται νὰ προκαλέσῃ ἡ συνέντευξις ἐπὶ ἐλβετικοῦ καὶ παγκοσμίου ἐπιπέδου, λόγῳ τῆς ὑψηλῆς ιδιότητος τοῦ παραχωρήσαντος αὐτὴν ὡς Γενικοῦ Γραμματέως τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν. Πράττω δὲ τοῦτο ἐκλαμβάνων τὴν συνέντευξιν ἀπλῶς ὡς ἀφορμὴν ὑπογραμμίσσεως ὀρισμένων σκέψεων, δυναμένων κατὰ τὴν γνώμην μου νὰ συμβάλουν εἰς τὴν ὑπερβάσιν τῶν διαχωριστικῶν σχημάτων καὶ τὴν

οἰκοδομὴν τοῦ «Σώματος τοῦ Χριστοῦ», ὅπερ ἐστὶν ἡ Ἐκκλησία.

Κατ' ἀρχήν, θεωρῶ ὡς ἀνεπίτρεπτον τὸν διαχωρισμόν, εἰς τὸν ὁποῖον ἀναφέρεται ἡ ἀρθρογράφος, μεταξὺ Προτεστάντων καὶ Ρωμαιοκαθολικῶν ἀφ' ἑνὸς καὶ Ὁρθόδοξων ἀφ' ἑτέρου, ὑπὸ τὴν ἐννοιαν, ὅτι οἱ πρῶτοι φαίνονται νὰ ἴστανται ἐγγύτερον πρὸς ἀλλήλους, ἀπὸ ὅτι οἱ Ὁρθόδοξοι πρὸς τοὺς Προτεστάντας, παρ' ὅλον ὅτι οἱ Ὁρθόδοξοι «εἶναι πλήρη μέλη τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν».

Ἄλλ' ἔτι μᾶλλον θεωρῶ ἀστόχους τοὺς λόγους, εἰς τοὺς ὁποίους ὁ Γενικὸς Γραμματεὺς προσπαθεῖ νὰ θεμελιώσῃ τὸν διαχωρισμόν, τὸν ὁποῖον φαίνεται νὰ δέχεται. Καὶ ἐξηγοῦμαι:

1. Εἶναι ἄρα γε τόσον ἀπλὴ καὶ σχηματικὴ ἡ ἱστορικὴ διαπίστωσις, ὥστε οἱ μὲν Ρωμαιοκαθολικοὶ καὶ Προτεστάνται νὰ χαρακτηρίζωνται ὡς ἔχοντες «κοινὴν λατινικὴν νοοτροπίαν» («une mentalité latine commune»), οἱ δὲ Ὁρθόδοξοι («ἐλληνικὴν

* Ἀπάντησις εἰς συνέντευξιν τοῦ Γενικοῦ Γραμματέως τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν δρος Φιλ. Πότερ εἰς τὸ περιοδικὸν τῆς Γενεύης «La Vie Protestante».

ὄρη μεθιστάνειν κατὰ τὸν ἀπόστολον Παῦλον (Α' Κορ. 13,2). Ἡ Πίστις αὕτη ἐνίσχυε τὸ Γένος κατὰ τὴν μακραίωνα ἱστορίαν του ν' ἀντεπεξέρχεται κατὰ τῶν παντοίων ἐπιβούλων ἐχθρῶν του καὶ νὰ διασφαλίζῃ ἐν τέλει νικηφόρος τὸ μέγιστον ἀγαθὸν τῆς Ἑλευθερίας του! Παντοδύναμος εἶναι ἡ Πίστις, μάλιστα εἰς τοὺς ἀγωνιζομένους ὑπὲρ τῆς ἀπειλουμένης Πατρίδος καὶ τοῦ ὑψίστου ἀνθρωπίνου ἀγαθοῦ, τῆς Ἑλευθερίας. Ἡ Πίστις τῶν Ἑλλήνων ἰκάνωσεν αὐτοὺς ν' ἀψηφοῦν τοὺς κινδύνους καὶ νὰ κατανικῶσι πολυαριθμοτέρους καὶ ἰσχυροτέρους ἐχθροὺς των. Οἱ Ἕλληνες ἐπίστευον καὶ πιστεύουσιν, ὡς ἡ Παρθένος ἐπίστευσεν εἰς τὴν ἀρχαγγελικὴν διαβεβαίωσιν, ὅτι δηλαδὴ «Θεὸς ὅπου βούλεται, νικᾷται φύσεως τάξις»!

9. Εὐφημήσωμεν λοιπὸν τὴν ἀειπάρθενον Μαρίαν, τὴν κυοφορήσασαν τὸν Λυτρωτὴν τοῦ κόσμου καὶ χαρίζουσιν ἔκτοτε ἑσσεῖ εἰς τὸ ἡμέτερον Γένος τὴν νικηφόρον ἐπίστεψιν τῶν ἀγώνων μας κατὰ τῶν παντοίων ἐχθρῶν τῆς Πατρίδος ἡμῶν. Ἐν πίστει πρὸς

τὸ μέγα μυστήριον τῆς δι' αὐτῆς σαρκώσεως τοῦ Υἱοῦ καὶ Λόγου τοῦ Θεοῦ, ὃς κλίνωμεν ἐν ταπεινώσει τὴν κεφαλὴν, ψάλλοντες μετὰ τοῦ ὕμνου τὴν χαρμόσυνον εἶδσιν, τὴν εἰς τὴν ἁγίαν Παρθένον κομισθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Ἀρχαγγέλου Γαβριὴλ καὶ δι' αὐτῆς εἰς τὸ ἀνθρώπινον γένος:

«Ἴδου ἡ ἀνάκλησις νῦν ἐπέφανεν ἡμῖν ὑπὲρ λόγον ὁ Θεὸς τοῖς ἀνθρώποις ἐνοῦται.

Ἀρχαγγέλου τῇ φωνῇ ἡ πλάνη ἐκμειοῦται ἡ Παρθένος γὰρ δέχεται τὴν χαράν τὰ ἐπίγεια γέγονεν οὐρανός·

ὁ κόσμος λέλυται τῆς ἀρχαίας ἀρᾶς. Ἀγαλλιᾶσθω ἡ κτίσις καὶ φωναῖς ἀνυμνήτω ὁ ποιητὴς καὶ Λυτρωτὴς ἡμῶν, Κύριε, δόξα Σοι»!

(Ἰδιόμελον τῆς ἐορτῆς τοῦ Εὐαγγελισμοῦ)

ΚΩΝ. Γ. ΜΠΟΝΗΣ

Ὁμότιμος Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν Ἀκαδημαϊκός

νοοτροπία» (*une mentalité grecque*)); Και εάν υπό «νοοτροπία» εννοείται αναφορά εις τὰς ρίζας, ἤτοι εις τὸ λατινικὸν καὶ ἑλληνικὸν πνεῦμα, εἶναι δυνατόν νὰ ἀγνοήσωμεν οἱ πάντες, ἀνεξαρτήτως τῆς ἐκκλησιολογικῆς καὶ ὁμολογιακῆς ἡμῶν προσελύσεως, τὴν ὅπωςδήποτε οὐχὶ τυχαίαν ἱστορικὴν ἀλήθειαν, ἡ ὁποία καὶ συνιστᾷ κοινὴν κληρονομίαν, καθ' ἣν ἡ ἀποκεκαλυμμένη Ἀλήθεια παρεδόθη καὶ μετεδόθη τὸ πρῶτον προσλαμβάνουσα τὴν σάρκα τοῦ ἐλληνικοῦ καὶ λατινικοῦ πνεύματος;

Ἡ διάκρισις μεταξὺ ἑλληνικοῦ καὶ ἑλλαδικοῦ πνεύματος, ἡ ἐγνωσμένη καὶ ἐμπρακτος ὑπερεθνικὴ μου συνείδησις καὶ τὸ γεγονὸς ὅτι ἀνήκω εἰς Ἐκκλησίαν, ἡ ὁποία κατεδίδασκε τὸν φυλετισμὸν, μοὶ παρέχουν τὴν ἐλευθερίαν, ὅπως, ἀνευ παρεξήγησεων, ὑπογραμμίσω τὴν διαδεδομένην ἀποψιν ξένων ἐρευνητῶν, καθ' ἣν ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία εἶναι πράγματι βαθέως διαπεποτισμένη ὑπὸ τοῦ ἑλληνικοῦ πνεύματος «ὥστε ἀκόμη καὶ εἰς τὴν συριακὴν, ἀρμενικὴν, κοπτικὴν, αἰθιοπικὴν καὶ νοτιοινδικὴν αὐτῆς ἐκφρασιν, δὲν δύναται νὰ ἀρνηθῇ τὴν ἀρχικὴν αὐτῆς ἑλληνικὴν μορφήν»¹.

Καὶ πρὸς θεμελίωσιν τῆς θέσεώς του ταύτης, ὁ ἀείμνηστος διακεκριμένος ἐρευνητὴς τῆς Ἀνατολῆς Friedrich Heiler, καταφεύγει εἰς τὴν ἀκόλουθον ἀποψιν τοῦ περιφήμου συγχρόνου ρώσου θεολόγου Γεωργίου Φλωρόφσκυ: «Πάντα τὰ παραδοσιακὰ σχήματα καὶ αἱ μορφαὶ εἶναι ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους ἑλληνιστικὰ ἢ ἑλληνικά. Ὁ «ἑλληνισμός» οὗτος ἔχει πράγματι, οὕτως εἰπεῖν, κανονικοποιηθῇ. Πρόκειται δι' ἓνα νέον χριστιανικὸν ἑλληνισμόν. Μία κοινὴ ἀτμόσφαιρα ἐδημιουργήθη ἐντὸς τῆς Ἐκκλησίας διὰ μέσου μιᾶς σειρᾶς χριστιανικῶν γενεῶν. Ἡ χριστιανικὴ λατρεία μας εἶναι ἐν τῇ οὐσίᾳ αὐτῆς ἑλληνιστικὴ (τοῦτο ἀπεδείχθη εἰς τὰ ἐξόχως διαφωτιστικὰ δημοσιεύματα ἐνὸς μεγάλου Βενεδικτίνου ἐρευνητοῦ, τοῦ π. Odo Casel τῆς Μονῆς Maria Laach). Τὸ αὐτὸ ἰσχύει καὶ διὰ τὰς εἰκόνας μας. Τὸ αὐτὸ ἐπίσης καὶ διὰ τὰς δογματικὰς μας διατυπώσεις. Ὑπὸ μίαν ὥρισμένην ἔννοιαν καὶ αὐτὴ αὕτη ἡ Ἐκκλησία εἶναι ἑλληνιστικὴ, μία μορφή ἑλληνιστικῆς προσελύσεως — ἢ, μὲ ἄλλας λέξεις, ὁ ἑλληνισμὸς εἶναι μία σταθερὰ κατηγορία τῆς χριστιανικῆς ὑπάρξεως... Δι' αὐτὸ καὶ κάθε θεολόγος θὰ πρέπει νὰ περάσῃ ἀπὸ μίαν ἐμπειρίαν πνευματικοῦ ἐξελληνισμοῦ (ἢ ἐπανελληνισμοῦ)... Πολλὰ ἐλλείψεις εἰς τὰς συγχρόνους ἐξελίξεις τῶν Ὁρθόδοξων Ἐκκλησιῶν δύναται νὰ ἀναχθῶν, κατὰ κύριον λόγον, εἰς τὴν ἀπώλειαν τοῦ ἑλληνιστικοῦ τούτου πνεύματος, καὶ τὸ δημιουργικὸν αἷτημα διὰ τὸ προσεχὲς μέλλον θὰ ἦτο ὄντως: ἄς γίνωμεν περισσότερο Ἑλλήνες διὰ νὰ γίνωμεν ἀληθινὰ καθολικοί, ἀληθινὰ ὀρθόδοξοι»².

1. Friedrich HEILER, *Die Ostkirchen*, Ernst Reinhardt Verlag, München/Basel (1971), σ. 17.

2. Georgij FLOROVSKIJ, *Patristic and modern theology*, Ἐν: *Procès-verbaux du premier congrès de théologie orthodoxe* (1939), σ. 241 κ. ἐ.

Τὸ χριστιανικὸν ὅμως τοῦτο πνεῦμα εἴτε λατινικόν, εἴτε ἑλληνικόν, εἶναι κληρονομία τῆς Δύσεως καὶ τῆς Ἀνατολῆς. «Ἡ καθολικὴ Ἐκκλησία ὅλων τῶν ἐποχῶν δὲν εἶναι ἀπλῶς τέκνον τῆς Ἐκκλησίας τῶν Πατέρων», γράφει ὁ Louis Bouyer, «ἀλλ' εἶναι καὶ παραμένει ἡ Ἐκκλησία τῶν Πατέρων»³. Ὁ ὁρισμὸς τοῦ καρδινάλιου J. Ratzinger ὅτι «ἡ Γραφὴ καὶ οἱ Πατέρες ἀνήκουν μαζί, ὡς ὁ Λόγος καὶ ὁ Ἀντίλογος» καὶ τὸ συμπέρασμά του, ὅτι ἡ «θεολογία καὶ διὰ μόνον τὸν λόγον ὅτι εἶναι θεολογία, θὰ ἀποτίη φόρον τιμῆς εἰς τοὺς Πατέρας καὶ θὰ ἔχη λόγον νὰ μαθητεύῃ πάντοτε παρ' αὐτοῖς»⁴, ὑποχρεώνει τὸν Λουθηρανὸν Ἐπίσκοπον Δρα Hermann Kunst νὰ ἀπευθύνῃ προτροπὴν εἰς τοὺς ἀπὸ τοὺς Πατέρας ἀπομακρυσμένους θεολόγους, εἴτε Ρωμαιοκαθολικοὺς εἴτε Εὐαγγελικοὺς, ὅπως προβληματισθοῦν καὶ συναγάγουν τὰ ἀνάλογα πρὸς τὰς ἀπόψεις ταύτας τοῦ Καρδινάλιου J. Ratzinger συμπεράσματα⁵. Πράγματι, ἡ κοινὴ αὕτη πατερικὴ κληρονομία ἀποτελεῖ πρόκλησιν δι' ὅλους ἐκεῖνους τοὺς χριστιανούς, οἱ ὅποιοι ἐπιθυμοῦν νὰ ἀναζητήσουν τὴν ἐπικαιρότητα τῶν Πατέρων καὶ τὸ μήνυμα αὐτῶν πρὸς τὸν σύγχρονον ἄνθρωπον καὶ κόσμον. «Ἀνατολὴ καὶ Δύσις δύνανται νὰ συναντηθοῦν καὶ νὰ εὕρουν ἀλλήλας μόνον ἐὰν ἐνθυμηθοῦν τὴν ἀρχικὴν των συγγένειαν εἰς τὸ κοινὸν παρελθόν. Τὸ πρῶτον βῆμα, τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ γίνῃ, εἶναι νὰ ἀντιληφθῶμεν, ὅτι, παρ' ὅλας τὰς ιδιορρυθμίας, Ἀνατολὴ καὶ Δύσις ἀνήκουν ὁργανικῶς ὁμοῦ εἰς τὴν ἐνιαίαν χριστιανωσύνην»⁶.

2. Ὁ Γενικὸς Γραμματεὺς συνεχίζων τὴν θεμελίωσιν του σημειοῖ ὅτι «οἱ ὀρθόδοξοι εὐρίσκονται ἐγκεκλεισμένοι ἐντὸς τῶν χωρῶν αὐτῶν, πλὴν τῆς Διασπορᾶς τὴν ὁποίαν καὶ δὲν θεωροῦν ὡς ἀντιπροσωπευτικὴν. Εἶναι ὅπωςδήποτε πολυπληθεῖς ἐν τῷ κόσμῳ (50 ἑκατομμύρια εἰς τὴν Σοβιετικὴν Ἐνωσησιν), ὅμως, πολιτικῶς καὶ πολιτιστικῶς, δὲν ἔχουν τὴν αὐτὴν μετὰ τῶν ἄλλων Ἐκκλησιῶν βαρύτητα ἐν τῷ Παγκοσμίῳ Συμβουλίῳ Ἐκκλησιῶν».

Εἰς ταῦτα ἐπιθυμῶ νὰ παρατηρήσω τὰ ἀκόλουθα:

α. Κατ' ἀρχήν, ἡ Διασπορὰ οὐδόλως χαρακτηρίζεται ὡς μὴ ἀντιπροσωπευτικὴ. Δὲν ὑφίσταται αὐστηρὸς διαχωρισμὸς μεταξὺ κέντρου καὶ περιφέρειας, Μητροδὸς Ἐκκλησίας καὶ Διασπορᾶς, ὅταν τὰς σχέσεις ἀμφοτέρων διέπει ἡ ὀφειλετικὴ κοινωνία «τῆς πίστεως καὶ τῆς ἀγάπης». Εἶναι δυνατόν νὰ χαρακτη-

3. Louis BOUYER, *Le renouveau des études patristiques*, Ἐν: *La vie intellectuelle* (1947), σ. 18.

4. Παρὰ Hermann KUNST, Ἡ Ἐκκλησία καὶ οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας. Εὐσεβεῖς πόθοι. Ἐν: *Ἐπισκεψις*, 15/9/1978, Ἀριθμ. 195/2, σ. 12.

5. Hermann KUNST, ἐνθ' ἂν.

6. Georgij FLOROVSKIJ, Τὸ σῶμα τοῦ ζῶντος Χριστοῦ. Μία ὀρθόδοξος ἐρμηνεία τῆς Ἐκκλησίας. Μετάφρασις Ἰωάνν. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ, Θεσσαλονίκη (1972), σ. 124.

ρίση τις ὡς μὴ ἀντιπροσωπευτικὴν τῶν Ὁρθόδοξων Ἐκκλησιῶν, τὴν ἀξιόλογον οἰκουμενιστικὴν συμβολὴν κληρικῶν καὶ λαϊκῶν θεολόγων τῆς Διασποράς, ὡς ὁ ἀείμνηστος Ἀρχιεπίσκοπος Θυατείρων Γερμανὸς Στρηνόπουλος, ὁ πατὴρ Γεώργιος Φλωρόφσκυ, ὁ Παῦλος Εὐδοκίμωφ καὶ ἄλλοι πολλοί;

β. Παρ' ὅλον ὅτι οἱ Ὁρθόδοξοι αὐρίζονται ἐγκλεισμένοι ἐντὸς τῶν χωρῶν αὐτῶν», κατέρωθωσαν νὰ μεταδώσουν τὴν ἀγωνίαν των εἰς τὴν Δύσιν, πρὸς ἐπαναβίωσιν τῆς ἐνότητος τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ πολὺ πρὶν ἢ συσταθῇ αὐτὸ τοῦτο τὸ Παγκόσμιον Συμβούλιον Ἐκκλησιῶν. Τοιοῦτοτρόπως, ὁ ἀείμνηστος Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Ἰωαννῆς Β' ἀπέστειλεν ἤδη τὸ ἔτος 1902 Ἐγκύκλιον πρὸς τοὺς Ἀρχηγούς τῶν Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν, διὰ τῆς ὁποίας ζητεῖται πασῶν τῶν Ὁρθόδοξων Ἐκκλησιῶν ἡ συνεννόησις καὶ ἡ σκέψις, μεταξὺ τῶν ἄλλων, καὶ περὶ τοῦ ζητήματος τῆς δυνατῆς προσεγγίσεως τῶν Ὁρθόδοξων Ἐκκλησιῶν μετὰ τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν Διαμαρτυρομένων. Τυχάνει ὡσαύτως γνωστῇ ἡ ἱστορικὴ ἐγκύκλιος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου τοῦ ἔτους 1920 πρὸς τὰς ἀπανταχοῦ Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ περὶ συστάσεως «Κοινωνίας τῶν Ἐκκλησιῶν», καὶ ἐπομένως περιττεύει ἡ ἀναφορά μου εἰς τὴν ὀρθόδοξον ἰδρυτικὴν συμβολὴν τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν.

γ. Βεβαίως, αἱ Ὁρθόδοξοι Ἐκκλησίαι, παρ' ὅλον ὅτι ἡ μὴ παρουσία των ἐντὸς τῶν κόλπων τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν ὡς Ἐκκλησιῶν μελῶν θὰ ἀφῆρει ἐξ αὐτοῦ τὴν «παγκοσμιότητα» καὶ θὰ προσέδιδεν εἰς αὐτὸ μᾶλλον χαρακτῆρα παμπροτεσταντικοῦ ὀργανισμοῦ, ὡς μὴ ὤφειλε, «ἀδὲν ἔχουν τὴν αὐτὴν μετὰ τῶν ἄλλων Ἐκκλησιῶν βαρύντητα ἐν τῷ Παγκοσμίῳ Συμβουλίῳ Ἐκκλησιῶν». Τοῦτο εἶναι μετὰ τῶν ἄλλων καὶ συνάρτησις τῆς ἑλλειποῦς ἐκπροσωπήσεως τῶν Ὁρθόδοξων Ἐκκλησιῶν εἰς τὸ ἐν Γενεῇ προσωπικὸν τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν, ἡ ὁποία καθορίζεται ἐπὶ τῇ βάσει κριτηρίων ξένων πρὸς τὴν ὀρθόδοξον ἐκκλησιολογίαν.

Ὅπως ὅμως ποτ' ἂν ᾔ, ἐν εἶναι βέβαιοι, ὅτι τὸ ἀριθμητικὸν στοιχεῖον δύναται μὲν νὰ εἶναι ἐπηρεαστικόν, πλὴν ὅμως οὐχὶ ὁπωσδήποτε ἐν τελευταίᾳ ἀναλύσει ἀποφασιστικόν. Ἡ καθολικότης τῆς Ἐκκλησίας, διὰ νὰ ἀναφερθῶ εἰς τὸν H. de Lubac δὲν «εἶναι ὑπόθεσις γεωγραφίας, οὔτε ἀριθμῶν»⁷ καὶ ὡς παρατηρεῖ ὁ π. Γεώργιος Φλωρόφσκυ: «Δὲν ἀποφασίζει ὁ ἀριθμὸς, ἀλλ' ἡ ποιότης. Ὁ ἀριθμὸς ἐνδιαφέρει ἀναμφιβόλως· ἀλλ' ὅμως εἶναι δυνατὸν κάλλιπτα εἰς μίαν συγκεκριμένην ἐποχὴν οἱ αἱρετικοί, ἢ ἀκόμη καὶ οἱ ἄθεςοι, νὰ εἶναι πολυαριθμότεροι τῶν πιστῶν καὶ νὰ εὐρίσκωνται πράγματι παντοῦ, *ubique*,

ἢ δὲ καθολικὴ Ἐκκλησία νὰ ἔχῃ πράγματι καταλήξει εἰς ἀμελητέαν ποσότητα» καὶ νὰ ἔχῃ διωχθῇ εἰς τὴν ἔρημον ἢ ἐν τοῖς σπηλαίοις καὶ ταῖς ὁπαῖς τῆς γῆς». Ἐχομεν ἱκανὰ ἱστορικὰ παραδείγματα καὶ θὰ ἔχωμεν ἀκόμη πιθανῶς πολλά. Ἀλλ' ὅμως αὐτὰ τὰ ἱστορικὰ ἐπεισόδια ἀσφαλῶς δὲν θὰ ἀλλάξουν κατ' οὐδὲν τὴν οὐσιαστικὴν καθολικότητα τῆς Ἐκκλησίας καὶ οὐδὲν θὰ ἀφαιρέσουν ἀπ' αὐτῆς»⁸.

3. Ὡς πρὸς τὸ τρίτον στοιχεῖον, εἰς τὸ ὁποῖον ὁ Γενικὸς Γραμματεὺς προσπαθεῖ νὰ θεμελιώσῃ τὸν διαχωρισμὸν μετὰ τῶν Ρωμαιοκαθολικῶν καὶ Προτεσταντῶν ἀπ' ἐνὸς καὶ Ὁρθόδοξων ἀπ' ἑτέρου, ἦτοι τὸ τῶν προϋποθέσεων τοῦ διαλόγου, τὸ ὁποῖον καθιστᾷ καὶ τὸν διάλογον δυσχερῆ, οὐχὶ μόνον τῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας μετὰ τῶν ἄλλων Ἐκκλησιῶν καὶ ἀντιστρόφως, ἀλλὰ καὶ μετὰ τῶν αὐτῶν τούτων τῶν Ὁρθόδοξων Ἐκκλησιῶν αὐτὸν καθ' ἑαυτὰς, ἔχω νὰ παρατηρήσω τὰ ἀκόλουθα:

α) Ἡ μὴ ἀποκατάστασις τῆς εὐχαριστιακῆς κοινωνίας, ἦτοι τῆς πλήρους ἐνότητος μετὰ τῶν Ὁρθόδοξων Ἐκκλησιῶν καὶ Ἀρχαίων Ἀνατολικῶν Ἐκκλησιῶν, τὰς ὁποίας ὁ Γενικὸς Γραμματεὺς χαρακτηρίζει ὡς μὴ — χαλκηδόνιους — χαρακτηρισμὸς ὁ ὁποῖος ἀνήκει πλέον εἰς τὸ παρελθόν, δὲν ὀφείλεται εἰς τὴν ἀδυναμίαν μας ὑπερβάσεως ἐπιτρεπτῶν διαφορῶν ὡς πρὸς τὴν ἔκφρασιν τῆς οὐσίας τῆς κοινῆς χριστολογικῆς διδασκαλίας μας, ἀλλ' εἰς τὸν ὑφιστάμενον εἰσέτι χωρισμὸν αὐτὸν καθ' ἑαυτὸν.

Ἐξετάζουσα τοὺς διεξαγομένους διαλόγους τῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας ἐν τῷ οὐσιώδει σκοπῷ τῆς προωθήσεως τῆς χριστιανικῆς ἐνότητος, ἡ Α' Προσυνδικὴ Πανορθόδοξος Διάσκεψις ἀπεφάσισε, τὸ ἔτος 1976, νὰ δραστηριοποιηθῇ ὅπως ἰδιαιτέρως ὁ Διάλογος μετὰ τῶν Ἀρχαίων Ἀνατολικῶν Ἐκκλησιῶν. Εἶμαι εὐτυχῆς, καθ' ὅσον εὐρίσκομαι εἰς θέσιν νὰ σὰς πληροφορήσω, ὅτι, κατ' ἐφαρμογὴν τῆς ἀποφάσεως ταύτης, συνέρχεται εἰς τὸ ἐνταῦθα Ὁρθόδοξον Κέντρον τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, μετὰ τῶν 7 καὶ 11 προσεχούσας Φεβρουαρίου, ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Μύρων κ. Χρυσοστόμου, ἡ Διορθόδοξος Ἐπιτροπὴ διὰ τὸν Διάλογον μετὰ τῶν Ἀρχαίων τούτων Ἀνατολικῶν Ἐκκλησιῶν.

Ὑπὸ τὴν ιδιότητά μου ὡς Γραμματέως ἐπὶ τῆς Προπαρασκευῆς τῆς Ἀγίας καὶ Μεγάλης Συνόδου τῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας, ὀφείλω ἐπίσης νὰ ὑπογραμμίσω τὸ γεγονός, ὅτι ἡ ἐπιθυμία τῆς προωθήσεως τῆς ἐνότητος εἶναι σήμερον διαδεδομένη εἰς εὐρύτατον κύκλον ὀρθόδοξων θεολόγων, οἱ ὁποῖοι διαπιστοῦν τὴν οὐσιαστικὴν ἐνότητα τῆς χριστολογικῆς πίστεως τὴν ὑπάρχουσαν μετὰ τῶν Ὁρθόδοξων καὶ τῶν Ἀρχαίων Ἀνατολικῶν Ἐκκλησιῶν. Ἡ πεποί-

7. H. de LUBAC, *Catholicisme, Les aspects sociaux du dogme*, Paris (1947)², σ. 26.

8. Georgij FLOROVSKIJ, *Τὸ σῶμα τοῦ ζῶντος Χριστοῦ*, σ. 44.

θησις αὕτη, ἐπαναλαμβάνω, διαδίδεται ὁλοὲν καὶ περισσότερον μεταξύ τῶν θεολόγων μας. Οὕτω, δύο ὀρθόδοξοι θεολόγοι ἔγραψαν τὰ ἐξῆς εἰς τὴν «ἐκκλησιν», τὴν ὁποῖαν ἀπηύθυναν πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν ἐν ὅψει τῆς μελλούσης Ἀγίας καὶ Μεγάλης Συνόδου τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας: «Μία ἐπείγουσα ἐπανόρθωσις ἐπιβάλλεται, ἐν ἀναφορᾷ πρὸς τὰς Ἀρχαίας Ἀνατολικὰς Ἐκκλησίας. Μετὰ τρεῖς συναντήσεις ἀπὸ πάσης πλευρᾶς θετικὰς μεταξύ θεολόγων, ἡ θεμελιώδης ἐνότης τῆς πίστεως δὲν τίθεται πλέον ὑπὸ ἀμφισβήτησιν. Ἦρκεσε πρὸς τοῦτο νὰ ἀνευρεθῇ ἡ κοινὴ πατερικὴ ἔμπνευσις καὶ ἡ τοποθέτησις τῆς Συνόδου τῆς Χαλκηδόνος εἰς τὴν ὅλην διαλεκτικὴν τῆς ἱστορίας τῆς Ἐκκλησίας. Ἐνδιαφέρει τώρα νὰ ἀποτινάξωμεν τὰς ἱστορικὰς τάσεις πρὸς τὴν ἀδράνειαν διὰ νὰ προχωρήσωμεν εἰς πράξεις ἐνώσεως, αἱ ὁποῖαι θὰ καθιερώσουν τὴν παρουσίαν τῆς Ὁρθοδοξίας εἰς τὰ βάθη τῆς Ἀφρικῆς καὶ τῆς Ἀσίας»⁹.

Ἐπιθυμῶ ὁμοίως νὰ ἐπισημάνω τὸ γεγονός, ὅτι ἡ προσέγγισις μεταξύ τῶν Ὁρθοδόξων καὶ τῶν Ἀρχαίων Ἀνατολικῶν Ἐκκλησιῶν, συνιστᾷ ἐπίσης μίαν ἱστορικὴν ἀναγκαιότητα, ὡς τοῦτο ὑπεγράμμισθη ὑπὸ τῶν ἐκπροσώπων αὐτῶν, συνελθόντων τὸ 1972 εἰς τὰ πλαίσια τῆς Ἀραβικῆς Μέσης Ἀνατολῆς: «Αἱ Ὁρθόδοξοι καὶ Ἀρχαῖαι Ἀνατολικαὶ Ἐκκλησίαι τῆς ἀραβικῆς Ἀνατολῆς, συνειδητοποιοῦσαι τὴν ἀπόστασιν, ἡ ὁποία τὰς ἐχώριζεν ἀπὸ τοῦ 5ου αἰῶνος, παρὰ τὴν προσήλωσιν των εἰς τὴν αὐτὴν ὁμολογίαν πίστεως, ἡσθάνθησαν τὴν ἀνάγκην νὰ συναντηθοῦν διὰ νὰ μελετήσουν τὰ ἐμπόδια, τὰ ὁποῖα μέχρι τοῦ παρόντος, παρεκώλυσαν τὴν πλήρη ἐνότητα μεταξύ των. Δεδομένου ὅτι ζοῦν ἐντὸς τῆς αὐτῆς ἱστορικῆς πραγματικότητος καὶ ἀντιμετωπίζουν τὰ αὐτὰ πνευματικὰ καὶ ἐγκόσμια προβλήματα, ἡσθάνθησαν ὅτι μία κοινὴ εὐθύνη τὰς καλεῖ νὰ εἶναι ἡνωμέναι ἐν τῇ μαρτυρίᾳ καὶ τῇ διακονίᾳ, ὑπερβαίνουσαι τὰς διαφορὰς λεξιλογίου καὶ τὰ ἱστορικὰ ἐμπόδια, τὰ ὁποῖα τὰς ἐχώριζαν κατὰ τὸ παρελθόν»¹⁰.

Εἶθε ἡ θεολογία Κυρίλλου τοῦ Ἀλεξανδρείας «μία φύσις τοῦ Θεοῦ Λόγου σεσαρκωμένη» νὰ διαποτίσῃ τὰς προσπάθειας ἡμῶν πρὸς τὴν ἐνότητα· εἶθε ἡ ταπεινότης καὶ τὸ αἶσθημα εὐθύνης αὐτοῦ νὰ χρησιμεύσουν εἰς ἡμᾶς ὡς παράδειγμα, ὑπενθυμίζον, ὅτι τὸ 433 ἐδέχθη νὰ παραμερίσῃ τὴν τόσον ὠραίαν θεολογίαν του διὰ νὰ συμφιλιωθῇ μετὰ τὸν Ἰωάννην τὸν Ἀντιοχείας, ἀφοῦ ἐπείσθη ὅτι, πέρα τῶν διαφορῶν, ἡ πίστις των ἦτο ἡ αὐτή¹¹.

9. P. EVDOKIMOV-O. CLEMENT, Vers le Concile. Appel à l'Eglise, Ἐν: Contacts 23 (1971), no 73-74.

10. Ἐπισκεψίς, 14/3/1972, Ἀριθμ. 50, σ. 5.

11. Πρβλ. Προσφώνησις τοῦ Πάπα Παύλου τοῦ ε' ἐν τῷ ἐν Φαναρίῳ Πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ Ναῷ κατὰ τὴν ἐπίσκεψιν αὐτοῦ παρὰ τῷ Πατριάρχῃ Ἀθηνῶν, 25 Ἰουλίου 1967, Ἐν: Τίμος Ἀγάτης, Γόρτ. ΠΠελίς 1971, σ. 375.

β. Ὡς πρὸς τοὺς ἄλλους διαλόγους, ἡ ἀναγκαιότης μιᾶς συντόμου ἀντιμετωπίσεως τοῦ προβλήματος τῆς σχέσεως τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας πρὸς τὰς ἄλλας Ἐκκλησίας καὶ Ὁμολογίας ἔχει συχνὰ ὑπογραμμισθῇ ὑφ' ὅλων τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν. Ὅθεν, καὶ ἡ σύστασις σειρᾶς διορθοδόξων Ἐπιτροπῶν, αἱ ὁποῖαι προετοιμάζουν ἢ διεξάγουν τὸν διάλογον μετ' ἄλλων Ἐκκλησιῶν.

Τὸ ἔτος 1979 θὰ πρέπει νὰ εἶναι ἴσως δι' ὅλας τὰς Ἐκκλησίας καὶ Ὁμολογίας μία ἐπείγουσα πρόσκλησις, ὅπως ἐλέγξουν ἀπὸ κοινοῦ διὰ διμερῶν καὶ πολυμερῶν διαλόγων κατὰ πόσον ὑποχρεοῦνται ἐκ τῶν ἀρχῶν καὶ τῆς πίστεως αὐτῶν, ὅπως ἀποκαταστήσουν τὴν ἐνότητα ἢ ὅχι.

Ἡ πρόσκλησις καὶ πρόκλησις αὕτη ἰσχύει ἰδιαίτερος δι' ἐκείνας τὰς Ἐκκλησίας, αἱ ὁποῖαι ἐγείρουν τὴν ἀξίωσιν δι' ἑαυτάς, ὅτι συνεχίζουν τὴν Μίαν, Ἀγίαν, Καθολικὴν καὶ Ἀποστολικὴν Ἐκκλησίαν. Αὗται ὀφείλουν νὰ ἀναζητήσουν καὶ ἀναγνωρίσουν ὡς Ἐκκλησίας, ἐν πλήρει ἐννοίᾳ τῆς λέξεως «Ἐκκλησία», ἐκτὸς τῶν ἰδίων ἑαυτῶν κανονικῶν ὁρίων, πρὸς τὰ ὁποῖα ταυτίζουν τὴν Μίαν, Ἀγίαν, Καθολικὴν καὶ Ἀποστολικὴν Ἐκκλησίαν, βεβαίως ἐὰν καὶ ἐφ' ὅσον τοῦτο εἶναι δυνατόν, ἥτοι Ἐκκλησίας πρὸς τὰς ὁποίας θὰ εἶναι κεκλημέναι εἰς εὐχαριστιακὴν κοινωνίαν. Διότι, εὐχαριστιακὴ κοινωνία, ἥτις εἶναι ἡ ἔκφρασις καὶ τὸ ἐπιστέγασμα τῆς πλήρους κοινωνίας, δὲν εἶναι δυνατὴ ἐκεῖ ἐνθα ὑπάρχει διάστασις ὡς πρὸς τὰ οὐσιώδη τῆς πίστεως, ἢ ἐκεῖ ἐνθα ἔχει διασαλευθῇ ἡ θεμελιώδης τάξις τῆς Ἐκκλησίας, ἡ συνέχεια τῆς ἀποστολικῆς δομῆς τῆς ἀρχαίας Ἐκκλησίας, ἥτοι ἡ ἀποστολικὴ διαδοχὴ. Τὰ δύο ταῦτα στοιχεῖα δὲν εἶναι δυνατόν νὰ χωρισθοῦν ἀπ' ἀλλήλων. Διὰ τοῦ τρόπου τούτου, θὰ ἦτο δυνατόν, δι' ἐντατικωτέρας καλλιεργείας τῶν διμερῶν διαλόγων, νὰ δημιουργήσωμεν ἐνδεχομένως ὑποδείγματα διὰ τὴν ἐνότητα, τὰ ὁποῖα θὰ ἠδύναντο νὰ ἐμπλουτίσουν τὸν πολυμερῆ διάλογον.

γ. Αἱ δυσκολίαι τὰς ὁποίας φαίνεται νὰ ἐμφανίζῃ ὁ ὀρθόδοξος διάλογος μετὰ τῶν ἄλλων Ἐκκλησιῶν εἶναι συνυφασμένος μετὰ τῶν ὀρθοδόξων προϋποθέσεων τοῦ διαλόγου.

Ἐξ ἐπόψεως ὀρθοδόξου, ἂν καὶ θεωροῦμεν τὴν ἐν τῷ Παγκοσμίῳ Συμβουλίῳ Ἐκκλησιῶν συνάντησιν ἡμῶν ὡς εἶδος ἐνότητος τινός, ἡ ὁποία ὑποχρεώνει ἡμᾶς εἰς ἀναζήτησιν τῆς πλήρους κοινωνίας, οὐχ ἥττον πιστεύομεν ὅτι ἡ προσπάθεια διὰ τὴν «διαμυστηριακὴν κοινωνίαν» μεταξύ τῶν Ἐκκλησιῶν, αἱ ὁποῖαι εἶναι χωρισμέναι ἀπ' ἀλλήλων λόγῳ αἰρέσεως ἢ σχίσματος, εἶναι ἀδιανόητος. Τοῦτο ὀφείλεται, κατὰ κύριον λόγον, ὅχι εἰς αὐτὴν ἢ ἐκείνην τὴν διαφορὰν μεταξύ τῶν κεχωρισμένων Ἐκκλησιῶν, ἀλλ' εἰς αὐτὸ τοῦτο τὸ γεγονός τοῦ χωρισμοῦ. Ἡ βεβιασμένη τάσις πρὸς τὴν «διαμυστηριακὴν κοινωνίαν», ἡ ὁποία παρατρεῖται σήμερον εἰς τὴν Οἰκουμένην Κίνησιν,

έχει άφ' ενός μόνον θεολογικά, άφ' ετέρου δέ ψυχολογικά αίτια. Ός παράδειγμα διά την πρώτην περίπτωσιν αναφέρω την έλλειψιν εκκλησιολογικής έμβαθύνσεως είς την ούσίαν της Εύχαριστίας. Ός πρὸς την δευτέραν, αὕτη συνίσταται είς την τάσιν ὅπως τὸ σχῆμα γίνῃ ἀποδεκτὸν ὡς ἐν φυσικὸν γεγονός, ἀναποσπάστως συνδεδεμένον μὲ τὸν ὁργανισμὸν τῆς Ἐκκλησίας, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον ἔχει συνέπειαν ὅτι οἰοδῆποτε συναίσθημα θλίψεως καὶ μετανόιας διὰ τὸ γεγονὸς τοῦτο καθίσταται ἄνευ ἀντικειμένου. Ὁλως ἀντίθετος πρὸς τὴν στάσιν αὐτὴν εἶναι ἡ ἀποφυγὴ τῆς εὐχαριστιακῆς κοινωνίας ὑπ' ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι θεωροῦν τὴν εὐχαριστίαν ὑπὸ τὸ φῶς τῆς ἐκκλησιολογίας. Ἡ τελευταία αὕτη θεώρησις δὲν ἔχει τίποτε τὸ κοινὸν μὲ ἐν αἴσθημα ἐπάρσεως ἢ αὐτοῖκα-νοποιήσεως: ἐκφράζει μᾶλλον τὴν διαρκὴ βίωσιν τῆς τραγωδίας τοῦ σχίσματος. Πρόκειται, ἐπομένως, εἰς τὴν περίπτωσιν αὐτὴν, ὅχι διὰ μίαν «διαλεκτικὴν», ἡ ὁποία κάποτε θὰ εὕρῃ τὴν λύσιν της, ἀλλὰ διὰ μίαν ἀντίληψιν, ἡ ὁποία μᾶς ἀναγκάζει νὰ ὑπερβῶμεν τὴν ἀνώμαλον κατάστασιν. εἰς τὴν ὁποίαν εὕρισκό-μεθα, νὰ θραύσωμεν τοὺς διαχωριστικoὺς τοίχους, νὰ ἐμβαθύνωμεν καὶ πάλιν εἰς τὴν κατανόησιν τοῦ ἑαυτοῦ μας. Ὁφείλομεν δηλαδὴ ἐν προκειμένῳ ὅχι μόνον νὰ ἀναζητήσωμεν τὰς δυσκολίας εἰς τὰς δυνατότητας, ἀλλὰ καὶ νὰ ἀνακαλύψωμεν τὰς δυνατότητας εἰς τὰς ὑπαρχούσας σήμερον δυσκολίας.

4. Ἐξ ὧσιν ἀνεφέρθησαν προηγουμένως, καθίσταται πλέον ἢ ἐμφανές, ὅτι αἱ Ὁρθόδοξοι Ἐκκλησίαι ἔχουν ἀδιάκοπον ἱστορικὴν ταυτότητα καὶ ὅτι δὲν εἶναι δυνατόν νὰ εἴπῃ τις «ὅτι χάριν ἀκριβῶς τῆς συμμετοχῆς αὐτῶν εἰς τὴν οἰκουμενικὴν κίνησιν ἠδυνήθησαν νὰ ἀναζητήσουν — ἐν τῷ πλαισίῳ μελλούσης Συνόδου — τὴν ταυτότητα, ἡ ὁποία τοὺς ἐλλείπει». Ἡ πρὸς τὴν Σύνοδον πορεία εἶναι παλαιότερα τῆς ιδρύσεως τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν. Ὅ,τι δὲ μᾶς ἐλλείπει δὲν εἶναι ἡ «ταυτότης», ἀλλ' ἡ ὑπέρβασις τῆς φαισιστικῆς ἐνίοτε ἐπιδείξεώς της καὶ τῶν μετ' αὐτῆς συνυφασμένων μονοπωλιακῶν ὑπογραμμίσεων τῶν τίτλων ἰδιοκτησίας τῆς ἀληθείας της. Ὅ,τι ἐλλείπει ἴσως εἰς ὅλους μας εἶναι ἡ ὑπέρβασις τοῦ φανατισμοῦ μας, προκειμένου ἵνα, ἀπηλλαγμένοι ἀπὸ ἐμπάθειαν καὶ διαπεποτισμένοι ὑπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ, δυνηθῶμεν νὰ ἀναζητήσωμεν, ἀνεύρωμεν καὶ ἀναγνωρίσωμεν ἀδελφούς ἐκτὸς τῶν ἀποκλειστικῶν ἰδικῶν μας ὁρίων. Ὁφείλομεν νὰ ὑπερβῶμεν τὰ πολωτικὰ σχήματα. Ἀλλοίμονον ἐὰν ἡ Ἐκκλησία δὲν εἶναι ὁ τόπος τῆς συμφωνίας καὶ ὁμονοίας. Ἡ Ἐκκλησία συνεκροτήθη, οὐχὶ διὰ νὰ εἶναι διαχωρισμένοι, αὐτοὶ οἱ ὁποῖοι θὰ ἔπρεπε νὰ εἶναι ἡνωμένοι, ἀλλ' ἵνα οἱ «διηρημένοι συνηγμένοι».

Ἐπομένως, ἐν ἀμοιβαίᾳ ἀγάπῃ ἃς ἐπιστρέψωμεν εἰς τὰς κοινὰς ρίζας μας, βεβαίως οὐχὶ στατικῶς ἀλλὰ δυναμικῶς, προκειμένου ἵνα ἀναζητήσωμεν, ἀνεύρωμεν καὶ ἐπανεξετάσωμεν τὰς «ταυτότητάς» μας ἐν σχέσει πρὸς τὸν σύγχρονον κόσμον, τὴν σύγχρονον

οἰκουμενιστικὴν πραγματικότητα, τὸ συγκεκριμένον «τώρα καὶ ἐδῶ», ἐμπλουτίζοντες τὸν «ἐν χώρῳ» οἰκουμενισμόν μας, πρὸς τὸν «ἐν χρόνῳ» τοιοῦτον, πρὸς ὅ,τι «πάντοτε, πανταχοῦ καὶ ὑπὸ πάντων ἐπιστεύθῃ».

Ἡ Χριστιανοσύνη εἶναι πράγματι ὀδυνηρῶς διηρημένη. Ἀλλὰ τὰ διηρημένα πράγματα δὲν εἶναι «αὐτάρκη» καὶ «αὐτεξήγητα», ὡς παρετήρησε, μᾶλλον ἐσφαλμένως, ὁ Arnold Toynbee¹². (Τὸ βασικὸν λάθος τῆς ἀντιλήψεως τοῦ Toynbee, παρατηρεῖ ὁ π. Γεώργιος Φλωρόφσκυ, «ἐγκτεται εἰς τὸ ὅτι ἀπλῶς ἀγνοεῖ τὴν τραγωδίαν τῆς Χριστιανικῆς διασπάσεως. Πράγματι Ἀνατολὴ καὶ Δύσις δὲν εἶναι ἀνεξάρτητοι ἐνότητες, καὶ ἐπομένως δὲν εἶναι «κατανοηταὶ καθ' ἑαυτάς». Εἶναι τμήματα (Fragments) ἐνὸς κόσμου, τῆς μιᾶς Χριστιανοσύνης, ἡ ὁποία εἰς τὸ σχέδιον τοῦ Θεοῦ ὀφείλει νὰ μὴ ἔχῃ διασπασθῇ. Ἡ τραγωδία τῆς διαιρέσεως εἶναι τὸ μείζον καὶ καιρὸν πρόβλημα τῆς Χριστιανικῆς ἱστορίας. Μία ἀπόπειρα νὰ ἴδωμεν τὴν Χριστιανικὴν ἱστορίαν ὡς κατανοητὸν ὅλον εἶναι ἤδη, ὑπὸ τινὰ ἐννοίαν, ἐν βῆμα προόδου πρὸς τὴν ἀποκατάστασιν τῆς τεθραυσμένης ἐνότητος. Ἡτο σημαντικὸν οἰκουμενικὸν κατόρθωμα, ὅταν οἱ «διηρημένοι Χριστιανοὶ» κατενόησαν ὅτι ἀνῆκον εἰς ἀλλήλους καὶ ἐπομένως ὀφείλουν νὰ «μένουν μαζί». Τὸ ἐπόμενον βῆμα εἶναι νὰ κατανοήσωμεν ὅτι ὅλοι οἱ Χριστιανοὶ ἔχομεν «κοινὴν ἱστορίαν», ὅτι εἴχομεν κοινὴν ἱστορίαν, κοινὴν καταγωγὴν... Εἰς τὴν πραγματοποίησιν αὐτοῦ τοῦ ἔργου, ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἔχει εἰδικὸν ρόλον. Εἶναι αὕτη ζωσα ἐνσάρκωσις μιᾶς ἀδιακόπου παραδόσεως, ἐν τῇ σκέψῃ καὶ τῇ εὐσεβείᾳ. Ἀντιπροσωπεύει ὅχι «ἰδιαιτέραν» τινὰ παράδοσιν, ἀλλὰ τὴν παράδοσιν τῶν αἰώνων, τὴν παράδοσιν τῆς ἀδιαιρέτου Ἐκκλησίας»¹³.

Ός ἐκ τούτου, ἔχει δίκαιον ὁ Γενικὸς Γραμματεὺς ὅταν δέχεται τὴν ἀναγκαιότητα τῆς παρουσίας τῶν Ὁρθόδοξων Ἐκκλησιῶν εἰς τὸ Παγκόσμιον Συμβούλιον Ἐκκλησιῶν, τοῦτο δὲ χάριν τῆς ἀναζήτησεως τῆς ἐνότητος καὶ τῆς ἀμοιβαίας ἀντιδόσεως, οὐχὶ μόνον «λόγῳ τοῦ πνευματικοῦ αὐτῶν πλοῦτου, τοῦ ὁποῖου καὶ ἔχομεν μεγάλην ἀνάγκην», ἀλλὰ προκειμένου ἵνα πληροφρηθῇ καὶ ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία «τὰς νέας μεθόδους καὶ ἀντιλήψεις τῆς ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς καὶ δράσεως» τῶν ἄλλων Ἐκκλησιῶν καὶ Ὁμολογιῶν, «στοιχεῖα πολύτιμα, ἀπερ ὡς ἐκ τῶν ὑφ' ἃς εὕρεθῃ ἰδιαιτέρων συνθηκῶν οὐκ ἠδύνατο νὰ ἔχῃ καὶ καλλιεργῇ»¹⁴.

12. Georgij FLOROVSKIJ, Τὸ σῶμα τοῦ ζῶντος Χριστοῦ, σ. 124.

13. Georgij FLOROVSKIJ, Τὸ σῶμα τοῦ ζῶντος Χριστοῦ, σ. 125.

14. Ἰδὲ «Ἐγκύκλιον τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου πρὸς τὰς Αὐτοκεφάλους Ὁρθόδοξους Ἐκκλησίας». Ἐν: Β. ΣΤΑΥΡΙΔΟΥ, Ἱστορία τῆς Οἰκουμενικῆς Κινήσεως, Ἀθῆναι (1964), σ. 131-134.

Ο ΣΩΤΗΡ ΙΗΣΟΥΣ, Ο “ΜΕΓΑΣ ΦΙΛΟΣ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ,”

Σήμερα, Μακαριώτατε Δέσποτα, μετά θαυμάτης συγκινήσεως, συγκλονιστικής πνευματικής χαράς και ἐν Χριστῷ — κατὰ τὸν θεωρήμονα Παῦλον — ἐγκαυχώσεως καὶ υπερηφανείας, ἡξιώθην τῆς ἀγαθωσύνης Ὑμῶν ὅπως κηρύξω, ἀπὸ τοῦ σεπτοῦ τούτου ἁμῶνος τῆς Ἀγιοτάτης Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἐπάλξεως περὶ φανούς καὶ φάρου τηλαυγούς τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ τοῦ Γένους ἡμῶν, ὅπως κηρύξω, πρὸ Ὑμῶν καὶ τῆς κατὰ Χριστὸν θεοφιλοῦς ταύτης καὶ ἀπεργαζομένης ἡμέρῳσιν ὁμηγύρεως, τὸν προσήκοντα λόγον καὶ ὅπως ἐπιλέξω θέμα ἀμεσώτατα ἐνδυναφόν τὸ καὶ ὑπὸ τοῦ Ε.Ε.Σ. ἐορταζόμενον Διεθνὲς Ἔτος τοῦ Παιδιοῦ.

Ἐφ’ ὃ καὶ δοξολογίαν ἀναπέμψω τῷ Οὐρανίῳ Πατρί, τῷ οὕτως ἐπὶ τὴν ταπεινότητά μου οἰκονομήσαντι.

Εἰς τὴν διακονίαν τοῦ Παιδιοῦ, μετὰ συνεπείας καὶ συνεχείας ἐπὶ 102 ἤδη συναπτά ἔτη, ἔταξαν ἑαυτὰ εὐλαβεῖς ἐργάται τὰ μέλη τῆς μεγάλης Ἐρυθροσταυρικής ἡμῶν Οἰκογενείας, τὰ ὅποια, εὐγνωμονοῦντα,, εὐλογοῦντα καὶ θαυμάσια τιμῶντα διὰ τῆς ἐπιτίμου Ἀντιπροεδρείας Σας, τρέπονται δὲ οὕτω, ἔτι καὶ ἔτι ἐνεργῶς, πρὸς ἐπιτέλεσιν ἔργων θαυμάσιων καὶ μάλιστα πρὸς Ὁρθοδοξίαν, πρὸς τὴν μετουσίωσιν αὐτῆς εἰς Ὁρθοπραξίαν, κατὰ τὴν σταθερὰν προσωπικὴν ἐπιδίωξιν τοῦ ἱεροῦ Φωτίου καὶ πρὸς Εὐποιαν, κατὰ τὴν θαυμαστὴν κοινωνικὴν δράσιν τοῦ Μ. Βασιλείου, ὥστε

* Κήρυγμα τοῦ Ἀρχонта Μεγάλου Ρεφερενδάρου τῆς Ἀγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας — Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, Ἀντιπροέδρου τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ — ἀπὸ τοῦ ἁμῶνος τοῦ Μητροπολιτικοῦ Ναοῦ Ἀθηνῶν, κατὰ τὴν πανηγυρικὴν θείαν Λειτουργίαν ἐπὶ τῇ ἐπισήμῳ ἐνάρξει τοῦ ἐορτασμοῦ τοῦ «Διεθνὸς Ἔτους τοῦ Παιδιοῦ» ὑπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ (18.2.1979).

Κατακλείων ἐπιθυμῶ νὰ ὑπογραμμίσω τὴν σπουδαιότητα τοῦ διλήμματος ἐνώπιον τοῦ ὁποίου ἔθεσεν ὁ πᾶστωρ Lukas Vischer τὸ Παγκόσμιον Συμβούλιον Ἐκκλησιῶν κατὰ τὴν τελευταίαν σύσκεψιν τῶν γαλλοφώνων δημοσιογράφων, προκειμένου ἵνα μὴ ἀπολέσῃ τοῦτο τὴν ἀξιοπιστίαν του, διλήμμα «μεταξὺ τῆς ἀναζητήσεως τῆς ἐνότητος καὶ τῆς χριστιανικῆς μαρτυρίας ἐν τῷ συγχρόνῳ κόσμῳ. Ἐὰν δὲν δραστηριοποιήσωμεν ἔτι περισσότερον τὴν ἀναζήτησιν τῆς ἐνότητος, δὲν θὰ δυνηθῶμεν νὰ ἔχωμεν πλέον ἀξιόπιστον χριστιανικὴν μαρτυρίαν».

† Ο ΤΡΑΝΟΥΠΟΛΕΩΣ ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΣ

νὰ μὴ θίγεται ἡ ἀνθρωπίνῃ ἀξιοπρέπεια τοῦ εὐεργετούμενου συνηθρώπου.

Θὰ ὁμιλήσω, ἐν ἀπολύτῳ βραχυλογίᾳ, ἔχων ὡς θέμα: «Ὁ Σωτὴρ Ἰησοῦς, ὁ μέγας Φίλος τοῦ Παιδιοῦ».

Τὰς σκέψεις μου ἐπὶ τοῦ πλουσιωτάτου τούτου εἰς περιεχόμενον θέματος τὰς ἡντλησα ἀπὸ τὴν ἀγάπην μου πρὸς τὴν τόσον ἀδασανίστως, ἀδιακρίτως καὶ συλλήδῳ κατασυκοφαντουμένην νεότητα — τῆς ὁποίας ἐπὶ δύο ἐνεργὰς δεκαετίας ὑπῆρξα ἀκαδημαϊκὸς διδάσκαλος —, ὡς καὶ ἀπὸ τὴν ἐντύφωσίν μου εἰς τοὺς πολυτίμους οὐρανίους θησαυροὺς τῆς θεοπνεύστου σοφίας καὶ τῶν ἐκ ταύτης θείων διδαγμάτων τῆς Καινῆς Διαθήκης, ἐνθα ἡ διδασκαλία τοῦ Ἰησοῦ περὶ Θεοῦ, ἀπείρων κόσμων καὶ ἀνθρώπου καὶ τῆς μεταξὺ αὐτῶν σχέσεως εἶναι καὶ θὰ εἶναι αἰωνίως ἀληθής, θὰ ἐπιλάμπῃ δὲ ὡς ἔκπαγλον θαυμάσιον φῶς. «Ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ παρελεύσονται, οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρέλθωσιν», εἶπεν ὁ Θεάνθρωπος.

Ἄς μὲ ἐνθαρρύνῃ, ἐν προκειμένῳ, ἡ Χάρις τοῦ Ἰησοῦ καὶ ὁ τῶν Ἐθνῶν Ἀπόστολος Παῦλος διὰ τῶν λόγων Του: «Πάντα ἰσχύω ἐν τῷ ἐνδυναμοῦντι με Χριστῷ».

Τί πρέπει νὰ ἀντιπροσωπεύῃ, λοιπόν, διὰ τὸ παιδί — διὰ τὴν Νεότητα γενικώτερον — ὁ γλυκύτατος Θεάνθρωπος;

Τὸν Ἀναμενόμενον Μεσσίαν, τὸν Δομήτορα τῆς Ἐκκλησίας καὶ Δοτῆρα τῆς ζωῆς, τῆς ἀληθείας καὶ τῆς ἀγάπης, τὸν Μάρτυρα τῆς εἰρήνης, τὸν Αἰώνιον καὶ Μέγαν φίλον, τὸν Μέτοχον τῆς χαρᾶς καὶ τῆς λύπης, τὸν Συμπαραστάτην τῶν ἀδυνάτων, τῶν ταπεινῶν καὶ τῶν πασχόντων, τὴν προσωποποίησιν τῆς πατρικῆς ἀγάπης, τὴν ὁποίαν πολλὰ παιδιὰ ἐστερήθησαν προῶς ἢ οὐδόλως ἐγνώρισαν, τὸν Συνοδοιπόρον εἰς τὸν ἀνηφορικόν, τραχὺν καὶ μεστὸν δυσχερειῶν καὶ ἀπογοητεύσεων Γολγοθὰ τῆς ζωῆς, τὸν Καθοδηγητὴν τῶν ψυχῶν, τὴν ἰδανικὴν ἐν Αὐτῷ συνύπαρξιν τῆς θείας δυνάμεως μετὰ τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως, τὸ πρότυπον βίωσης — τὸ τόσον σπανίζον, φεῦ, σήμερα, μεταξὺ τῶν προηγμένων τὴν ἡλικίαν —, τὸ λογικὸν καὶ ἠθικὸν κριτήριον τῶν λόγων καὶ τῶν ἔργων, ὡς καὶ τὴν ἐνσάρκωσιν τῶν τελείων ἰδανικῶν τῶν νέων, τὴν ἀντανάκλασιν τοῦ ἀληθοῦς ἐγώ των, ὡς πρώτης μετὰ τὸν Θεὸν ἀξίας, τὸ ἐχέγγυον τῆς εὐδαιμονίας καὶ τὸν κήρυκα τῆς συναδελφώσεως τῶν λαῶν — ὑπὲρ τῶν ὁποίων ὑποκριτικῶς, ὡς ἀντιλαμβάνονται οἱ νέοι, κόπονται οἱ πλείστοι τῶν ἰσχυρῶν πολλῶν λαῶν, οἱ

όποιοι μάλιστα φέρουν και χριστιανικά σύμβολα επί των σημαιών των, ενδιαφερομένων μόνον διά την στενήν και πρόσκαιρον γήϊνην πραγματικότητα και διά τὰ πολλάκις στυγνὰ συμφέροντά των.

Πρέπει ακόμη νά αντιπροσωπεύη ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός διά τήν Νεότητά τήν ὑπόσχειν «τῆς ὄντως ζωῆς» κατά Ἰωάννην τὸν Μοναχόν, «τὸν μαργαρίτην τὸν πολύτιμον, τὸν κεκρυμμένον εἰς τὸν τῆς καρδίας ἄγρον» κατά τὸν πρωτόκλητον μαθητὴν τοῦ Κυρίου Ἀπόστολον Ἀνδρέαν, τὸν Φωτοδότην και Σωτήρα τῶν μεταξὺ τῶν νέων ὀλίγων «πλανωμένων ἐν θυφῶ ἀγνοίας» ἡ ἐκδηλούντων τάσιν πρὸς ἀντικεινωκὴν συμπεριφορὰν, ἐγωϊσμόν, φιλαυτίαν, ἐπιθετικότητα και εἶαν ἡ τῶν ἐκ κρίσει διατελούντων ἀρνητῶν τῶν ἐλληνοχριστιανικῶν ἀνθρωπιστικῶν και αἰώνιων ἀξιών, τῶν θριαμβευόντων διά τὰς κατακτήσεις τῆς τεχνικῆς και τήν ὑποταγὴν γιγαντιαίων φυσικῶν δυνάμεων εἰς τὸν ἄνθρωπον, πλὴν λησμονούντων, ὅτι ὁ τεχνικὸς πολιτισμὸς, ἄνευ καταλλήλου ψυχικοῦ ὅπλισμοῦ, ὄχι μόνον δὲν πληροῖ τὸ τραγικῶς χαῖνον κενὸν τῆς ψυχῆς, οὐδὲ δημιουργεῖ τὸ ἥθος τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλὰ δυνατόν νά ἀποδῇ πολλάκις και ὅπλον ὑποδουλώσεως και αὐτοκαταστροφῆς.

Και ἦτο πράγματι, εἶναι και θά εἶναι ἐσαεὶ ὁ Σωτήρ Ἰησοῦς ὁ Μέγας φίλος τοῦ παιδιοῦ. Ἡ ἐπίγειος πορεία τοῦ Θεανθρώπου τὸ ἀπέδειξε περιτράνωσ διὰ τῶν λόγων Του: «Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ στραφῆτε και γένησθε ὡς τὰ παιδιά, οὐ μὴ εἰσέλθετε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν». «Ἄφετε τὰ παιδιά και μὴ κωλύετε αὐτὰ ἐλθεῖν πρὸς με, τῶν γάρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν». «Ὅς ἐὰν ἐν τῶν τοιούτων παιδίων δέξηται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται και ὅς ἐὰν ἐμὲ δέξηται, οὐκ ἐμὲ δέχεται, ἀλλὰ τὸν ἀποστείλαντά με».

Ἀλλὰ καὶ ἡ ἔμπρακτος ἀγάπη τοῦ Θεανθρώπου δὲν ἐξεηλώθη πλειστάκις και αὕτη διὰ τὸ παιδί; Μὴ δὲν ἐθεράπευσε τὸν υἱὸν τοῦ αἰλικοῦ τοῦ Ἡρώδου, τὸν δοῦλον τοῦ Ἑκατοντάρχου, τὴν θυγατέρα τῆς Χαναanaίας και Συροφοινικισσῆς, τὸ σεληνιαζόμενον και κακῶς πάσχον παιδίον; μὴ δὲν ἔδωσε τὸ φῶς εἰς τὸν νεαρὸν τυφλὸν τοῦ Σιλωάμ; μὴ δὲν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν τὸν μονογενῆ υἱὸν τῆς χήρας εἰς Ναὶν και τὸ κοράσιον τοῦ ἄρχοντος τῆς συναγωγῆς Ἰαίρου;

Και ὁ Ἰησοῦς ἐπεδείκνυε παντοιοτρόπως τὴν πρὸς τὰ παιδιά ἀγάπην Του, διότι ἔβλεπεν εἰς τοὺς σπινθηροδόλους και ἄγνοους ὀφθαλμοὺς των τὸν ἀνυστερόδουλον και πᾶναγνον ἐνθουσιασμόν τῆς καρδίας των.

Ναὶ οὐδέποτε ἀνέγνωτε ὅτι ἐκ στόματος νηπίων και θηλαζόντων κατηρτίσω αἶνον;

Οὕτως ἐμαστίγωσε τοὺς Ἀρχιερεῖς και τοὺς Γραμματεῖς ὁ Θεάνθρωπος και ἔκτοτε τὴν ὑποκρισίαν και τὴν κακίαν τῶν τύποις και κατ' ὄνομα μόνον πνευματικῶν τυχῶν και τὴν ὑπ' αὐτῶν διδομένην πολλάκις κακὴν κατεύθυνσιν εἰς τὰς ἀγνάς και ἐνθουσιώδεις

παρορμήσεις τῶν νέων ἡ τὴν διὰ τοῦ παναθλίου παραδείγματός των ἐνστάλαξιν εἰς τὰ κατάδαθα τῆς ἀπαλῆς ψυχῆς τῶν παιδιῶν τοῦ ψυχοδόρου δηλητηρίου τῶν σπερμάτων τοῦ κακοῦ.

«Ὅς δ' ἂν σκανδαλίσῃ ἓνα τῶν μικρῶν τούτων τῶν πιστευόντων εἰς ἐμέ, συμφέρει αὐτῷ, ἵνα κρεμασθῇ μύλος ὄνικος εἰς τὸν τράχηλον αὐτοῦ και καταποντισθῇ ἐν τῷ πελάγῃ τῆς θαλάσσης». Καὶ διατρανῶν και πάλιν τὴν ἀγάπην και τὴν προστασίαν Του πρὸς τὰ παιδιά, ὁ Ἰησοῦς εἶπεν: «Ὅρατε μὴ καταφρονήσετε ἐνὸς τῶν μικρῶν τούτων» λέγω γάρ ὑμῖν ὅτι οἱ ἄγγελοι αὐτῶν ἐν οὐρανοῖς διὰ παντός βλέπουσιν τὸ πρόσωπον τοῦ πατρὸς μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς.

Και διὰ τῶν φιλονέων τούτων λόγων τοῦ Θεανθρώπου, ἰδοὺ, φυσιολογικῶς, ἐφθάσαμεν εἰς τὸ καίριον σημεῖον τῆς ὑψηλῆς ἀποστολῆς τῶν πνευματικῶν ταγῶν, ὑπευθύνων διὰ τὴν ψυχοπνευματικὴν ἀνάπτυξιν τοῦ παιδιοῦ, τῆς χρυσῆς ταύτης ἐλπίδος και τοῦ ἀτιμῆτου τούτου ἐγκαλλωπίσματος τοῦ Γένους και τῆς Κοινωνίας, τοῦ «κυττάρου τῆς ἀνθρωπότητος», κατά τὴν ρῆσιν τῆς Αὐτοῦ θειοτάτης Παναγιότητος τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ρώμης και Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Κυρίου Δημητρίου, «τῆς καρδίας και τοῦ αἵματος τοῦ Ἐθνους», κατά τὴν ἀπόφασιν τῆς Ὑμετέρας σεπτῆς Μακρυότητος.

Οἱ διανοούμενοι Ἕλληνες, ἐσφραγισμένοι μὲ τὴν σφραγίδα τῆς δωρεᾶς, ἔθεσαν ἀνέκαθεν τὸν ἑαυτῶν των εἰς τὴν διακονίαν και τὴν τελείωσιν τοῦ παιδιοῦ.

Ἡ Ἑλλάς, μὲ τοὺς ἀξίους προμάχους τῆς ἀρετῆς και τῆς πραγματικῆς γνώσεως, ἐφρόντισεν ἀνέκαθεν «θελτοὺς ποιεῖν τοὺς ἀνθρώπους». Πρὸς τοῦτο, μὲ τὰ μορφωτικά και κοινωνικά μέσα τῆς ἐλληνικῆς παιδείσεως και εὐποιᾶς, ἐπέτυχε νά ἐμφυσήσῃ τὸ νόημα τοῦ ἀνθρωποπλαστικοῦ πολιτισμοῦ, ὄχι μόνον εἰς τοὺς συγχρόνους τῆς ξένους λαοὺς, ἀλλὰ και εἰς τοὺς ξένους λαοὺς, ἀλλὰ και εἰς τοὺς Ἕλληνας τῶν μετακλασικῶν χρόνων. Ἀργότερον, κατά τὸν δ' μ.Χ. αἰῶνα — τὸν αἰῶνα τῶν «Φωστήρων τῆς Τρισηλίου Θεότητος» —, ὁ Ἑλληνισμός, μὲ τὸν καθαρτισμὸν τοῦ ἀπὸ τὸν Χριστιανισμόν, μὲ τὴν ὑπὸ τῆς θείας Προνοίας εὐλογημένην ταύτην και εὐτυχὴ σύζευξιν τοῦ Ἑλληνικοῦ Πνεύματος μετὰ τῆς Χριστιανικῆς Πίστεως, κατάρθωσε νά συνδυάσῃ εἰς ἀδιάσπαστον ἐνότητα τὸν Ἀρχαῖον Ἑλληνικὸν ἢ Κλασσικὸν Πολιτισμὸν και μάλιστα τὴν «θύραθεν παιδείαν» μὲ τὴν Ὁρησκαίαν τοῦ Θεανθρώπου — μὲ τὴν Χριστιανικὴν Ἀγιότητα — και ἐδίδαξε τὰ ὑψηλὰ ἰδεώδη τοῦ ἀνθρωπισμοῦ, τὰς ἀκαταλύτους ἠθικὰς ἀρχὰς και ἀξίας τῆς ἐλληνικῆς αἰωνιότητος, τῆς χριστιανικῆς ἀρετῆς, τῆς εὐεργετικῆς εὐποιᾶς και κοινωνικῆς προνοίας και ὥρισε μάλιστα ὡς ὕψιστον σκοπὸν τοῦ ἀνθρώπου τὴν βελτίωσιν του, συμφῶνως δὲ πρὸς τὸ ἰδεῶδες τοῦτο τῆς τελειώσεως, ἐπεξήτησε νά ρυθμίσῃ ὄχι μόνον τὸν πολιτικόν, ἀλλὰ και τὸν κοινωνικόν βίον.

Και κληροδόχοι τοῦ βίου τούτου, τοῦ βίου τοῦ

ΤΟ ΧΡΟΝΙΚΟΝ ΤΗΣ ΕΝΘΡΟΝΙΣΕΩΣ ΤΟΥ ΣΕΒΑΣΜ. ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΚΑΡΠΕΝΗΣΙΟΥ Κ. ΝΙΚΟΛΑΟΥ

Περὶ ὥραν 11.30' π.μ. τῆς 24-2-79 εἰς τὰ ὄρια τοῦ Νομοῦ ὑπεδέχθησαν ἐν μέσῳ σφοδρᾶς χιονοθύελλης καὶ παγετοῦ, τὸν Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην μετὰ τῶν συνοδευόντων αὐτὸν Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν πᾶσαι αἱ ἀρχαὶ τοῦ Νομοῦ, ἔχουσαι ἐπὶ κεφαλῆς τὸν κ. Νομάρχην, ὅστις καὶ προσεφώνησε καταλλήλως τὸν Σεβασμιώτατον, ὡς ἑξῆς:

Σεβασμιώτατε,

Ὡς ἐκπρόσωπος τῆς Πολιτείας σὺ Νομὸ Εὐρυτανίας οἷς ὑποδέχομαι μαζὶ μὲ τοὺς ἐκπροσώπους τῶν πολιτικῶν Ἀρχῶν μὲ ἀνυπόκριτη χαρὰ. Ἡ ἐνθρόνισή σας ὡς Μητροπολίτου Καρπενησίου συμπιέει μὲ ἀποφασιστικῆς σημασίας γεγονότια γιὰ τὴν περιοχὴ αὐτῆς Ἑλλάδος. Γεγονότια καὶ προοράματα ποὺ ἀποβλέπουν στὴν οἰκονομικὴ ἀνάπτυξιν τῆς Εὐρυτανίας. Γι' αὐτὸ καὶ ἡ παρουσία σας, ἡ πνευματικὴ παρουσία σας στὸν τόπον αὐτὸ γίνεται οὐσιαστικότερη, λαμβάνει ἕνα περιεχόμενο βαθύ.

«Ἑλληνικοῦ θαύματος» ἦσαν, καὶ ἀξιόλογοι μάλιστα ρυθμίσαι τούτου ἀπέβησαν οἱ οὕτω, διὰ τῶν πρωταρχικῶν καὶ πηγαιῶν ἀνθρωπιστικῶν ἀξιών παιδευόμενοι νέοι, οἱ ἐν συνεχείᾳ «καλοὶ ἀγαθοί», οἱ «πολίται-ἀνθρώποι».

Πρώτιστον, λοιπόν, καθήκον τῶν πνευματικῶν ταγῶν, τῆς σήμερον κυρίως, εἶναι τὸ εἰλικρινὲς πρὸς τὸ παιδί, ἀλλὰ καὶ θερμὸν ἐνδιαφέρον καὶ μάλιστα ὁ καλὸς παραδειγματισμός. «Ἡ πίστις χωρὶς τῶν ἔργων νεκρά ἐστίν» λέγει ὁ ἀδελφότης Ἰάκωβος. Οὕτω μόνον ὁ πνευματικὸς ταγὸς καθίσταται «φρουρὸς ἀνθρώπων» κατὰ τοὺς Προφῆτας, ἀποκτὰ ἀληθῆ ψυχοπνευματικὴν ἡγετικὴν θέσιν, προφυλάττει, δηλαδή, ἀπὸ πάσης σφαλερᾶς ἐπινοίας τὴν ἀγγὴν μὲν, ἀλλὰ τόσον σήμερον εὐόλισθον νεότητα, προσφέρει εἰς αὐτὴν τὸ ἐκπαλιν θαυμάσιον φῶς τῆς Πίστης, τὸ ἔνθεον καὶ δημιουργικὸν Πῦρ τῆς Ἀγάπης πρὸς πᾶν τὸ ἀνώτερον καὶ τὴν στερεὰν ἄγκυραν τῆς Ἐλπίδος διὰ τὸ Μέλλον. Οὕτω μόνον μεταλαμπαδεύονται εἰς τὰ παιδιὰ — τοὺς μικροὺς ἀδελφοὺς τοῦ Χριστοῦ — αἱ ἀναλλοίωτοι καὶ ἀμετάβλητοι ἀνὰ τοὺς αἰῶνας ἐπαγγελίαι τοῦ Θεανθρώπου, ὁ ὁποῖος εἶπεν: «Ἐγὼ εἰμι ἡ ἀλήθεια». Αἱ ἐπαγγελίαι αὗται περιέχουν τὰς ὀρθὰς λύσεις δι' ὅλα τὰ ἀνθρώπινα προβλήματα, ὅλων τῶν ἡλικιῶν, ὅλων τῶν ἐποχῶν καὶ ὅλων τῶν τόπων, δι' ὃ καὶ οἱ νέοι, οἱ λέγοντες καὶ πράττοντες κατὰ Χριστὸν «οἱ ἐκτραπέντες ἐν παιδείᾳ καὶ νοουθεσίᾳ Κυρίου», γίνονται ἡθικοί, λο-

γιστοὶ καὶ ἀγαπῶντες — μὲ πρῶτον τὸν ἐπὶ κεφαλῆς τῆς Ἑλληνικῆς Πολιτείας Πρόεδρο τῆς Δημοκρατίας κ. Κωνσταντῖνο Τσάισο — δι' ἡ οἰκονομικὴ ἀνάπτυξιν μόνη τῆς δὲν μπορεῖ νὰ εὐδοκιμήσῃ χωρὶς ἐκείνο τὸν πολιτιστικὸν καὶ πνευματικὸν περὶ γυρὸ ποὺ θὰ δώσῃ νόημα καὶ ἐνδιαφέρον στὴ ζωὴ τῶν ἀνθρώπων. Ἀπὸ τῆς φύσεως τοῦ τοῦ ἐψηλό σας Ἑκκλησιαστικὸν λειτουργήμα, σὺ ὁποῖο εὐχὴ καὶ προσδοκία μας εἶναι νὰ δώσετε ὅ,τι καλλίτερον καὶ πνευματικότερον, παράδειγμα ἑαυτὸν προσφέροντες, ἐρχεται ἀκριβῶς αὐτὸ τὸ κενὸ νὰ ἀναπληρώσῃ καὶ νὰ συμπληρώσῃ.

Σεβασμιώτατε Νικόλαε,

Τὰ κύματα τὰ Αἰγιοπελαγίτικα, ποὺ ἔθρεψαν τὰ ὄνειρά σας νὰ γίνετε πνευματικὸς ἐκκλησιαστικὸς ἡγέτης, σμίγουν σήμερον μὲ τὶς ἡρωϊκὰς θορυβοφῆς τῆς Ρούμελης, ποὺ οἷς ὑποδέχονται σὺ πνευματικὸ πατέρα, τὶς θορυβοφῆς ἀπ' ὅπου αἱματοβαμμένη ἐξηγήθη ἡ ἐλευθερία τοῦ Γένους. Κι ὁλοκληρώνεται ἔτσι ἡ εἰκόνα τῆς αἰώνιας Ἑλλάδος, τὴν ἰδέα τῆς

γικοί, πρᾶσι, δίκαιοι, τέλει καὶ ἐν μιᾷ λέξει, ἀνθρώποι κατ' εἰκόνα καὶ ὁμοίωσιν Θεοῦ.

Εἴθε ἡ θεία συμπαράστασις νὰ ὀδηγήσῃ, Μακαριώτατε Δέσποτα, εἰς ἕνα καλλίτερον κόσμον, εἰς τὸν ὁποῖον τὸ παιδί — τὸ μέλλον, ἡ μοῖρα καὶ ἡ λύτρωσις τῆς ἀνθρωπότητος — τὸ ὅπου γῆς παιδί, ὀρθῶς νὰ θεμελιούται — συμφώνως πρὸς τὴν σύγχρονον Γενετικὴν —, ὀρθῶς νὰ διατρέφεταί — συμφώνως πρὸς τὴν σύγχρονον Διαιτητικὴν —, ὀρθῶς νὰ διαμορφώνεται πνευματικῶς, ψυχικῶς καὶ κοινωνικῶς — συμφώνως πρὸς τὰς ὑποθήκας τῶν Τριῶν Μεγίστων Φωστήρων τῆς Τρισηλίου Θεότητος καὶ νὰ ζῇ πλέον μακρὰν τῆς κοινωνικῆς ἀδικίας, τῆς πενίας, τῆς μοναξιάς, τῆς ὀρφάνειας, τῆς ἐκμεταλεύσεως, τῆς κακοτυχίας, τῆς νόσου καὶ τῆς ἐγκαταλείψεως.

Οὕτω, καὶ μόνον οὕτω, δυνατόν νὰ ἀντικατασταθῇ μελλοντικῶς ἡ πλάνη ὑπὸ τῆς ἀληθείας, ἡ ἀδικία ὑπὸ τῆς δικαιοσύνης, τὸ μῖσος ὑπὸ τῆς ἀγάπης, ἡ βία ὑπὸ τῆς πραότητος, τὸ ἔγχεος ὑπὸ τῆς μακαριότητος, ἡ δουλεία ὑπὸ τῆς τῷ ὄντι ἐλευθερίας, ὁ πόλεμος ὑπὸ τῆς εἰρήνης, τὸ σκότος ὑπὸ τοῦ φωτός, ἡ ὀδύνη τοῦ θανάτου ὑπὸ τῆς χαρᾶς τῆς Ἀναστάσεως.

Ἀμήν!

ΟΡ. Α. ΑΟΥΡΙΔΗΣ

ὁποίας ἔρχεσθε νὰ ὑπηρετήσετε καὶ ν' ἀφοσιωθῆτε. Ἀπὸ τὴν πλευρὰ τῆς Πολιτείας θὰ ἔχετε κάθε συμπαράσταση στὸ δύσκολο πνευματικὸ σας ἔργο οἱ τοὺς ταραγμένους μας καιροὺς.

Σεβασμιώτατε,

Εὐχομαι κι ἐλπίζω ὅτι ἡ σημερινὴ ἡμέρα θὰ σημάνη τὴν ἀπαρχὴ νέας ζωῆς πνευματικῆς γιὰ τὸ λαὸ τῆς Εὐρυτανίας, χαίροντες ὅτι «λύχνος ἐτέθη ἐπὶ λυχνίαν».

Καλῶς μᾶς ἤλθατε.

Κατόπιν ἡ συνοδεία ἐσυνέχισε τὴν πορείαν αὐτῆς εἰς Καρπενήσιον, ἔνθα καὶ ὑπεδέχθησαν Αὐτὸν ὁ ἱερός Κλῆρος, ὁ κ. Δήμαρχος μετὰ τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου καὶ ὁ λαὸς τῆς πόλεως, τῶν κωδῶνων κρουσμένων χαρμωδῶς καὶ στρατιωτικοῦ ἀποσπασματος ἀποδίδοντος τὰς κεκαυνομένους τιμὰς. Ὁ κ. Δήμαρχος προσεφώνησε τὸν Σεβασμιώτατον, καταφανῶς συγκινημένος, εἰπὼν:

Σεβασμιώτατε,

Ἐκ μέρους τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου καὶ τοῦ λαοῦ τῆς πόλεως μας, ἀλλὰ καὶ ὁλοκλήρου τοῦ Εὐρυτανικοῦ λαοῦ, ὃν ἔχω τὴν τιμὴν νὰ ἐκπροσωπῶ ἐπὶ τὴν ιδιότητά μου ὡς Προέδρου τῆς Τοπικῆς Ἐνώσεως Δήμων καὶ Κοινοτήτων τοῦ Νομοῦ Εὐρυτανίας, ὑποδεχόμενοι μὲ Θρησκευτικὴν ἑξαρσιν καὶ αἰσθήματα χαρᾶς, ἀγαλλιᾶσεως καὶ θαυμάσιας ἱκανοποιήσεως τὴν ὑμετέραν Σεβασμιότητα, ἀπευθύνομεν εὐσεβᾶστως τὸ «Καλῶς ἤλθατε».

Ἐγκαρδίως χαιρετίζομεν τὴν ἔλευσίν σας καὶ τὴν οὐσιαστικὴν ἀπὸ σήμερον λειτουργίαν τῆς νεοσυστάτου Μητροπόλεως μας ὡς ἀπαρχὴν πραγματώσεως εὐγενῶν δραματισμῶν καὶ εὐοίωνων ἐλπίδων τῶν φιλοδηρῶν κατοίκων τῆς Ἐπισκοπῆς ταύτης, οἱ ὁποῖοι ἀπὸ χρόνον μακροτάτου διακαῶς ἐπόθουν τὴν ἀναβίωσιν τῆς πάλαι ποτὲ διαλαμψάσης Αἰτζᾶς καὶ Ἀγράφων καὶ ἐντόνως εἰργάσθησαν καὶ ἠγωνίσθησαν διὰ τὴν δικαίωσιν τοῦ αἰτήματός των νὰ ἀποκτήσουν ἰδίαν Μητρόπολιν καὶ νὰ ἔχουν τὸν ἰδικόν των, ὡς καὶ παλαιότερον, ποιμενάρχη.

Καὶ θεωροῦμεθα εὐτυχεῖς ὅτι ἐτύχημεν Ἀρχιερέως, οἷος ἔπρεπε νὰ ᾖ, τοῦ ὁποίου ἡ φήμη ὡς σεμνοῦ, ἐναρέτου καὶ ἄξιου κληρικοῦ, ὡς δοκίμου κήρυκος καὶ αὐστηροῦ τηρητοῦ τοῦ Εὐαγγελικοῦ Νόμου, ὡς ἱκανοῦ περὶ τὴν διοικῆσιν πηδαλιούχου, ὡς ὑπερασπιστοῦ τῆς κοινωνικῆς δικαιοσύνης καὶ συλλοβάτου τῆς χριστιανικῆς εὐποιίας καὶ ἀρετῆς, προέτρεξε τῆς σημερινῆς ἀφίξεώς σας.

Διὰ τοῦτο ἐπιθυνοῦμεν νὰ σᾶς διαβεβαιώσωμεν, ὅτι ἡ Δημοτικὴ Ἀρχὴ καὶ ὁλόκληρος ὁ εὐσεβὴς λαὸς τῆς ἱστορικῆς ταύτης πόλεως καὶ ὁλοκλήρου τοῦ Νομοῦ Εὐρυτανίας, οὐσπεριωμένος περὶ τὴν Ὑμετέραν Σεβασμιότητα εἰς μίαν χριστιανικὴν ἐνότητα καὶ ὁμοψυχίαν θὰ παρᾶσχον ἀμέριστον τὴν συνδρομὴν των

καὶ θὰ βοηθήσουν πάσῃ δυνάμει εἰς τὴν ἐπιτυχίαν τῆς ὑψηλῆς ἀποστολῆς σας καὶ εἰς τὴν τόνωσιν τοῦ ἡγίου θρησκευτικοῦ μας φρονήματος, εἰς τὴν βελτίωσιν τῶν ἐκκλησιαστικῶν μας πραγμάτων, εἰς τὴν διαφύλαξιν τῶν ἐκκλησιαστικῶν τῆς περιοχῆς μας κειμηλίων καὶ προσκυνημάτων καὶ τὴν προβολὴν τῆς χριστιανικῆς μας παραδόσεως καὶ μὲ ἀνυπομονήσαν ἀναμένον νὰ δεχθῶσι τὰς εὐλογίας τῆς Ὑμετέρας Σεβασμιότητος. Εἰς τὴν Θεῖαν Πρόνοιαν ἀποδίδομεν τὸ εὐφρόδουνον γεγονός ὅτι ὁ πρῶτος τῆς νεοσυστάτου Μητροπόλεώς μας Ἐπίσκοπος εἶναι ὁμώνυμος τοῦ πολιούχου μας Νεομάρτυρος Νικολάου τοῦ ἐκ Καρπενησίου καὶ ὁδεύει πρὸς τὸν Ἐπισκοπικόν του Θρόνον μὲ τὰς εὐχὰς ὅλων ἡμῶν, ὅπως ὁ Πανάγαθος Θεὸς ἐνδυναμώσῃ καὶ κραταιώσῃ τὴν Ὑμετέραν Σεβασμιότητα καὶ ὁδηγῇ εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ὅπου τὸ φῶς τοῦ προσώπου Του ἐπισκοπεῖ. Περιχαρῆς καὶ εὐγνώμων ἡ πόλις μας καὶ σύμπας ὁ λαὸς τοῦ Νομοῦ Εὐρυτανίας χαιρετίζει τὴν τιμητικὴν παρουσίαν εἰς τὴν σημερινὴν ἐνθρονιστήριον τοῦ Μητροπολίτου μας Τελετὴν τῶν συνοδευόντων Ὑμᾶς Σεβασμιωτάτων Ἱεραρχῶν καὶ ἐπιθυμεῖ νὰ τοὺς συγχαρῇ καὶ ἐγκαρδίως νὰ εὐχαριστήσῃ αὐτοὺς τε καὶ ὁλόκληρον τὴν οὐπὴν Ἱεραρχίαν μας διὰ τὸ θεομὸν ἐνδιαφέρειν των πρὸς τὴν ἀπομεμακρυσμένην περιοχὴν μας καὶ τὴν ἐπιτυχὴ ἐκλογὴν τοῦ ποιμενάρχου μας.

Ὡς Δήμαρχος τῆς Μητροπολιτικῆς Σας ἑδρας, Σεβασμιώτατε, ἐπιτρέπατέ μας καὶ προσωπικῶς νὰ εὐχηθῶ εἰς Ὑμᾶς, ἀπὸ βάθους καρδίας, ὅπως ὁ Κύριος σᾶς χαρίσῃ ὑγείαν, δύναμιν καὶ φωτισμὸν διὰ τὴν μακράν, εὐδόκιμον, γόνιμον καὶ φιλόχριστον διαποίμανσιν τῆς Μητροπόλεώς μας.

Ἐν συνεχείᾳ ἡ πομπὴ διὰ τῆς κεντρικῆς ὁδοῦ τῆς πόλεως κατηρθύνη εἰς τὸν Καθεδρικὸν ναὸν τῆς Ἀγίας Τριάδος ἔνθα ἔλαβε χώραν ἡ τελετὴ τῆς ἐνθρονίσεως.

Εἰς τὴν εἴσοδον τοῦ ναοῦ ὁ Ἀρχιερεὺς ἠσπάσθη τὸ ἱερὸν Εὐαγγέλιον καὶ εἰσῆλθεν ἐντὸς αὐτοῦ τοῦ χοροῦ τῶν ἱεροφαιτῶν ψάλλοντος τὸ «Ἄξιόν ἐστιν...». Εἶτα ἀνεγνώσθη ἡ ἐγκύκλιος τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «πρὸς τὸν Ἱερὸν Κλῆρον καὶ τὸ Χριστεπώνυμον πλήρωμα» καὶ ἀκολούθως τὸ Προεδρικὸν Διάταγμα «περὶ ἀναγνώσεως τοῦ νέου Μητροπολίτου». Εἶτα ὁ Ἀρχιερεὺς ἐπευλόγησε τὰ πλήθη τοῦ χοροῦ ψάλλοντος τὸ «εἰς πολλὰ ἔτη Δέσποτα» καὶ τοῦ λαοῦ ἀναφωνούντος τὸ «ἄξιος». Ἐπηκολούθησε ἡ τελετὴ τῆς ἐνθρονίσεως καὶ ἡ ἐπιδατήριος εὐχὴ κατὰ τὴν κρατοῦσαν ἐκκλησιαστικὴν τάξιν.

Μετὰ τὴν ἀπόλυσιν προσεφώνησε τὸν Σεβασμιώτατον ὁ ὑπὸ τοῦ ἀσθενούντος Τοποτηρητοῦ ὀρισθεὶς ἀναπληρωτὴς αὐτοῦ Μητροπολίτης Ἀλεξάνδρουπόλεως καὶ Σαμοθράκης κ.κ. Ἀνθίμος. Ἀκολούθως προσεφώνησε τὸν Σεβασμιώτατον ἐκ μέρους τοῦ ἱεροῦ Κλήρου καὶ τῶν Μοναχῶν ὁ ὑπὸ τοῦ Τοποτηρητοῦ ὀρισθεὶς Γενικός

Ἀρχιερατικός Ἐπίτροπος Ἀρχιμανδρίτης Δοσίθεος, ὅστις εἶπεν:

Ἀπὸ Κοζάνης, Σεβασμιώτατε Πάτερ καὶ Δέσποτα καὶ λοιπὴ τῶν Σεβασμιωτάτων Ἱεραρχῶν σεπτὴ χορεία, καὶ ἐν εἵτει χιλιοσιῶ ἐπιακοσιοσιῶ ἐξηκοσιῶ καὶ ἑκτῶ ἀπὸ ἐνσάρκου οἰκονομίας, Κύριλλος ὁ Ἱερομόναχος ἔγραφε τῷ ἐπισκόπῳ Λιτῆς καὶ Ἀργάφῳ Νεκταρίῳ «πολλῶν χαρίτων ὁ Θεὸς εἶδεναι, τὴν ὑμετέραν Πανιερότητα, κατεκόσμησε καὶ διπλὴ σοφία κατεποίκιλε καὶ τῷ τοῦ Παναγίου Πνεύματος φωτὶ περιήστραψε καὶ πάσῃ βίῳ σεμνότητι κατεφαίδρυνε».

Τούτους καὶ ἡμεῖς ἀναδοῶμεν τοὺς λόγους, πεποιθότες ὅτι οὐ σφαλόμεθα. Ταχύπτερος γὰρ ἡ φήμη προδραμοῦσα τὰς ὑμετέρας Σεβασμιότητος, ὥς ἄλλη δρόσος Ἀερμών, ὥς μέλος παναρμόνιον κατακλῶν ἡμῶν τὰς ἀκοάς, ἐνέπλησεν ἡμᾶς χαρᾶς ἀνεκφράστου καὶ ἀνεκλαλήτου. Ἀρετῶν πληθὺς, ὥς κόσμος περὶ σὴν τραχήλῳ, ἐγγυᾶται ποιμαντορίαν πανευτυχῇ καὶ θεοπροδόβλητον.

Ὡς ἐκ τούτου ἐκ θαδέων ἀναπέμπομεν τῷ τῆς Ἐκκλησίας Δομήτορι τὰς εὐχαριστίας, ὃ τε Ἱερὸς ἐφημεριακὸς Κλῆρος, οἱ τὴν ἀγγελουίμητον μετερχόμενοι πολιτεῖαν, τὸ καύχημα τοῦτο τῆς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας καὶ σύμπας ὁ λαὸς τοῦ Θεοῦ, διὰ τὴν θαυμάσιον νεύματι ἐκλογὴν τῆς ὑμετέρας θεοφρονητοῦ Σεβασμιότητος ὥς ποιμενάρχου τῆς παλαιᾶς τε καὶ προσφάτου ἐν ταύτῳ ἐπισκοπῆς Καρπενησίου.

Γινώσκουμεν ὅτι ἄνευ ἐπισκόπου Ἐκκλησία οὐ καλεῖται. Οὐκ ἀγνοοῦμεν τὰς πρὸς τὸν ἀρχιεπίσκοπον ὑποχρεώσεις ἡμῶν ἐν τῷ καταλόγῳ τῷ ἱερατικῷ. Εἴ ἴσμεν ὅτι ἔμψυχα καὶ ζῶσα εἰκὼν τοῦ Χριστοῦ ἐστὶν ὁ Ἐπίσκοπος, διὸ καὶ τὴν μὲν ἄψυχον εἰκόνα τοῦ Δεσπότου Χριστοῦ θυμιῶμεν τοῖς, τὴν δὲ ἔμψυχον, τὸν ἐπίσκοπον δηλονότι, θυμιῶμεν ἐννεάκις. Ἀλλὰ μὴν καὶ ἐκ τοῦ ποιμενάρχου ἡμῶν ἀπεκδεχόμεθα ἀγάπην, κατανόησιν καὶ στοργὴν ὥς ἀπὸ πατρὸς πρὸς τέκνα. Ὁ Ἱερὸς Κλῆρος, μονασταὶ καὶ μιγάδες καὶ ὁ τοῦ Κυρίου λαός, ὁ ἄχρὸς τῶν κίγκλιδων καὶ τῶν δροφράκιων συνωθούμενος τανῦν, προσδοκᾷ διαποίμηναι χριστομίμητον, ἀποστολικὴν καὶ στοιχοῦσαν τοῖς παραγγέλμασι τῶν Ἀγίων Πατέρων. Λαὸς πτωχὸς πλὴν ἐντιμος, ταπεινὸς πλὴν ἀδιάφθορος, ὁρσιδὸς ἀλλὰ μεγαλόφρων, λαὸς κομῶν ἐπ' ἀρεταῖς, διμῶς πολλάκις ὑπὸ πολλῶν προδοθὲς καὶ ἐν μόχθῳ καὶ κόπῳ τὰ πρὸς ζωάρεϊαν οἰκονομῶν, ἀγαμένει ἵνα ἡ ὑμετέρα σεβασμιότης λίνον τυφόμενον μὴ ἀποσέση καὶ κάλαμον συντετριμμένον μὴ κατεάξῃ ἀλλ' ἵνα τὸ φλεγμαῖνον δροσίῳ, τὸ ἐξοιδαῖνον ἰσθηται, τὸ τεθραυσμένον ἐπιδέσῃ τῇ μοιῶσει τῆς ἀρχιερατικῆς ἐκπλαγχνίας. Πιστεύουμεν ὅτι τευξώμεθα τοῦ ποδομένου. Ἐχέγγυον ἔχομεν τὴν ὁμόφρονον τῆς σεπτῆς Ἱεραρχίας ψῆφον καὶ τὴν ἄχρὸς τοῦδε θεάρεστον τῆς ὑμετέρας Σεβασμιότητος πολιτεῖαν.

Εὐρίσκει δὲ αὕτη ἄμπελον εὐκλήματοῦσαν μὴ ὑπὸ μονιῶν ἀργείων κατανεμηθεῖσαν, μηδὲ ὑπὸ συνῶν ἐκ

δρυμοῦ καταπατηθεῖσαν, ἀλλὰ στεροῶς ἐμμένονσαν τῇ ἁπαξ παραδοθείῃ τοῖς ἀγίοις πίστει καὶ ταύτης ἀπριζέχομένη. Τὸ σῶμα τῆς Ἐκκλησίας τῆς παροικουμένης ἐν τοῖς ὄρεσι τούτοις παραμένει εἰσέτι ἀγνὸν καὶ ἄσπilon, μακρὰν αἰρέσεων, σχισμάτων, παρεσυναγωγῶν ἢ ἀλλοτριώσεων εὐσεβιστικῶν. Διὸ κλῆρος καὶ λαός, ἐπὶ κεφαλῇς ἔχοντες τὸν ἐπίσκοπον διώσομεν ἐν ἀγάπῃ, εἰρήνῃ καὶ συμποσίᾳ τὸ παμνησίτηριον τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας, προγενόμενοι τῆς Βασιλείας τῶν Οὐρανῶν.

Γενοῦ ὁθεν ἡμῖν ὁδηγὸς ἐπὶ νομᾶς σωτηρίους. Ἐπισκιάσον τῇ παρεμβολῇ ταύτῃ, ὥς ἡ τοῦς Ἰσραηλίας ἐπισκιάσασα ποτε νεφέλη. Προπορεύου ἡμῶν ὥς ὁ πύρινος στύλος ἐκεῖνος, ὁ ὁδηγὸν τοὺς ἐν σκότει. Ἐσο δένδρον εὐσκόφυλλον, ἵνα ὑπ' αὐτὸ σκέπωνται πάντες οἱ ἐκτεκόμενοι τῷ τῆς ἀμαρτίας καύσωνι. Λιμὴν ἡμῖν γενοῦ θαλαττεύουσι ἐν τῷ πελάγει τῶν θλίψεων τοῦ βίου τούτου.

Τίς οὖν οὐ χαρήσεται, τίς οὐ σκιρτήσει ἐόρτια; τίς οὐ κροτήσει χεῖρας μετ' εὐφροσύνης! Τὰ ἄνω τοῖς κάτω συνομιλεῖ καὶ τὰ κάτω τοῖς ἄνω συνομιλεῖ ἐν τῇ εὐσήμερ ταύτῃ ἡμέρᾳ. Αἱ ψυχαὶ τῶν αἰοδιμῶν ἱεραρχῶν τῆς ἐπισκοπῆς Λιτῆς καὶ Ἀργάφῳ, τὰ πνεύματα τῶν Διδασκάλων τοῦ Γένους καὶ ἰδίᾳ τοῦ κτίτορος τοῦ Ἱεροῦ τούτου Ναοῦ Εὐγενίου Ἱερομονάχου τοῦ Αἰτωλοῦ ἀγάλλονται, διότι καὶ πάλιν ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ συνθρόνου τούτου κάθηται Ἐπίσκοπος, ὃς ποιμανεῖ τὸν λαὸν αὐτοῦ ἐν Ὁσιότητι καὶ δικαιοσύνῃ, διότι καὶ πάλιν ἀνέστη ἡ σκηνὴ τοῦ Δαδὶδ ἡ πεπιωνκία.

Ἀπόλαβέ σου τοῖνον τὸν θρόνον, Πανιερώτατε Δέσποτα καὶ ἐντεινε καὶ κατενοδοῦ καὶ βασίλευε, ἔνεκεν ἀληθείας καὶ πραότητος καὶ δικαιοσύνης καὶ ὁδηγήσῃ σε θαυμασιῶς ἡ Δεξιὰ τοῦ Ὑψίστου.

Ἠκολούθησαν αἱ προσφωνήσεις τοῦ Γενικοῦ Ἀρχιερατικοῦ Ἐπιτρόπου Κοζάνης Πρωτοπρεσβυτέρου Κων) νου Γαζῆ, τοῦ Γενικοῦ Ἐπιθεωρητοῦ Μέσης Ἐκπαίδευσως κ. Εὐαγγέλου Οἰκονόμου καὶ εὐσεβοῦς νέου ἐκ Σερβίων. Ὁ Γ. Ἐπιθεωρητὴς κ. Οἰκονόμος εἰς τὴν προσφωνήσιν του εἶπε:

Σεβασμιώτατε,

Οἱ ἐκπαιδευτικοὶ καὶ ἡ σπουδάζουσα νεολαία τῆς Εὐρυτανίας με ἀισθήματα ἀνυποκρίτου χαρᾶς καὶ ἱκανοποιήσεως χαιρετίζουν τὴν ἀνοδὸν σας εἰς τὸν θρόνον τῆς νεοσυντάτου Μητροπόλεώς μας καὶ ἐκθύμως συμμετέχοντες εἰς τὴν ἐπὶ ταύτῃ λαμπρὰν σημερινὴν ἐνθρονιστήριον τελετὴν.

Καὶ εἶναι τοῦτο εὐλογον. Διότι Ἐκκλησία καὶ Παιδεία κοινὴν ἔχουν τὴν ἐπιδιώξιν καὶ τὸν αὐτὸν στόχον ἐπιδιώκουν, τὴν διάπλασιν δηλονότι καὶ τὴν δρθὴν διαπαιδαγώγησιν τῶν νέων μας ἐν πνεύματι ἀρετῆς καὶ συνέσεως καὶ ἀληθείας. Καὶ ἡμεῖς μὲν

προσφέρουμεν εἰς αὐτοὺς κυρίως τὴν κατὰ κόσμον ἀγωγὴν, γινώσκιν καὶ ἀλήθειαν, ἡ δὲ Ἐκκλησία διὰ τοῦ Εὐαγγελικοῦ λόγου, τῆς ἱερᾶς Παραδόσεως, τοῦ κηρύγματος καὶ τῶν ζωοποιῶν μυστηρίων τὴν θείαν ἀλήθειαν διδάσκει, ὅχι μόνον πρὸς τοὺς νέους ἀλλὰ πρὸς ἅπασαν τὴν ἀνθρωπίνην κοινωνίαν, ἀλήθειαν τὴν σώζουσαν καὶ τὰ τοῦ κόσμου ἐλέγχουσαν, τὴν λυτρουμένην καὶ ἐπὶ τὰ ἄνω σιχοῦσαν, τὴν εἰς ἐλευθερίαν τὸν ἄνθρωπον καλοῦσαν καὶ τελειοῦσαν αὐτὸν κατὰ τὴν ρῆσιν τοῦ Κυρίου «Γινώσθε τὴν ἀλήθειαν καὶ ἡ ἀλήθεια ἐλευθερώσει ὑμᾶς, οὗ δὲ τὸ Πνεῦμα Κυρίου, ἐκεῖ ἐλευθερίαν».

Εἰς τὸ μέγα τοῦτο καὶ ἐπίμοχθον τῆς ἀγωγῆς ἔργον, ἡμεῖς οἱ ὑπὸ τῆς Πολιτείας πρὸς τοῦτο ὀρισθέντες λειτουργοὶ προσδοκῶμεν ἢ μᾶλλον πιστεύομεν ὅτι θὰ ἀνεύρωμεν εἰς τὴν Ὑμετέραν Σεβασμιότητα τὸν δραστήριον καὶ ἀκαταπόνητον ἐκκλησιαστικὸν ἡγέτην, τὸν δόκιμον καὶ σώφρονα παιδαγωγὸν εἰς Χριστόν, τὸν πνευματικὸν ἐπόπτην, συνεργάτην καὶ βοηθόν.

Ἡ ἐπὶ ὑγιῶν πνευματικῶν καὶ ἠθικῶν βάσεων παιδαγωγία, εἰς τὴν ὁρθὴν διαμόρφωσιν, ἠθικὴν διάπλασιν καὶ οἰκοδομὴν τῆς ὅλης ἀνθρωπίνης κοινωνίας ἀποσκοπεῖ. Μεγίστη δὲ καὶ ἀναγκαῖα καὶ καθοριστικὴ εἶναι εἰς τοῦτο ἡ συμβολὴ τῆς ποιμαίνουσας Ἐκκλησίας μας, ἰδιαίτερος μάλιστα ὑπὸ τὰς σημερινὰς κοινωνικὰς καὶ πνευματικὰς συνθήκας.

Ὁ Εὐρυντιανὸς λαός, τὸν ὁποῖον θεία συνάραξις ἐκλήθητε νὰ ποιμάνητε εἰς τὴν ἐπαρχίαν ταύτην, σεμνυνόμενος ὅτι εἰς τοὺς ἀποκρήμους αὐτῆς θράχους ἠρόδοκῃσεν ἡ Ὑπεραγία Θεοτόκος ἰδιαίτερος νὰ τιμᾶται διὰ τῆς ἐκ Προύσης εἰκόνης τῆς καὶ ὅτι εἰς τὴν μακραίωνα ἱστορικὴν του διαδρομὴν ἐλάμπουν τὴν περιοχὴν αὐτὴν μεγάλοι καὶ ἐξαίρετοι τοῦ Γένους Διδάσκαλοι, διὰ τοῦ λόγου καὶ τῆς γραφίδος τὸ πολυσχιδὲς ἔργον αὐτῶν ἀσκήσαντες, καὶ ἠγλάισε πλείους ἁγίων καὶ ὁσίων καὶ μαρτύρων τῆς πίστεως καὶ τῆς πατρίδος, θεωρεῖ τιμητικὴν δι' αὐτὸν εὐνοίαν τῆς Θείας Προνοίας τὴν πανηγυρικὴν ὑπὸ τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας μας ἐκλογὴν σας καὶ εἰς τὰς τιμίας χεῖρας σας ἐναποθέτει τὰς προσδοκίας καὶ τὰς ἐλπίδας του διὰ τὴν τακτοποίησιν τῶν ἐκκλησιαστικῶν του πραγμάτων καὶ τὴν προοπτικὴν δι' ἓνα καλύτερον καὶ πνευματικώτερον μέλλον.

Εἰς τὸ ἐπίμοχθον τοῦτο καὶ βαρὺ ἔργον σας οἱ ἐκπαιδευτικοὶ λειτουργοὶ ὅλων τῶν βαθμίδων τῆς ἐκπαιδευσεως τῆς Μητροπολιτικῆς σας Περιφερείας θὰ συνεργήσουν μετὰ ὅλας τῶν δυνάμεως.

Χαίρομεν εὐχρινῶς, ὅτι τοιοῦτος, ὅς ἐπρεπε ἡμῖν, ἔλαχεν Ἀρχιερεὺς, τοῦ ὁποῖου ἡ φήμη ὡς ἐξαίρετου κληρικοῦ, ἱκανοῦ τοῦ Εὐαγγελίου κήρυκος, δοκίμου δὲ καὶ συνετοῦ παιδαγωγοῦ εἰς Χριστόν, προσέτρεξε τῆς ἐνταῦθα ἐλευσεώς σας, τὸ δὲ γεγονός ὅτι ἐδητεύσατε λίαν εὐδοκίμως ἐπὶ μακρὰν σειρὰν ἐτῶν εἰς τὸ Ἐπισκοπεῖον Σεργίων πλησίον ἀξιοτάτου,

ἐγκρίτου καὶ εὐφήμως ἐνταῦθα τιμωμένου Ἱεράρχου ἐγγυᾶται τὴν κοινὴν ἀναγνώρισιν καὶ τὴν ἀποδοτικὴν πνευματικὴν ποιμαντορίαν σας.

Εὐχόμεθα ὁλοφύχως εἰς τὸν Δομήτορα τῆς Ἐκκλησίας Κύριον, ὅπως ἐδλογῇ καὶ κατευθύνῃ τὰ διαβήματά σας εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθόν, εἰς τὴν πραγματώσιν τῶν θείων αὐτοῦ ἐντολῶν, ἀναδείξῃ δὲ Ὑμᾶς τῶν Γραφῶν τῶν τοῦ Πνεύματος καὶ τῆς ὑψηλῆς θεολογίας ἐργάτην δόκιμον, τῶν ὁρφανῶν πατέρα, τῶν πενήτων καὶ ἀσθενῶν ἀντιλήπτορα, τῶν ἁμαρτανόντων διόρθωσιν, τῶν ψυχῶν ἱατρὸν εὐστοχώτατον, τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς ἠθικῆς κανόνα εὐθύτατον τὴν προᾶξιν τῇ θεωρίᾳ καὶ γνώμῃ συνάπτοντα, τῆς δὲ νεοῖδουθείας ἡμῶν Μητροπόλεως ἀρχηγέτην ἐπισκόπων ἐπιφανῶν ἀξιότατον.

Τὴν σεμνὴν ταύτην τελετὴν ἔκλεισεν ὁ ἐνθρονιστῆριος λόγος τοῦ Σεβασμιωτάτου μετὰ θέμα: «Ποιμαίνεται ἡ Ἐκκλησία σήμερ».

«Δόξα τῇ ἀγίᾳ καὶ ὁμοουσίῳ καὶ ζωοποιῷ καὶ ἀδιαίρετῳ Τριάδι, πάντοτε νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων».

Σεβασμιώτατοι ἐν Χριστῷ ἀδελφοί,

Ἐντιμότητες κύριε Βουλευτά,

Ἐντιμότητες κύριε Νομάρχα,

Ἐντιμότητες Ἀρχοντες καὶ λοιποὶ Ἐκπρόσωποι τῶν Πολιτικῶν, Στρατιωτικῶν, Δικαστικῶν, Ἐκπαιδευτικῶν καὶ Ἀστυνομικῶν Ἀρχῶν,

Ἐντιμότητες κύριε Δήμαρχε Καρπενησίου,

Ἀγαπητοί μου Πρεσβύτεροι καὶ Διάκονοι,

Ὅσιώτατοι Μοναχοί,

Εὐλογημένε καὶ πιστὲ Λαέ, πλήρωμα τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Θεοῦ,

Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ καὶ Πατρὸς καὶ ἡ κοινωνία τοῦ ἁγίου Πνεύματος εἴη μετὰ πάντων ὑμῶν¹. Αὕτη αἰὶ χάρις τοῦ Θεοῦ ἡ σωτήριος πᾶσιν ἀνθρώποις², πὺν διαδηλώθηκε μετὰ τὴν ὁμόθυμην γνώμην τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἀνέδειξε ἐμένα πὺν ἐλάχιστον ἐν τοῖς ἀδελφοῖς μου³ πρῶτον ἐπίσκοπον καὶ πνευματικὸν ποιμένα τῆς λογικῆς ποιμνῆς τοῦ Χριστοῦ, πὺν «παροικεῖν» σὴν νεοσύστατῃ αὐτῇ Μητροπόλῃ Καρπενησίου καὶ θεόσωστο Ἐπαρχίᾳ Εὐρυντίας.

1. Θ. Λειτουργία. Πρὸλ. Β' Κορ. ιγ' 13.

2. Τίτ. 6' 11.

Εὐχαριστῶ τὸ Θεό μου, «ὅτι ἐπέβλεπεν ἐπὶ τὴν ἐμὴν ταπεινώσειν» καὶ μοῦ ἀνέθεσε «τὸν κλήρον τῆς διακονίας ταύτης καὶ ἀποστολῆς»³. Εὐχαριστῶ, γιατί με τόσο αὐθόρμητη χαρὰ καὶ ἰερὴ ἀγαλλίαση, με τόσες τιμὲς καὶ ἐπαινετικούς λόγους με ὑποδέχεσθε σήμερα στὴν πόλη καὶ στὴν Ἐπαρχία αὐτὴ τῆς Εὐρυταρίας με τὴν τόσο πλούσια ἱστορία της, με τοὺς τόσους διαπρεπεῖς ἐργάτας τοῦ πνεύματος, με τοὺς τόσους ἐπιφανεῖς πολιτικούς, στρατιωτικούς καὶ ἡρώας. Μεγαλύνω τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ, γιατί με ἀξίωσε νὰ ἀρχίσω τὴ δύσκολη ἐπισκοπικὴ μου διακονία ἀνάμεσα σὲ ἀνθρώπους πιστοὺς καὶ εὐσεβεῖς, φιλοπροόδους καὶ φιλογενεῖς.

Ἀλλὰ κατὰ τὴν ἐπίσημη αὐτὴ στιγμή, πού ἡ Ἐπαρχία με πνευματικὴ ἀγαλλίαση ὑποδέχεται τὸ «θεοδρόμο»⁴ Ἐπίσκοπο καὶ ποιμενάρχη της, ἐγώ, ὑπακούοντας στὴν κλήση τοῦ Θεοῦ περίτρομος ἐνώπιον τῆς μεγάλης ἀποστολῆς καὶ εὐθύνης, ἀναλογίζομαι τὸ δύσκολο ἔργο καὶ τὴ θεία καὶ μοναδικὴ ἀποστολὴ τοῦ Ἐπισκόπου καὶ γενικὰ τοῦ Ἱεροῦ Κλήρου, πὺν ταυτίζεται με τὸ ἔργο καὶ τὴν ἀποστολὴ τῆς Ἐκκλησίας, με τὸ ἔργο καὶ τὴν ἀποστολὴ τοῦ Χριστοῦ στὸν κόσμον. Ἀκούοντας τὸν Κύριο, τὸν πρῶτο καὶ μεγάλο Ποιμένα καὶ Ἀρχιερέα τῆς Ἐκκλησίας⁵, πὺν διαγράφει τὸν τύπο τοῦ καλοῦ ποιμένος καὶ λέγει ὅτι ὁ ποιμὴν ὁ καλὸς «ἐμπροσθεν αὐτῶν πορεύεται καὶ τὰ πρόβατα αὐτῷ ἀκολουθεῖ»⁶ καὶ βλέποντας τὸ δράμα τῆς Ἐκκλησίας σὺν κρῖσιμους καιροὺς μας, περίτρομος στέκομαι ἐπάνω σ' αὐτὴ τὴν ἀρχιερατικὴ σκοπιά, γιατί γνωρίζω καλά, ὅχι μόνο ἀπὸ τὴ μελέτη ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὴ μέχρι τώρα ποιμαντικὴ πείρα, πόσο μεγάλο καὶ εὐρύ, πόσο δυσχερὲς καὶ ἐπιμοχθὸ ἔργο «πρόκειται ἐνώπιόν μου».

★

Γι' αὐτό, ἐπιτρέψατέ μου, σήμερα, πού, κατὰ τὸν Προφήτη, «ἡ γνώσις ἔχει πληθυνθῆ»⁷ καὶ ὁ κόσμος περιτρέχει, στὴν πρῶτὴ αὐτὴ καὶ ἐπίσημη συνάντησή μας, χωρὶς περιστροφές, νὰ ἐκφράσω τὴν ἀγωνία καὶ τὶς σκέψεις ἐνὸς νέου Ἐπισκόπου, πὺν ἀπηχεῖ τὶς θέσεις καὶ τὴ μαρτυρία τοῦ «ἐν τῇ διακονίᾳ τῆς Ἐκκλησίας ἀναλωθέντος καὶ λευκανθέντος» τιμίον καὶ συνετοῦ Γέροντός του καὶ νὰ θέσω τὸ μεγάλο ἐρώτημα στὸν καιρὸ μας, πὺν δὲν εἶναι ἄλλο παρὰ, ἂν ποιμαίνεται ἡ Ἐκκλησία τοῦ Θεοῦ. Τὸ ἐρώτημα αὐτὸ εἶναι δικό μας ἐρώτημα, τῶν ποιμένων τῆς Ἐκκλησίας. Ἐμεῖς οἱ ἴδιοι ρωτᾶμε ἢ πρέπει νὰ ρωτήσωμε, ἂν πράγματι ποιμαίνουμε τὴν Ἐκκλησία, στὴν ὁποία τὸ ἅγιο Πνεῦμα «ἔδωκε ἡμῶς ἐπισκόπους»⁸. Τὸ

«ἐπισκόπους» ἔδω ἀπὸ τὸν ἅγιο Παῦλο λέγεται γενικὰ με τὴν ἔννοια τοῦ ποιμένος, πὺν με τὸν ἴδιο τρόπο πρέπει νὰ προσέχη «ἐαυτῷ καὶ παντὶ τῷ ποιμνίῳ». Τὸ ἐρώτημα εἶναι σκληρὸ καὶ ἀκόμη θὰ ἔλεγα τραγικό, ἂν ἐπιτρέπεται σὲ ζητήματα τῆς Ἐκκλησίας νὰ χρησιμοποιοῦμε αὐτὴ τὴ λέξη. Ἡ τραγικότητα ταιριάζει καὶ λέγεται γιὰ ἀνθρώπους ἀλύτρωτους, μὰ ἡ Ἐκκλησία, πὺν εἶναι χώρος χάριτος καὶ ἀληθείας, ζωῆς καὶ σωτηρίας, δὲν ἔχει καμμιὰ σχέση με ὅ,τι λέγεται στὸν κόσμο καὶ εἶναι τραγικό.

Αὐτό, λοιπόν, τὸ σκληρὸ ἐρώτημα ἀνεβαίνει σήμερα στὰ χεῖλη ὅλων τῶν ποιμένων τῆς Ἐκκλησίας, ἐκείνων πὺν ζοῦν με τὸ φόβο καὶ τὴν ἀγωνία τῆς εὐθύνης τῶν ἂν στὸν καιρὸ μας ποιμαίνεται πραγματικὰ ἡ Ἐκκλησία τοῦ Θεοῦ. Ὅχι μόνο σὶς μεγάλες πόλεις, πὺν οἱ Ἐνορίες ἔφτιασαν νὰ γίνουν ὀλόκληρες ἐπισκοπές, ἀλλὰ καὶ σὶς μικρὰ χωριά, πὺν ἡ καθὲ μὲ ἐνορία εἶναι μειωμένοι καὶ γνωστοὶ ἄνθρωποι, ὅπως συμβαίνει σὶς νεοσύστατὴ αὐτὴ Ἐπαρχία καὶ σὲ ἄλλες ὀλιγάνθρωπες Μητροπόλεις. Δὲν εἶναι καιρὸς μὰ καὶ δὲν νομίζω πὺς θὰ πρέπει τώρα νὰ ἐξηγήσω καὶ νὰ ἀναπτύξω αὐτὸ τὸ «ποιμαίνεται». Ὅχι βέβαια τί σημαίνει ἡ λέξη «ποιμαίνω», ἀλλὰ τί ἀκριβῶς εἶναι αὐτὸ τὸ «ποιμαίνεται», σὺν πράξη καὶ ἐνέργεια τῆς Ἐκκλησίας. Θὰ προσπαθῶ νὰ ἀνακαλύψω καὶ νὰ ἐκθέσω τοὺς λόγους, γιὰ τοὺς ὁποίους μᾶλλον δὲν ποιμαίνεται σήμερα ἡ Ἐκκλησία. Γιατὶ τὸ ἐρώτημα κατὰ τέτοιο μᾶς δίνει νὰ καταλάβωμε ἀπὸ τὴν ἀρχή, ὅτι δηλαδὴ, μᾶλλον δὲν ποιμαίνεται ἡ Ἐκκλησία καὶ αὐτὸ εἶναι πὺν μᾶς ἀναγκάζει νὰ ρωτᾶμε καὶ νὰ θέλωμε τάχα νὰ μάθωμε κατὰ, γιὰ τὸ ὁποῖο εἴμαστε βέβαιοι. Ἀλλῶς δὲ θὰ ρωτούσαμε, παρὸς καὶ θέλαμε νὰ κάνωμε φιλολογία.

Μὰ μήτε τὸ ἔργο μας μήτε ὁ καιρὸς μας μᾶς ἀφήνουν περιθώρια γιὰ φιλολογία καὶ γιὰ μάταιες συζητήσεις. Ἀλλὰ καὶ γιὰ συζητήσεις γενικὰ δὲν εἶναι καιρὸς, ὅσο καὶ ἂν εἶναι χρήσιμες καὶ ἐπιβάλλονται ἀπὸ τὴν ἀνάγκη. Ἀλλῶστε εἶναι καὶ τοῦτο ἓνα ἀρνητικὸ γνώρισμα τοῦ καιροῦ μας, οἱ πολλὲς συζητήσεις καὶ διάλογοι. Ὅλοι πιστεύουν στὴν ἀξία τοῦ διαλόγου καὶ εἶναι πεπεισμένοι πὺς μ' αὐτὸν θὰ λυθοῦν τὰ πολλὰ καὶ μεγάλα προβλήματα, πὺν ἀπασχολοῦν τὸν κόσμο. Τὸ ζήτημα εἶναι ἀπὸ πὺς ξεκινάει κανεὶς καὶ πὺς θέλει νὰ καταλήξῃ ὅταν κάνῃ διάλογο. Μὲ τὸν διάλογο ἢ τὴ «διαλεκτική», με τὸν ἴδιο τρόπο πὺν πᾶμε νὰ στηρίξωμε μιὰ ἀλήθεια με τὸν ἴδιο καὶ μποροῦμε νὰ τὴν γκρεμίσωμε. Ὁ ἀνθρώπινος λόγος, καθὼς τὸ λέει ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Θεολόγος, εἶναι σαθρὸς, καὶ εὐκίνητος, δὲν ἔχει δηλαδὴ γερά θεμέλια καὶ εὐκολὰ ταλαντεύεται καὶ πέφτει, μόλις τὸν προσβάλῃ ὁ ἀντίθετος λόγος. Μόνο ὅταν ὁ ἀνθρώπινος λόγος πηγάζῃ ἀπὸ τὸν ἐνυπόστατο θεῖο λόγο εἶναι ἀμετακίνητος.

Μὰ τότε δὲν πρόκειται γιὰ διάλογο, ἀλλὰ γιὰ ὁμολογία πίστεως καὶ γιὰ μαρτυρία Ἰησοῦ Χριστοῦ. Καὶ συγχωρεῖστε μου νὰ πῶ, ὅτι αὐτὰ πὺν λέγω σή-

3. Πράξ. α' 25.

4. Πρὸς Πολύκαρπον Ἰγνάτιος VII, 2.

5. Ἰωάν. ι' 11, 14 κ.α.

6. Ἰωάν. ι' 4.

7. Δανιήλ IB' 4.

8. Πράξ. κ' 28.

μερα είναι όμολογία τής πίστεώς μου, κι είμαι βέβαιος, πώς είναι και όμολογία τής πίστεώς σας. Θά ήταν άκόμη πιό σκληρό και όδυνηρό νά σκεφθούμε πώς άλλη μπορεί νά είναι ή πίστη τοῦ Ἐπισκόπου κι άλλη ή πίστη τῶν ιερέων και τῶν πιστῶν σέ μιὰ επισκοπή. Καί θά είναι αὐτή μιὰ πρώτη αἰτία γιά τήν οποία δέν ποιμαίνεται ή Ἐκκλησία. Ὅ,τι λέγω σήμερα είναι ή πίστη και ή όμολογία ὅλων μας. Δέν ἔχω τό δικαίωμα και δέν μπορῶ αὐτό νά τό ἀμφισβητήσω. Ἀλλοίμονο, ἂν ἄλλο φρονῶ ἐγώ και ἄλλο φρονεῖτε σεις (ἐν Χριστῷ). Αὐτό πού γράφει ὁ Ἀπόστολος, δηλαδή «τό αὐτό φρονεῖν ἐν ἀλλήλοις»⁹ τό γράφει βέβαια γιά ὅλους τοὺς πιστούς, ἀλλά προῦτα γιά τοὺς ποιμένες. Ὅλοι, οἱ λαϊκοί και οἱ κληρικοί μαζί είναι ή Ἐκκλησία, ὁ λαός τοῦ Θεοῦ, και ὅλοι οἱ κληρικοί μαζί και ὁ ἐπίσκοπος είναι οἱ ιερεῖς, οἱ ποιμένες τῆς Ἐκκλησίας. Ὁ ἐπίσκοπος, οἱ πρεσβύτεροι και οἱ διάκονοι, ὁ καθένας στή θέση του και σιό χρέος του κι ὅλοι μαζί στή διακονία τῆς Ἐκκλησίας, σιό ἔργο τοῦ «ποιμαίνειν».

Τό ἐρώτημα είναι, κι είναι κι αὐτό ἓνα σκληρό και όδυνηρό ἐρώτημα, ἂν αὐτό είναι τό φρόνημα και τῶν ποιμαινομένων, ὅλων ἐκείνων πού ὁ Θεός μας ἔβαλε νά τοὺς ποιμαίνωμε. Γιατί νομίζω πώς προῦτ' ἀπ' ὅλα, γιά νά ποιμάνωμε τήν Ἐκκλησία, πρέπει νά ἔχουμε τή γνώμη και τή θέληση τῶν πιστῶν. Ὅταν ὁ ἴδιος ὁ Θεός δέν παραδιάζει μέ κανένα τρόπο τή θέληση τῶν ἀνθρώπων, είναι σωστό κι ἐμεῖς νά μή θελήσουμε διά τῆς βίας νά ποιμάνωμε ὅποιους πού λέγονται χριστιανοί. Ὁ ἴδιος ὁ Θεός δέ μᾶς ἐπιτρέπει σέ τοῦτο τό κρῖσιμο σημείο κάποιον ὑπερβάλλοντα ζήλο. Ὁ ἅγιος Σπυριδών ὁ νέος θεολόγος εἶσι ἀκριβῶς ἐκφράζει σέ ἓνα σίγχο του τήν ἀλήθεια αὐτή: «Ὁὐ βούλομαι ποιμαίνειν σε τινά τῶν μή θελόντων». Ὅταν οἱ ἄνθρωποι δέν είναι ἀπλῶς ἀντικείμενα, ἀλλά πρόσωπα μέ δική τους κρίση και θέληση, πρέπει νά προσέξωμε πολὺ πώς θά προσέξωμε νά τοὺς ποιμάνωμε. Καί θά πρέπει νά όμολογήσωμε, πώς σιό σημείο αὐτό τό ἔργο τοῦ ποιμένα τῆς Ἐκκλησίας γίνεται ἐξαιρετικά δύσκολο και πολλές φορές ἀδύνατο και ἀκατόρθωτο. Μέχρι ποῖό σημείο ὁ ποιμένας τῆς Ἐκκλησίας είναι ὑποχρεωμένος και μπορεί νά λήη «θέλω» και «παρακαλῶ» και μέχρι ποῖό σημείο ὁ λεγόμενος χριστιανός ἔχει δικαίωμα και μπορεί νά λήη «δὲ θέλω» και «ἔχε με παρητημένον»; Ὅταν, λοιπόν, ρωτᾶμε ἂν ποιμαίνεται σήμερα ή Ἐκκλησία, πρέπει νά ξεκαθαρίσωμε γιά ποιά Ἐκκλησία μιλάμε, γιά ποιούς ἀπ' ὅλους πού ἔχουν τήν προσωνυμία τοῦ ὀρθόδοξου χριστιανοῦ. Νομίζω πώς ἀπό ἐδῶ πρέπει νά ἀρχίσωμε: ὄχι ποιοί εἴμαστε ἐμεῖς και τί πρέπει και τί μποροῦμε νά κάνωμε, ἀλλά ποιοί είναι αὐτοί πού πρέπει νά ποιμάνωμε, ποῖό είναι τό χωράφι, ὅπου ὁ αὐτό πρέπει νά ἐργασθῶμε.

Ὅσο κι ἂν εἴμαστε αἰσιόδοξοι και συγκρατατικοί και μακρόθυμοι, νομίζω ὅτι πολὺ δύσκολο θά πα-

ραδεχθῶμε πώς δέν πλήθυναν σήμερα οἱ ἐχθροί τῆς Ἐκκλησίας. Καί καλά ἐκεῖνοι πού δέν ἦσαν ποτε χριστιανοί, πού δέν δέχθηκαν τό βάπτισμα και τή θεία χάρη, ἀλλά τί γίνεται μ' ἐκείνους πού ξεπετάχθηκαν μέσα ἀπό τήν Ἐκκλησία, πού ἀποστάτησαν και πήραν ἐχθρική θέση ἀπέναντι σιή μητέρα τους; Τοῦτο είναι, θά ἔλεγα, τό μεγάλο δράμα τῆς Ἐκκλησίας, ὅτι ὅλοι σήμερα οἱ αἰρετικοί, ὅλοι οἱ ἠθικῶς ἄτακτοι και οἱ κοινωνικῶς και ιδεολογικῶς ἐπαναστατημένοι, ὅλοι σχεδόν αὐτοί είναι πλανεμένα παιδιά τῆς Ἐκκλησίας. Ποῖό τάχα ἀπέναντι ὁ ὅλους αὐτοὺς ἐξακολουθεῖ νά είναι τό χρέος μας; Ὅ,τι περισσότερο ἐμεῖς μποροῦμε νά κάνωμε γι' αὐτοὺς τοὺς «αὐτοκατάκριτους», πού δέν είναι πιὰ σιὰ χέρια τὰ δικὰ μας, ἀλλά σιὰ χέρια τοῦ Θεοῦ, είναι νά προσευχωμαστέ, νά τοὺς φωτίση ὁ Θεός, γιά νά καταλάβουν τήν πλάνη τους και νά μετανοήσουν. Αὐτό δέν είναι λίγο, και πρέπει ἐμεῖς οἱ ποιμένες τῆς Ἐκκλησίας νά μὴν τό ξεχνᾶμε ὅτι τό πρώτο και τό πιό ἀποτελεσματικό μέσο σιήν ἐπιτυχία τοῦ ποιμαντικοῦ μας ἔργου είναι ή προσευχή.

★

Κάποιος λόγος ἐδῶ εἰδικότερα πρέπει νά γίνη γιά τοὺς νέους. Ἀκοῦμε κάθε μέρα νά ἐπαναλαμβάνεται σέ θρηνητικό τόνο, ὅτι ή Ἐκκλησία ἔχασε τή νεολαία. Δέν μπορῶ νά βεβαιώσω, ἂν αὐτό είναι ἀλήθεια πέρα γιά πέρα. Ξέρω μόνο νά πῶ πώς οἱ νέοι μας, καθῶς φανερά τό βλέπομε, είναι παγιδευμένοι, είναι μπλεγμένοι σέ δραστηριότητες ξένες γιά τίς σπουδές και τήν ἡλικία τους. Ἐνας μεγάλος ἀριθμός νέων είναι τόσο ἐπηρεασμένοι ἀπό τίς σύγχρονες κοινωνικές, ὀλιστικές και ἀθρείστικές θεωρίες, πού εἶναι μάταιο νά πιστεύη κανεῖς ὅτι μπορεῖ νά κάμη κάποιο διάλογο μαζί τους σχετικὰ μέ τήν Ἐκκλησία και τή χριστιανική πίστη. Αὐτοὺς δέν μποροῦμε ὅπωςδήποτε νά τοὺς ποιμάνωμε τουλάχιστο μέ τό λόγο, ὄχι γιατί ὁ ἀντίλογός τους είναι τόσο ἰσχυρός μά γιατί δέν είναι ἐλεύθεροι και δὲ θέλουν κἂν νά ἀκούσουν λόγο. Οἱ νέοι μας, ἐπηρεασμένοι ἀπό τὰ ἐντεχνα ἐπαστασιακά κηρύγματα τοῦ καιροῦ μας είναι σχεδόν ἀποκομμένοι ἀπό τήν Ἐκκλησία. Οἱ πιό πολλοί ἀπ' αὐτούς, ἂν δὲ φτάνουν νά βλέπουν ἐχθρικά κάθε τι πού συνδέεται μέ τήν Ἐκκλησία, είναι ὅμως ἀδιάφοροι και βέβαιοι πώς ή Ἐκκλησία φτάνει φυσικά πρὸς τό τέλος της.

Δέν είναι εὐκολο νά κάνωμε τήν ἀνατομία τῆς νοστιροπίας τῶν νέων μας σήμερα, πού πρέπει νά πιστεύωμε πώς οἱ πιό πολλοί είναι εἰλικρινεῖς σις προθέσεις τους, ἄσχετα ἂν πλανῶνται. Ἐκεῖνο πού ἔχουμε νά πῶμε είναι ὅτι οἱ Ἕλληνες νέοι είναι ὅλοι και παιδιά τῆς Ἐκκλησίας. Αὐτό είναι αἰτία ὄχι μόνο νά λυπούμαστε, ἀλλά και νά ἀναλογιζώμαστε τίς εὐθύνες μας ἀπέναντι αὐτῶν τῶν παιδιῶν, πού ἔχουν ἐπάνω τους τό Θεῖο Βάπτισμα, τό Θεῖο Χρῖσμα και γιά μερικά χρόνια κοινωνοῦσαν τό σῶμα και τό αἷμα τοῦ Κυρίου. Αὐτό δέν πρέπει νά τό ξεχνοῦ-

9. Ρωμ. ιε' 5.

με, για να μπορούμε να παίρνουμε πάντα την δρομή σιάση απέναντι στους νέους, που είναι παιδιά δικά μας, έστω κι αν παρεξηγήσεις και πλάνες ιούς χωρίζουν από την Έκκλησία, την οικογένεια του Θεού. Είναι εδώ ένα από τα πολύ κρίσιμα σημεία στο ποιμαντικό μας έργο, που κυρίως μας χρειάζεται αγάπη.

Ποιά είναι η ήθικη εικόνα της σύγχρονης κοινωνίας, πώς ζούν και πώς συμπεριφέρονται οι άνθρωποι σήμερα, όχι μόνο στα μεγάλα αστικά κέντρα, αλλά ακόμα και στα χωριά; Αυτό θέβαια έρχεται πάντα σάν συνέπεια στο τί πιστεύουν οι άνθρωποι, αφού ο βίος είναι έκφραση εκείνου που κανείς έχει μέσα του. Ήθικως ο σύγχρονος άνθρωπος είναι μια ύπαρξη απολαυστική. Αυτόν τον άνθρωπο για να τον ποιμάνη η Έκκλησία πρέπει κάπου να τον συναντήσει. Πού λοιπόν συναντιώνται το ασκητικό κήρυγμα του Εὐαγγελίου κι ο απολαυστικός τύπος του σύγχρονου ανθρώπου; Πώς θα μπορούσαμε να μιλήσουμε, όχι πιά σέ κείνους που ξέκοψαν από την Έκκλησία, αλλά σέ κείνους που θέλουν να είναι χριστιανοί; Γιατί σέ τελευταία ανάλυση το ποιμαντικό έργο της Έκκλησίας είναι κήρυγμα του Εὐαγγελίου, μήνυμα και πρόσκληση σωτηρίας. Και μās ενδιαφέρει κάθε φορά να ξέρουμε τί και οι άνθρωποι της Έκκλησίας πιστεύουν για τη σωτηρία τους κι αν τη σωτηρία τους αυτή την τοποθετούν και την ζητούν στον ουρανό ή στη γη. Είναι σήμερα τόσο δυνατή η έλξη της γης, που χρειάζεται πολλή δύναμη για να κηρύξη η Έκκλησία τον ουρανό. Κάποιοι συμβιβασμοί που γίνονται και κάποιες παραχωρήσεις, για να κρατήσουμε δήθεν τους ανθρώπους, είναι το δίχως άλλο νοθεία του κηρύγματος.

★

Δεν είναι στην πρόθεσή μου να εξαντλήσω την περιγραφή μιας άρνητικής πραγματικότητας, εξ αιτίας της οποίας το έργο των ποιμένων της Έκκλησίας σήμερα συναντά ανυπερόβλητα εμπόδια. Ούτε ο χρόνος μου επιτρέπει να περάσω στην άλλη πλευρά, για να μιλήσω για κάποια άλλα εμπόδια, που σχετίζονται άμεσα με μās τους ίδιους τους ποιμένες και για τα οποία επίσης δυσχεραίνεται και δεν τελεσφορεί το ποιμαντικό έργο. Είναι πάντως αλήθεια πως οι ποιμένες της Έκκλησίας θα πρέπει σήμερα να ζούν μέσα τους ένα μεγάλο δράμα. Και κανείς δεν μπορεί να νιώσει το δράμα τους αυτό, αν δεν είναι κι αυτός ποιμένας, αν δεν έχει επάνω του την ευθύνη του ποιμνίου του, το βάρος των ψυχών των ανθρώπων, της πνευματικής των προκοπής και σωτηρίας. Έτσι όπως διαμορφώθηκε ο πολιτικός και κοινωνικός μας βίος και με την οργάνωση που διέπει τη ζωή μας, ο άνθρωπος κινδυνεύει να πάθη διάσπαση της προσωπικότητός του. Ανακατεμένα είναι τα εκκλησιαστικά, τα κοινωνικά και τα πολιτικά, ώστε το μέλος της Έκκλησίας, το άτομο της κοινωνικής ομάδας και ο πολίτης του Κράτους, που και στις τρεις περιπτώσεις είναι ο ίδιος άνθρωπος, να μην

ξέρη κάθε φορά τί είναι και πού ανήκει κατά κύριο λόγο, τί δικαιούται και τί οφείλει, τί πρέπει να δώσει και τί μπορεί να πάρη. Μέσα λοιπόν σέ αυτή την τριτοδιάστατη θέση του ανθρώπου είναι πολύ δύσκολο το έργο των ποιμένων, και ζούν, αλήθεια, μέσα τους ένα δράμα οι άνθρωποι αυτοί. Γιατί οι ποιμένες της Έκκλησίας δεν είναι μήτε κοινωνικοί, μήτε πολιτικοί άρχηγοί, άλλ' είναι αυτό που λέγονται «ποιμένες». Και ο ποιμένας της Έκκλησίας δεν βλέπει προστά του τη μάζα και το ανώνυμο κοπάδι, δε βλέπει άτομα και αριθμούς, δε βλέπει κόμματα και δ-παδούς· βλέπει προστά του εικόνες του Θεού και πρόσωπα, το καθένα με τη δική του αξία κι όλα άξια της ίδιας αγάπης, αφού για το καθένα «Χριστός απέθανε»¹⁰.

Οι ποιμένες της Έκκλησίας είναι υποχρεωμένοι να αγωνίζονται και να αγωνιούν. Όλοι, κι όταν δεν διεκδικούν μόνο δικαιώματα, περιορίζονται να μιλοῦν για το καθήκον και να εκτελοῦν το «διατεταγμένο». Οι ποιμένες όμως της Έκκλησίας οφείλουν να υπερβαίνουν τα όρια του καθήκοντος. Το καθήκον είναι άλως ο νόμος, «ή δικαιοσύνη των φαρισαίων». Μά είναι αλήθεια ότι «δικαίω νόμος σὺ κείται» και δι πρέπει η δικαιοσύνη μας να ξεπεράσει τη δικαιοσύνη των φαρισαίων. Αυτές θέβαια οι αλήθειες είν' έξω από κάθε σύγχρονη κοινωνική και πολιτική αντίληψη και οργάνωση, είναι κόσμος θείας χάριτος και υπεύθυνης πνευματικής ελευθερίας, μέσα στον οποίο ζή και κινείται η Έκκλησία. Πού, λοιπόν, θα συναντηθούμε; Κινδυνεύει το κήρυγμα της Έκκλησίας, για να συναντηθῇ με τον κόσμο, να πάθη δεινή παραχάραξη, κινδυνεύει η Έκκλησία να λήη πως έχει μέλη και να μην ἔχη πιστούς, κινδυνεύουν οι ποιμένες να πορεύονται «εμπροσθε» και κανείς να μην ακολουθῇ.

Η εποχή μας είναι μία πολύ ταραγμένη εποχή. Μοιάζει με την καταιγίδα και την άγριεμένη θάλασσα. Η άρνηση των περασμένων αιώνων ξέσπασε στους δύο παγκοσμίους πολέμους, τις φυσικές συνέπειες και τα ολέθρια αποτελέσματα των οποίων ζούμε στις ημέρες μας. Αναστατωμένα είναι τα πάντα· τόσο που λές και εκπληρώνονται τώρα τα προφητικά λόγια του Χριστού· «ἐπὶ γῆς συνοχή ἐθνῶν ἐν ἀπορία ἡχοῦσης θαλάσσης και σάλου, ἀπορρηχόντων ἀνθρώπων ἀπὸ φόβου και προσδοκίας των ἐπερχομένων τῇ οἰκουμένῃ»¹¹. Τρέμουν και ξεφυγχούν οι άνθρωποι μέσα στο φόβο και την αγωνία, προστά στο άδέβαιο και σκοτεινό μέλλον. Άγρίεψαν και αφηνίασαν οι άνθρωποι. Έχασαν τον έσωτερικό τους χαλινό, τα «σιγαλόετια ήνία» του λογισμού. Άγρίεψαν σέ όλα· στα αίσθήματα και στη σκέψη τους, στα λόγια και στις πράξεις των. Η σκαιότης, η θανασιότης, η πολύμορφη κακία ανέβηκαν και κάθησαν στη θέση των ἀρετῶν. Πάει να χαθῇ η αἴσθηση της προσωπικότη-

10. Ρωμ. ιδ' 15.

11. Λουκ. κα' 25-26.

τας, ἡ μορφή τοῦ «ἀγαθοῦ ἀνδρός», ἡ ἔννοια τοῦ καθήκοντος καὶ τῆς προσωπικῆς εὐθύνης. Παντοῦ κυριαρχεῖ ἡ ἀντίληψη τοῦ δικαιώματος καὶ τοῦ ταπεινοῦ συμφέροντος· δικαιωματικοκρατικὴ εἶναι ἡ ἐποχὴ μας πέρα ὡς πέρα. Κανείς δὲν τὸ θυμᾶται, πὼς γιὰ τὴ φωνάξῃς γιὰ τὰ δικαιώματά σου πρέπει πρῶτα νὰ ᾄχῃς ἐκπληρώσει ὅλα σου τὰ καθήκοντα, καὶ καμμιὰ φορὰ μὲ θυσιά καὶ μὲ αἷμα.

Μέσα σ' ὅλη τούτη τὴν ἀναταραχὴ καὶ τὴ σύγχυση τοῦ σύγχρονου κόσμου ἀναλογίζομαι τὴ δύσκολη θέση τῆς Ἐκκλησίας, τῶν ποιμένων τῆς. Ποτὲ δὲν τὸ φοβήθηκα πὼς μπορεῖ νὰ χαθῇ τὰ ἡ Ἐκκλησία, μὰ δὲ μοῦ ἔλλειπε ὁ φόβος γιὰ τὸ πὼς ἐμεῖς οἱ ποιμένες θὰ μπορέσωμε νὰ ἐκπληρώσωμε τὴν ἀποστολὴ μας, νὰ ὁρθοτομήσωμε τὸ λόγο τῆς ἀληθείας καὶ νὰ δώσωμε τὴ μαρτυρίαν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Δὲν εἶναι ὑπερβολή, διὰ παραλλήλῃζεται τὸ ποιμαντικὸ ἔργο μὲ πόλεμο, γιὰτὶ πραγματικὰ πόλεμο πάντα κάνει ἡ σιρατεινομένη Ἐκκλησία μέσα σὶν κόσμῳ ἐναντίον τοῦ κακοῦ, κι ὅπως τὸ γράφει ὁ ἀπόστολος Παῦλος, ὁ πόλεμος αὐτὸς «οὐκ ἔστι πρὸς αἷμα καὶ σὰρκ». ¹² Ποιὲς εἶναι, λοιπόν, οἱ ἱκανότητες ἢ οἱ ἐλλείψεις μας, ποιά εἶναι ἡ πολεμικὴ μας παρασκευὴ καὶ ἐξάρτιση; Πρέπει νὰ τὸ ὁμολογήσωμε πὼς δὲν εἴμαστε ἔτοιμοι, μικροὶ καὶ μεγάλοι, γιὰ νὰ ποῦμε σ' ἓνα σύγχρονο πόλεμο. Δὲν ἔχομε ξεκαθαρισμένη ἀντίληψη τί εἶναι ἡ Ἐκκλησία, δὲν ξέρομε πὼς ἐμεῖς ὅλοι εἴμαστε σιρατιῶτες σ' ἓνα σύγχρονο πόλεμο, πὸν κηρύχθηκε φανερά ἐναντίον τῆς Ἐκκλησίας. Καὶ συμβαίνει ὥστε σ' αὐτὴ τὴν ἐπίθεση τῆς ὀργανωμένης ἀθεΐας οἱ λαϊκοὶ νὰ ζητοῦν εὐθύνες ἀπὸ τοὺς κληρικοὺς καὶ πολλοὶ κληρικοὶ νὰ στρέφονται ἐναντίον τῶν ἐπισκόπων. Οἱ ἐχθροὶ ἀσφαλῶς ἐνδιαφέρονται νὰ φθαροῦν πρῶτα οἱ Ἐπίσκοποι, ἀλλ' αὐτὸ δὲν τὸ ἀντιλαμβάνονται πολλὲς φορὲς οὔτε οἱ ἄλλοι κληρικοὶ οὔτε οἱ λαϊκοί.

★

Χρέος μας καὶ τῶν κληρικῶν καὶ τῶν λαϊκῶν εἶναι νὰ διατηρήσωμε τὴν Ἐκκλησίαν ἐνωμένην, γιὰ νὰ ἐκπληρώσῃ τὴ μεγάλη καὶ βαρὺ ἀποστολὴ τῆς σὶν κόσμῳ καὶ πὸν εἶναι ἀποστολὴ πνευματικὴ καὶ ἱερή. «Ἡ δύναμις τῆς Ἐκκλησίας», γράφει σύγχρονός μας θεολόγος, «ἐκπηγάξει ἐκ τῆς ἐνότητος. Ἐνότης ἐν τῇ οἰκειώσει τῆς νέας ζωῆς μετὰ πίστεως καὶ ἀγάπης· ἐνότης ζώντων καὶ κεκοιμημένων, κλήρου καὶ λαοῦ· ἐνότης ἐν τῇ προσευχῇ καὶ τῇ εὐχαριστίᾳ περὶ καὶ ὑπὸ τὸν Ἐπίσκοπον». ¹³ Αὐτοῦ τοῦ πράγματος πρέπει ὅλοι οἱ χριστιανοὶ καὶ προπαντὸς ἐμεῖς οἱ κληρικοὶ, νὰ ἔχωμε βαθιὰ συνείδηση. Ἡ ἐνότης τῆς Ἐκκλησίας, γιὰ τὴν ὁποία τόσο πολὺ προσευχήθηκε ὁ Χριστός, διασαλεύθηκε πολλὲς φορὲς καὶ ἡ ἀποστολὴ τῆς ζημιώθηκε, ἀκριβῶς γιὰτὶ, ἐπηρεασμένοι ἀπὸ τὸ κοσμικὸ πνεῦμα, ξεχάσαμε τὸν ἓνα καὶ μονα-

δικὸ σκοπὸ τῆς Ἐκκλησίας, πὸν εἶναι ἡ σωτηρία τῶν ψυχῶν. Ὅλα ὅσα ἐργάζεται ἡ Ἐκκλησία κι διὰ διακονῇ σὶς ὕλικές καὶ σωματικὲς ἀνάγκες τῶν ἀνθρώπων, ὅλα γίνονται γιὰ τὴ σωτηρία τῶν ψυχῶν. «Πάντα πράττομεν, παρακαλοῦντες, ὀνειδίζοντες, προτρέποντες, ἐπαινοῦντες, ὥστε τὴν ὑμετέραν πραγματεύσασθαι σωτηρίαν», διδάσκει ὁ ἱερός Χρυσόστομος ¹⁴.

Δὲν πρέπει νὰ λησμονοῦμε διὰ κάθε ποιμένας τῆς Ἐκκλησίας, εἴτε ἱερέας εἴτε ἐπίσκοπος, ἔχει τὴν ὀρισμένη θέση του, γιὰ τὴν ὁποία χειροτονεῖται καὶ σὶν ὁποία διακονεῖ. Ὅρισμένη καὶ κανονικὴ θέση τοῦ Ἐπισκόπου εἶναι ἡ Ἐπισκοπὴ ἢ ἡ Μητροπολις, καὶ τοῦ ἱερέα εἶναι ἡ Ἐνορία μὲ λατρευτικὸ κέντρο τὸν ἐνοριακὸ ναό. Ἐξω ἀπὸ αὐτοὺς τοὺς δύο ὅρους, δηλαδὴ τὴν Ἐπισκοπὴ καὶ τὴν Ἐνορίαν, δὲν ὑπάρχει καὶ δὲ νοεῖται ἐκκλησιαστικὸς ποιμένας, γιὰτὶ ἔξω ἀπὸ τοὺς δύο αὐτοὺς κανονικοὺς καὶ πνευματικοὺς χώρους δὲν ὑπάρχει ποῖμνιο. Ἡ Ἐνορία καὶ ἡ Ἐπισκοπὴ εἶναι δύο ἀρχαιότατοι θεσμοὶ τῆς Ἐκκλησίας, πὸν ἀποτελοῦν τὴν ἐγγύτησιν τῆς κανονικῆς ἐκκλησιαστικῆς ἐνότητος, τάξεως καὶ διοικήσεως. Ὅ,τι σὶν Ἐκκλησία μπορεῖ νὰ ὑπάρχῃ ἔξω ἀπὸ τὴν Ἐνορίαν καὶ τὴν Ἐπισκοπὴ σὰν ὁποιαδήποτε δῆθεν πνευματικὴ καὶ χριστιανικὴ δραστηριότητα, εἶναι ἀντικανονικὸ καὶ ἐπιζήμιο.

Δὲ θὰ ἦταν ὑπερβολή, ἂν ἔλεγα διὰ οἱ Ἐφημέριοι τῆς Ἐνορίας, οἱ πνευματικοὶ προϊστάμενοι τῶν Ἐνοριακῶν ναῶν κυρίως, εἶναι οἱ ποιμένες τῆς Ἐκκλησίας, ἐπειδὴ περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλον βρισκονται κοντινέτερα σὶν ἱερὸ ποῖμνιο. Μὲ τὰ μάτια καὶ μὲ τὰ αὐτιά τὰ δικά τους ὁ Ἐπίσκοπος βλέπει καὶ ἀκούει τί γίνεται ἀνάμεσα σὶν τοὺς χριστιανοὺς. Οἱ πρεσβύτεροι τῆς Ἐκκλησίας, πρὸς τοὺς ὁποίους ὁ μακάριος Παῦλος ἔλεγε τὸ «προσέχετε ἑαυτοῖς καὶ παντὶ τῷ ποῖμνι» ¹⁵ δὲν εἶναι μόνο οἱ Ἐπίσκοποι, ἀλλὰ καὶ οἱ ἱερεῖς τῶν Ἐνοριῶν καὶ μάλιστα πρῶτα αὐτοί. Οὔτε αὐτοὶ χωρὶς τὸν Ἐπίσκοπο, ἀλλ' οὔτε κι ὁ Ἐπίσκοπος χωρὶς αὐτούς. Ὅλοι μαζί, κι ὁ Ἐπίσκοπος καὶ οἱ πρεσβύτεροι καὶ οἱ διάκονοι, εἴμαστε ἱερεῖς τῆς Ἐκκλησίας, ὁ κάθε βαθμὸς σὶν κανονικὴν τὴν θέσιν, μὲ τὴν πνευματικὴν τὴν ἐξουσίαν καὶ τὴν εὐθύναν του. Τὸ ὑπεύθυνο λοιπὸν ἐκκλησιαστικὸ πρόσωπο μέσα σὶν Ἐνορίαν, ὁ νοικοκύρης τοῦ ἐνοριακοῦ ναοῦ, εἶναι ὁ ἐφημέριος, ὁ ἱερέας, πὸν ὁ Ἀπόστολος τὸν θέλει νὰ ἀγρυπνᾷ, ἐπειδὴ ἔχει νὰ δώσῃ λόγον σὶν Θεό, γιὰ τὴν ψυχὴν τῶν ἀνθρώπων ¹⁶. Σὲ μιὰ ἐνορίαν, σ' ἓνα χωριὸ δὲν εἶναι μήτε ὁ δάσκαλος τοῦ σχολείου μήτε ὁ Πρόεδρος τῆς κοινότητος μήτε κανεὶς ἄλλος ἀπὸ τοὺς τοπικοὺς λεγόμενους παράγοντες, ὅσο εἶναι ὁ ἱερέας, ὁ ἐφημέριος, ὁ πνευματι-

12. Ἐφεσ. στ' 12.

13. Κ. Καρκαδὴ, ἐν Γρηγόριος δ Παλαμᾶς 1967, σελ. 495.

14. Ὁμιλίαν ΙΔ' εἰς Ἰωάν. παράγρ. δ'. Πρὸς τὸ τοῦ Μ. Βασιλείου, «εἰς μοι πόθος...».

15. Πράξ. κ' 28.

16. Ἐβρ. ιγ' 17.

κός ποιμένας. Αὐτοῦ τοῦ πράγματος πρέπει νὰ ἔχουν βαθιὰ συνείδηση οἱ ἱερεῖς, νὰ ξέρουν δηλαδή τί εἶναι, ὄχι γιὰ νὰ περιφρονοῦν ἢ καταδυναστεύουν τοὺς ἀνθρώπους, ἀλλὰ γιὰ νὰ μὴν ξεχροῦν τὶς μεγάλες καὶ βαριεὲς εὐθύνες τῶν. Ὅσο πιὸ πάνω μᾶς ἀνέβασε ὁ Θεός, τόσο πιὸ πολλὸν πρέπει νὰ φοβοῦμαστε καὶ νὰ ταπεινοφρονοῦμε.

Ἡ Ἐκκλησία, χωρὶς νὰ ἀδιαφορῇ καὶ γιὰ τὰ ἄλλα, ἐνδιαφέρεται κυρίως γιὰ τὰ δικὰ της πνευματικὰ προβλήματα, πὺν εἶναι προβλήματα ζωῆς καὶ σωτηρίας. Στὸν τόπο μας εἶναι θέματα σιενὰ δεμένη ἢ ζώῃ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ ἔθνους καὶ εἶναι γνωστὴ ἡ μεγάλη προσφορὰ τῆς Ἐκκλησίας καὶ οἱ θυσίες τῆς πρὸς τὸ ἔθνος. Ἀλλ' ὅμως εἶναι σωστὸ διὸ ἡ Ἐκκλησία τὴν ὥρᾴν νὰ κοιτάξῃ τὸ δικό της καθαρὰ πνευματικὸ ἔργο. Ἡ Ἐκκλησία ἔχει τὴ δική της μοναδική ἀποστολή, σὴν ὁποία κανεὶς δὲν μπορεῖ νὰ ὑποκατασταθῇ, καὶ εἶναι τὴν ὥρᾴν ὁ καιρὸς πὺν ὁ κόσμος ἔχει ἀμεση ἀνάγκη τῆς Ἐκκλησίας. Εἰδικότερα γιὰ τὴ δική μας, τὴν Ἑλληνική Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία, τὴν τελευταία πολλοὶ πὺν δὲν ξέρουν καὶ ἄλλοι πὺν σκόπιμα παραποιοῦν τὴν ἀλήθεια, κατευθυνόμενοι ἀπὸ ἀντιθηροκεντρικὲς καὶ ἀντεθνικὲς ιδεολογίες, τῆς ἀμφισβητοῦν κάθε ὑπηρεσία καὶ προσφορὰ πρὸς τὸ λαὸ καὶ τὸ ἔθνος. Στόχος σ' αὐτὴ τὴν πολεμική εἶναι φυσικά ὁ ἱερός Κλήρος, ἀπὸ τὸν Οἰκουμενικὸ Πατριάρχη ὡς τὸν τελευταῖο καλόγερο. Αὐτὸ θέματα μᾶς ποτίζει μὲ πολλὴ λύπη, ἀλλὰ δὲ μᾶς ἐπιτρέπει νὰ κάνουμε τίποτ' ἄλλο παρὰ νὰ προσευχώμαστε καὶ νὰ προσέχουμε. Νὰ προσευχώμαστε γιὰ τοὺς ἐχθροὺς τῆς πίστεως, πὺν μᾶς θρῖζουν καὶ μᾶς βλασημοῦν καὶ νὰ προσέχουμε μήπως σὶν ἀνέρο ἀγῶνα τοὺς εἴμαστε ἐμεῖς πὺν τοὺς δίνομε ὅλα· εἴμαστε ἐμεῖς πὺν μὲ τὰ λόγια καὶ τὰ ἔργα μας, γινόμεστε οἱ τροφοδότες τῶν ἐχθρῶν τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ ἱεροῦ κλήρου.

Ἐξ ἄλλου δὲν εἶναι μικρὴ ἡ εὐθύνη μερικῶν ἀπὸ μᾶς τοὺς ποιμένες γιὰ τὴ δημιουργία οργανωσιακῶν παρατάξεων, τοῦ φαρισμοῦ, τοῦ φανατισμοῦ καὶ τῶν προκαταλήψεων σὲ βάρος τῆς ἐνότητος τῆς Ἐκκλησίας. Πολλὰ σχίσματα καὶ αἰρέσεις σὴν Ἐκκλησία προήλθαν ἀπὸ ποιμένες, πὺν δὲν ἤξεραν διὸ χρέος μας πρῶτο εἶναι νὰ κρατοῦμε τὴν Ἐκκλησία ἐνωμένη. Προσωπικοὶ ἐγωῖσμοί, φιλοδοξίες καὶ ἀδυναμίες ἀνθρώπινες γίνονται αἰτία νὰ χωρίζονται οἱ ποιμένες μεταξὺ τοὺς καὶ μᾶζι μὲ τοὺς ποιμένες καὶ οἱ χριστιανοί. Αὐτὸ τὸ ἔγκλημα εἶναι τόσο μεγάλο, πὺν ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος κηρύττει πὺς μῆτε τὸ αἷμα τοῦ μαρτυρίου τὸ συγχωρεῖ. Γι' αὐτὸ πρέπει, ὅλα τὰ μέλη τῆς Ἐκκλησίας, Κληρικοὶ καὶ Λαϊκοί, νὰ ἔχουμε συνείδηση καὶ φρόνημα ἐκκλησιαστικό, πὺν γενικά θὰ πῇ νὰ ἀγαποῦμε τὰ πρόσωπα καὶ τὰ πράγματα τῆς Ἐκκλησίας καὶ νὰ ἐργαζώμαστε, ὁ καθένας σὴν θέση του γιὰ τὴ διατήρηση τῆς ἐνότητός της. — «Οἱ ἄρχοντες πειθαρχήτωσαν τῷ Καίσαρι· οἱ στρατιῶται τοῖς ἄρχουσι· οἱ πρεσβύτεροι, οἱ διάκονοι καὶ ὁ λοιπὸς κλήρος, ἅμα παντὶ τῷ λαῷ

καὶ τοῖς στρατιώταις καὶ τοῖς ἄρχουσι καὶ τῷ Καίσαρι, τῷ Ἐπισκόπῳ»,¹⁷ πὺν εἶναι «ζῶσα εἰκὼν τοῦ Χριστοῦ», «προκαθήμενος εἰς τύπον Θεοῦ»,¹⁸ σύμβολο τῆς ἐνότητος τῆς Ἐκκλησίας.

★

«Ἄνδρες ἀδελφοὶ καὶ Πατέρες»¹⁹ ἄρχοντες τοῦ λαοῦ καὶ πρεσβύτεροι²⁰ τῆς Ἐκκλησίας, λαὸ τοῦ Κυρίου περιούσιε τῆς νεοσύστατης αὐτῆς Ἐπαρχίας, «χαλεποὶ οἱ καιροί, πὺν διερχόμεστε, γιὰ νὰ μιλήσωμε μὲ τὴ γλῶσσα τοῦ ἱεροῦ Χρυσοστόμου. «Οἱ ἐπιβουλεύοντες πολλοί· τὸ τῆς ἀγάπης δίκαιον ἀπόλωλεν· ἐν μέσῳ παγίδων διαβαίνουμεν καὶ ἐπὶ ἐπάλξεων πόλεων περιπατοῦμεν». Ἐχουμε βαθιὰ συνείδηση τῆς χριστιανικῆς τῶν καιρῶν σὴν ποιμένες τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλ' ἡ εὐθύνη τῆς διαποικίσεως τῆς Ἐκκλησίας δὲ βαρύνει μόνο τοὺς Κληρικούς, ἀλλὰ καὶ τοὺς λαϊκούς. «Μὴ τὰ πάντα ἐφ' ἡμᾶς ῥίπτετε· πρόδοτα ἐστε, ἀλλ' οὐκ ἄλογα, ἀλλὰ λογικά...», διαμαρτύρεται ὁ ἱερός Χρυσόστομος.²¹

Ἀνεβαίνοντας τὶς βαθμίδες τοῦ ἐπισκοπικοῦ αὐτοῦ θρόνου «ἐν φόβῳ καὶ τρόμῳ πολλῶν»,²² ἔχω τὴν αἴσθησιν, διὸ ἀνεβαίνω σὲ σταυρὸ, γιὰ τὴ γνωρίζω καλὰ καὶ τὶς δυσκολίες τῆς ποιμαντορίας μᾶς ἐπισκοπῆς καὶ τὶς μεθοδεῖς τοῦ παμπόνηρου διαβόλου καὶ τὴ δική μου πτωχεία καὶ ἀσθένεια. Γιατί, ἀλήθεια, ἡ ἀγωγή, ἡ καθοδήγηση, ἡ διαποίμανση τῶν ἀνθρώπων γενικά καὶ μάλιστα τοῦ καιροῦ μας εἶναι «ἐξ ἡ τεχνῶν καὶ ἐπιστήμης ἐπιστημῶν», κατὰ τὸν ἅγιο Γρηγόριο τὸ Θεολόγο. Ἀκούω ὅμως τὴν ἐνθαρρυντική φωνή τοῦ Θεοῦ, πὺν ἀπενδύεται σὶν Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ, τὸν ἐγκάρδιο φίλο καὶ συνεργὸ τοῦ Μωϋσῆ· «Ἰδοὺ ἐντέταλμαί σοι· ἴσχυε καὶ ἀνδρείζου, μὴ δειλιάσης, μὴδὲ φοβηθῇς, διὸ μετὰ σοῦ Κύριος ὁ Θεός σου εἰς πάντα, ὃ ἐὰν πορεύῃς».²³ Αἰσθάνομαι ἀκόμη μεγάλη παράκληση καὶ ἐνίσχυση σὶν δύσκολο ἔργο τῆς ἐπισκοπικῆς ποιμαντορίας, διὸν ἀναλογίζομαι διὸ ἐκκλησιάζω τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, ὑπακούοντας σὴν φωνή τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἔχοντας σὴν δύσκολη καὶ σταυρική αὐτὴ πορεία μου τὸ συναγωνισμό «ἐν ταῖς προσευχαῖς ὑπὲρ ἐμοῦ πρὸς τὸν Θεόν»²⁴ τῶν Σεβασμιωτάτων Ἀρχιερέων, τοῦ ἀγαπημένου Κλήρου καὶ πιστοῦ λαοῦ τῆς Ἐπαρχίας, πὺν μέχρι χθὲς διεκόνησα, καὶ κυρίως ἀπὸ σήμερον τοῦ ἱεροῦ Κλήρου καὶ τοῦ πιστοῦ καὶ εὐσεβοῦς λαοῦ τῆς θεοσώστου αὐτῆς Ἐπαρχίας.

17. Ἰγνατίου, Φιλαδέλ. 4, 40.

18. Ἰγνατίου Σμυρν. 8, 1. 2. Τραλ. 31.

19. Πράξ. ζ' 2.

20. Πράξ. ε' 8.

21. Ὁμιλία Θ' εἰς τὴν πρὸς Κολασσαεῖς.

22. Α' Κορ. ε' 3.

23. Ἰησ. Ναυῆ Α' 9.

24. Ρωμ. ιε' 30.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΠΟΙΗΣΙΣ

Ο ΜΕΓΑΣ ΠΑΡΑΚΛΗΤΙΚΟΣ ΚΑΝΩΝ

ΩΣ ΠΟΙΗΤΙΚΟΝ ΚΕΙΜΕΝΟΝ*

Τ ε χ ν ι κ ή

Εἰς ἅπαντα τὰ ἱερά ποιητικά κείμενα τῆς Ἐκκλησίας παρατηρεῖ τις μετὰ θαυμασμοῦ, μετὰ πόσης τέχνης καὶ ἀριότητος μορφῆς διατυπώνει ὁ ὕμνωδός τὰ διακατέχοντα τὴν ψυχὴν αὐτοῦ συναισθήματα. Θὰ ἐνόμίζε τις, ὅτι ἡ μορφή καὶ τὸ μέτρον, τὰ ὅποια πρέπει νὰ ἀκολουθῇ πιστῶς ὁ ποιητής, δὲν τὸν δεσμεύουν διόλου εἰς τὴν διατύπωσιν τῶν σκιρτημάτων τῆς ψυχῆς αὐτοῦ. Μορφή καὶ λόγος, μέτρον καὶ διανοήματα συναρμολογούνται ἀριστοτεχνικῶς εἰς ἓν παναρμόνιον σύνολον, χωρὶς τὸ μὲν νὰ ἐπηρεάζῃ τὸ δέ, οὐδὲ νὰ ἀποβαίνει τὸ πρῶτον ἐπὶ ζημίᾳ τοῦ δευτέρου.

Ἐκφράσεις, ὅπως αἱ κατωτέρω, δηλοῦν τὴν τέχνην, μετὰ τῆς ὁποίας εἰργάσθη ὁ ὕμνωδός, διὰ νὰ συνθέσῃ ἓν ἄρτιον σύνολον, ἀπὸ ἀπόψεως μορφῆς καὶ διανοημάτων, καὶ τὸ ὅποιον δονεῖ τὰς ψυχὰς τῶν πιστῶν καὶ τέρπει τὰς ἀκοὰς αὐτῶν, ὅποτεδήποτε ψαλλόμενον:

Ἐκ τῆς α' ὁδῆς: «Τῶν λυπηρῶν ἐπαγωγὰι χειμάζουσι τὴν ταπεινὴν μου ψυχὴν καὶ συμφορῶν νέφη τὴν ἐμὴν καλύπτουσι καρδίαν», «Ἐξ ἀμετρήτων ἀναγ-

κῶν καὶ θλίψεων λυτρωθεὶς τῇ κραταιᾷ δυνάμει σου», «Οὐ σιωπήσω τοῦ δοῶν... εἰ μὴ γὰρ σὺ προΐστασο... τίς με ἐρρύσατο».

Ἐκ τῆς γ' ὁδῆς: «Ἐθαυμάστωσας τὰ ἐλέη σου», «Καταιγὶς με χειμάζει... ἀλλὰ προφθάσασα χεῖρα μοι δὸς βοήθειαν».

Ἐκ τῆς δ' ὁδῆς: «Τὸν ποταμὸν... καμίνῳ φλογισθεῖσαν, μεγαλύνω», «Σὲ τὴν Ἀγνὴν μόνην φέρω τεῖχος ἀπροσμάχητον».

Ἐκ τῆς ε' ὁδῆς: «Οἱ μισοῦντες με μάτην... σπαράξαι καὶ καταδιᾶσαι ἐπιζητοῦσι», «Ἀπὸ πάσης ἀνάγκης λύτρωσαι». «Τί σοι δῶρον προσάξω τῆς εὐχαριστίας».

Ἐκ τῆς ς' ὁδῆς: «Τὰ νέφη τῶν λυπηρῶν ἐκάλυψαν», «Παράκλησιν ἐν ταῖς θλίψεσιν οἶδα», «Οὐ κρύπτω σου τὸν θυτὸν τοῦ ἐλέους καὶ τὴν θρύσην τῶν ἀπείρων θαυμάτων», «Ἐκύκλωσαν ὥσπερ μέλισσαι κηρίον».

Ἐκ τῆς ζ' ὁδῆς: «Σκοτισθέντα με νυκτὶ ἁμαρτημάτων, φωταγώγησον σὺ φωτὸς οὐσα δοχεῖον», «Σκέπη γενοῦ καὶ προστασία καὶ ἀντίληψις καὶ καύχημα Παρθένε».

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 124 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 5 τεύχους.

«Ὁ Θεὸς τῆς εἰρήνης, ὁ ἀναγὰν ἐκ νεκρῶν τὸν ποιμένα τῶν προβάτων τὸν μέγαν ἐν αἵματι διαθήκης αἰωνίου, τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν»,²⁵ αὐτὸς μὲ στέλνει σήμερον ἐπίσκοπο σὴν ἀριστεύουσαν αὐτὴν Μητρόπολιν καὶ Ἐπαρχίαν, γιὰ νὰ πληροφωρήσῃ τὴν διακονίαν μου. «Οὐκ ἄρξω ἐγώ... Κύριος ἄρξει ὑμῶν», «ὁ ποιμὴν ὁ καλὸς, ὁ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ θείας ὑπὲρ τῶν προβάτων»,²⁶ «ὁ Ἀρχιερεὺς ὁ μέγας ὁ διελθὺς τοὺς οὐρανούς»,²⁷ ἡ κεφαλὴ τῆς Ἐκκλησίας, ὁ Κύριος Ἰησοῦς, «ὁ ὢν ἐπὶ πάντων Θεὸς ἐυλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας». «Ἐν τῷ ὀνόματι, λοιπόν, καὶ κατὰ τὴν ἐντολὴν τοῦ Χριστοῦ, «ἀγαπᾶτε ἀλλήλους», εἰρηνεύετε, χαίρετε καὶ προάγεσθε σὺν καλὰς ἔργα. Ἀσπάζομαι καὶ εὐλογῶ ὅλους σὰς, τὰ λογικὰ πρόβατα τῆς ποιμνῆς αὐτῆς, ποὺ «διὰ πλήθους ἐλέους αὐτοῦ» ὁ Θεὸς μοῦ ἀνέθεσε νὰ ποιμάνω. «Τῷ δὲ δυναμένῳ ὑπὲρ πάντα ποιῆσαι ὑπερεκπερισσοῦ,

ὢν αἰτούμεθα ἡ νοοῦμεν, κατὰ τὴν δύναμιν τὴν ἐνεργουμένην ἐν ἡμῖν, αὐτῷ ἡ δόξα ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ εἰς πάσας τὰς γενεὰς τοῦ αἰῶνος τῶν αἰώνων. Ἀμήν».²⁸

Μετὰ τὸ πέρας τῆς τελετῆς, ὁ Μητροπολίτης κατήλθεν εἰς τὴν ὑπὸ τὸν ναὸν αἰθούσαν τελετῶν τοῦ συνδέσμου «Εὐγένιος ὁ Αἰτωλὸς» καὶ ἐδέχθη τὰ συγχαρητήρια καὶ τὰς εὐχὰς τῶν Ἀρχῶν καὶ τοῦ λαοῦ.

Ἐπηκολούθησε γεῦμα παρατεθὲν ὑπὸ τοῦ Δημάρχου Καρπενησίου εἰς τὸ ἐστιατόριον τοῦ κ. Πέτρου Τριανταφύλλου, εἰς δ' ἡγείρε πρόποσιν ὁ Δήμαρχος Καρπενησίου «ὕπὲρ εὐδοκίᾶς τοῦ ἔργου τοῦ Μητροπολίτου» καὶ ἀνταπήντησεν εἰς αὐτὸν ὁ Σεβασμιώτατος. Ἐπηκολούθησαν προσλαλιαὶ ὑπὸ τῶν Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν Σερβίων καὶ Κοζάνης κ.κ. Διονυσίου καὶ Θήρας κ.κ. Γαβριὴλ καθὼς καὶ τοῦ Βουλευτοῦ Εὐρυτανίας κ. Χρυσοστόμου Καραπιπέρη.

25. Ἐβρ. γ' 20.

26. Ἰωάν. ι' 9.

27. Ἐβρ. δ' 14.

28. Ἐφεσ. γ' 20-21.

Ἐκ τῆς η' ὁδῆς: «Ἐν ταῖς ζάλαις ἐφεύρον σε λιμένα... εὐφροσύνην.

Ἐκ τῆς θ' ὁδῆς: «Πρὸς τίνα σωθήσομαι», «Οὐκ ἔστιν ἀριθμήσασθαι δυνατόν... Θεονύμφευτε».

Ρ η τ ο ρ ι κ ᾶ Σ χ ή μ α τ α.

Ἐκ τῶν ὑπὸ τοῦ ὕμνωδοῦ χρησιμοποιουμένων, πρὸς ἐναργεστέραν διατύπωσιν τῶν διανοημάτων αὐτοῦ καὶ ἐπὶ σκοπῷ τοῦ νὰ κινήσῃ ζωηρότερον τὸ ἐνδιαφέρον καὶ τὴν προσοχὴν τοῦ ἀκροατοῦ, πολλῶν ρητορικῶν σχημάτων, σημειωτέα τὰ ἀκόλουθα:

1) Π α ρ ο μ ο ι ῳ σ ε ι ς

Τὸ σχῆμα χρησιμοποιεῖται ἀφειδῶς ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ. Μὲ ἐπιτυχεῖς ἐκφράσεις, τὴν σαφήνειαν τῶν ὁποίων ἐπιτείνει καὶ συμπληροῖ τὸ ὑπ' ὅφει ρητορικὸν σχῆμα, διατυπώνει τὰ διακατέχοντα τὴν καρδίαν αὐτοῦ αἰσθήματα, ἐξ ἑνὸς μὲν τῆς εὐγνωμοσύνης καὶ σεβασμοῦ, τὰ ὁποῖα ἀναφέρει πρὸς τὸ πανίερρον τῆς Θεοτόκου πρόσωπον, καὶ ἐξ ἑτέρου τὰς ψυχικὰς αὐτοῦ καταστάσεις καὶ τοὺς θορύβους, ἐκ τῶν ἐπαπειλούντων αὐτὸν διαφόρων κινδύνων. Λέξεις καὶ καταστάσεις διάφοροι χρησιμοποιοῦνται ἀριστοτεχνικῶς, διὰ νὰ παρομοιάσῃ πρὸς αὐτὰς ὁ ποιητὴς καὶ τὴν προστασίαν πρὸς αὐτὸν τῆς Θεομήτορος, ἀλλὰ καὶ τὸν ψυχικὸν κόσμον τοῦ καὶ τὸν κάματον τὸν ὅποιον αἰσθάνεται.

Οὕτω σημειωτέα:

Ἐκ τῆς α' ὁδῆς: «Συμφορῶν νέφη καλύπτουσι», «Φῶς τεκοῦσα, λάμπον μοι τὸ φῶς», «Πρὸς τὴν σὴν σκέπην ὀλοφύχως ἔδραμον».

Ἐκ τῆς γ' ὁδῆς: «Καταιγὶς με χειμάζει τῶν συμφορῶν καὶ τῶν λυπηρῶν τρικυμία καταποντίζουσι».

Ἐκ τῆς δ' ὁδῆς: «Τὸν ποταμὸν τὸν γλυκερὸν τοῦ ἐλέους, τὸν δροσίσαντα... τὴν καμίνῳ φλογισθεῖσαν», «Τεῖχος ἀπροσμάχητον, σκέπη κραταίαν, ὅπλον σωτηρίας».

Ἐκ τῆς ε' ὁδῆς: «Θεῖα σκέπη, ὅπλον καὶ τεῖχος ἀπόρθητον».

Ἐκ τῆς ς' ὁδῆς: «Τὰ νέφη τῶν λυπηρῶν ἐκάλυψαν καὶ σκοτασμὸν ἐμποιοῦσι, ἀλλ' ἡ γεννήσασα φῶς, ἀπέλασον ταῦτα», «Παράκλησιν ἐν ταῖς θλίψεσι, τῶν νόσων ἱατρόν, συντριμμὸν τοῦ θανάτου, ποταμὸν τῆς ζωῆς», «Βυθὸν ἐλέους, ὀρύσιν ἀπείρων θαυμάτων, πηγὴν ἀέαντος συμπαθείας», «Ἐκύκλωσαν αἱ τοῦ θείου με ζάλαι ὥσπερ μέλισσαι κηρίον, κατατιτρώσκουσι βέλη τῶν θλίψεων», «Βοηθός, διώκτης, ρύστης», «Ἐλέους πηγὴ, τοῦ κόσμου καταφύγιον».

Ἐκ τῆς ζ' ὁδῆς: «Φῶς ἡ τεκοῦσα, σκοτισθέντα με νυκτὶ ἁμαρτημάτων, φωταγώγησον φωτὸς οὐσα δοχεῖον», «Σκέπη γενοῦ, ἀδοθητῶν δυνάμεις».

Ἐκ τῆς η' ὁδῆς: «Θρόνε πυρίμορφε, μανναδόχε στάμνε, χρυσὴ λυχνία, λαμπὰς ἄσβεστος».

Ἐκ τῆς θ' ὁδῆς: «Βυθὸς ἀνεξερεύνητος θαυμάτων».

Ἐκ τῶν μεγαλυναρίων: «Ὁ γλυκασμὸς τῶν ἀγγέλων, τῶν θλιβομένων ἡ χαρά», «Χρυσοπλοκάτατε πύργε καὶ δωδεκάτειχε πόλις, ἡλιοστάλακτε θρόνε, καθέδρα τοῦ βασιλέως».

2) Ἀ ν τ ι θ έ σ ε ι ς.

Καὶ τὸ σχῆμα τοῦτο χρησιμοποιεῖται ἀρκούντως ὑπὸ τοῦ ὕμνωδοῦ. Δι' ἐπιτυχῶν ἐκφράσεων ἐπιδιώκει νὰ τονίσῃ τὴν προστασίαν τῆς Θεοτόκου, ἰδίᾳ πρὸς τὸ πρόσωπόν του, ἀλλὰ καὶ πρὸς πάντα καταφεύγοντα εἰς Αὐτὴν μετὰ πίστεως. Σημειωτέα αἱ κάτωθι ἀντιθέσεις:

Ἐκ τῆς α' ὁδῆς: «Ἐξ ἀμετρήτων ἀναγκῶν... μεγαλύνω τὴν ἀμετρον σου συμπάθειαν», «Συμφορῶν νέφη καλύπτουσι... ἀλλ' ἡ φῶς τεκοῦσα λάμπον μοι τὸ φῶς».

Ἐκ τῆς γ' ὁδῆς: «Καταιγὶς με χειμάζει καὶ λυπηρῶν τρικυμία καταποντίζουσι... χεῖρα μοι δὸς βοηθείας».

Ἐκ τῆς δ' ὁδῆς: «Τὸν ποταμὸν τὸν γλυκερὸν τοῦ ἐλέους τὸν δροσίσαντα τὴν καμίνῳ φλογισθεῖσαν», «Ἐλπίς ἀπηλπισμένων, ἀσθενῶν συμμαχία, θλιβομένων χαρά», «Τοὺς τὴν ἐμὴν ψυχὴν πυρουμένην ὡς ὕδωρ περιδροσίσαντας».

Ἐκ τῆς ε' ὁδῆς: «Μητροπάρθενε, Θεόνυμφε».

Ἐκ τῆς ς' ὁδῆς: «Τὰ νέφη τῶν λυπηρῶν σκοτασμὸν ἐμποιοῦσι... ἀλλ' ἡ γεννήσασα φῶς ἀπέλασον».

Ἐκ τῆς ζ' ὁδῆς: «Φῶς ἡ τεκοῦσα σκοτισθέντα με νυκτὶ ἁμαρτημάτων φωταγώγησον».

Ἐκ τῆς η' ὁδῆς: «Μὴ παρίδῃς πονουμένον με σάλπῳ βιοτικῶν κυμάτων, δίδου μοι χεῖρα βοηθείας», «Ἐν ταῖς ζάλαις ἐφεύρον σε λιμένα, ἐν ταῖς λύπαις χαρὰν καὶ εὐφροσύνην, ἐν ταῖς νόσοις ταχυνὴν βοήθειαν, ἐν τοῖς κινδύνοις ρύστην».

3) Σ υ ν η χ ή σ ε ι ς - Π α ρ η χ ή σ ε ι ς.

Τοῦ σχήματος τούτου, καθ' ὃ παρατίθενται πλησίον ἀλλήλων ὁμόηχοι λέξεις, διὰ νὰ προκαλέσουν τὴν προσοχὴν τοῦ ἀκροατοῦ ἀφ' ἑνός, καὶ ἀφ' ἑτέρου παραγάγουν εὐχάριστον ἄκουσμα, οὐδεμίαν χρῆσιν ποιεῖται ὁ ὕμνωδός. Μόνον ἐν τῇ ζ' ὁδῇ παραθέτει ἐν παράδειγμα («Φῶς ἡ τεκοῦσα... φωταγώγησον φωτὸς οὐσα δοχεῖον»), τὸ ὅποιον ὅμως καὶ τοῦτο δὲν ἐπιτυγχάνει τὸν σκοπὸν τοῦ σχήματος, λόγῳ τοῦ ὅτι αἱ συνηχοῦσαι λέξεις δὲν εὐρίσκονται πλησίον ἀλλήλων.

4) Κυριολεξία - Μεταφορά.

Κατὰ τὸ σχῆμα τοῦτο χρησιμοποιοῦνται λέξεις, τῶν ὁποίων ἡ ἔννοια, κατ' ἐπέκτασιν, ἀναφέρεται εἰς ἄλλας ἐννοίας. Π.χ. ἡ Θεοτόκος μεταφορικῶς ὀνομάζεται «μανναδόχος στάμνος», καθ' ὅτι, ὡς παρ' Ἰσραηλίταις τὸ μάννα ἐν τῇ ἐρήμῳ ἔτρεφεν αὐτούς, οὕτω πῶς ἡ Θεοτόκος ἐχρησίμευσεν ὡς στάμνος, ἐντὸς τῆς ὁποίας ἐφυλάχθη ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς, ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς.

Τὸ σχῆμα χρησιμοποιεῖται εἰς εὐρεῖαν κλίμακα εἰς τὸν ὑπ' ὅψει κανόνα, ὡς παράδειγμα δὲ ἀναφέρονται:

Ἐκ τῆς α' ὁδῆς: «Θεοσύμφευτε», «Φῶς τετοκυῖα», «πρὸς τὴν σὴν σκέπην ἔδραμον», «τῶν χριστιανῶν καταφύγιον».

Ἐκ τῆς γ' ὁδῆς: «Καταιγὶς τῶν συμφορῶν», «λυπηρῶν τρικυμίας», «χεῖρα μοι δὸς βοηθείας», «τὴν τοῦ θανάτου τὸ κράτος ἐξαφανίσασαν», «ἄρρηκτον τεῖχος».

Ἐκ τῆς δ' ὁδῆς: «Προστρέχω τῇ σκέπῃ σου», «τὸν ποταμὸν τὸν γλυκερὸν τὸν δροσίσαντα», «συμφορῶν καὶ θλίψεων καμίνῳ φλογισθεῖσαν», «τεῖχος ἀπροσμάχητον, σκέπην κραταίαν, ὅπλον σωτηρίας».

Ἐκ τῆς ε' ὁδῆς: «Ὅπλον καὶ τεῖχος ἀπόρθητον».

Ἐκ τῆς ς' ὁδῆς: «Τὰ νέφη τῶν λυπηρῶν ἐκάλυψαν», «ἡ γεννήσασα φῶς», «τῶν νόσων ἱατρόν», «συνημιόν τοῦ θανάτου», «τὸν θυτὸν τοῦ ἐλέους», «δρῦσιν ἱαμάτων», «πηγὴν ἀέναον συμπαθείας», «δέλη τῶν θλίψεων».

Ἐκ τῆς ζ' ὁδῆς: «Σκοτισθέντα με νυκτὶ ἁμαρτημάτων», «φωτὸς δοχεῖον».

Ἐκ τῆς η' ὁδῆς: «Ποντούμενόν με σάλῳ βιοτικῶν κυμάτων», ἐφευρόν σε λιμένα», «Θρόνε πυρίμορφε», «μανναδόχε στάμνε», «χρυσὴ λυχνία», «λαμπὰς ἄσβεστε».

Ἐκ τῆς θ' ὁδῆς: «Βυθὸν θαυμάτων», «Θεοῦ λοχεύτριαν».

Στοιχεῖα ἀναφερόμενα εἰς τὴν μορφὴν.

Ὡς πρὸς τὴν μορφήν τοῦ Κανόνος ὡς ποιήματος, σημειωτέα τὰ κάτωθι:

Ὁμοιοτέλετον ἢ πᾶρισον.

Εἰς τὸν Κανόνα δὲν ὑπάρχει ὁμοιοκαταληξία, στοιχεῖον τὸ ὁποῖον ἀπέφυγεν ἐπιμελῶς νὰ χρησιμοποιήσῃ ὁ ὕμνωδός.

Διασκελισμός.

Οὐδὲ τούτου τοῦ στοιχείου, ὅπερ χρησιμοποιεῖται εἰς τὰς λογίας ποιήσεις, ἔχαμε χρῆσιν ὁ ὕμνωδός.

Χαιρετισμοί.

Χρησιμοποιοῦνται περιορισμένως καὶ δὴ εἰς τὴν ε' ὁδῇ («Χαῖρε Μητροπάρθενε, χαῖρε Θεόσυμφε, χαῖρε θεία σκέπη, χαῖρε ὅπλον καὶ τεῖχος ἀπόρθητον, χαῖρε προστασία καὶ βοηθὸς καὶ σωτηρία»), καὶ εἰς τὴν η' τοιαύτην («Χαῖρε θρόνε πυρίμορφε Κυρίου, χαῖρε θεία καὶ μανναδόχε στάμνε, χαῖρε χρυσὴ λυχνία, λαμπὰς ἄσβεστε, χαῖρε τῶν παρθένων δόξα...»).

Διάλογος.

Ὁ ποιητὴς ἀπευθύνεται πρὸς τὴν Θεοτόκον, εἰς δ' πρόσωπον, ὡς νὰ ἔχῃ αὐτὴν ἐνώπιόν του καὶ νὰ συνομιλῇ μετ' αὐτῆς, διὰ τὰ προβλήματα τὰ ὁποῖα συγκλονίζουν τὴν καρδίαν του. Ὁ λόγος εἶναι ζωηρὸς καὶ ἐντονος, διότι ὁ ὕμνωδός ζῇ πραγματικῶς καταστάσεις, τὰς ὁποίας διεκτραγωδεῖ πρὸς τὸ πρόσωπον μετὰ τοῦ ὁποίου συνδιαλέγεται.

Ὁ διάλογος χρησιμοποιεῖται, μὲ τὴν ἰδίαν ἐνέργειαν, εἰς ὁλόκληρον τὸν κανόνα, ἐκ τῶν στροφῶν τοῦ ὁποίου σχεδὸν οὐδόλως ἀπουσιάζει.

Συμμετρία.

Ἰδιαιτέραν προσπάθειαν κατέβαλεν ὁ ὕμνωδός, διὰ νὰ ἐπιτύχῃ νὰ συμμετροῦν καὶ ὁμοτονοῦν οἱ στίχοι μετὰ τοῦ εἰρμού. Οὕτως:

Εἰς τὴν α' ὁδῇ ὑπάρχει πλήρης συμμετρία μετὰ τῶν τροπαρίων, ὅχι ὅμως καὶ μετὰ τῶν στίχων ἐκάστου τροπαρίου, καθ' ὅσον ποικίλλουν αἱ συλλαβαί. Κατὰ ταῦτα εἰς τὸν α' στίχον ἔχομεν 12 συλλαβάς, εἰς τὸν δ' 7 κ.λπ., γεγονός τὸ ὁποῖον ἐπαναλαμβάνεται ὁμοιόμορφως εἰς πάντα τὰ τροπάρια τῆς α' ὁδῆς.

Εἰς τὴν γ' ὁδῇ παρατηρεῖται συμμετρία τροπαρίων καὶ εἰρμού εἰς τοὺς α' καὶ δ' στίχους, ἐνῶ εἰς τὸν γ' στίχον εἶναι κατὰ ἓνα πόδα (συλλαβὴν) ὀλιγώτερα, ἰσομετροῦν δὲ εἰς τὸν δ' πλὴν τοῦ α' τροπαρίου.

Εἰς τὴν δ' ὁδῇ τὰ τροπάρια ἰσομετροῦν πλήρως μετὰ τοῦ εἰρμού, πλὴν τοῦ α' στίχου τοῦ δ' τροπαρίου, ὅστις ἔχει 12 ἀντὶ 13 συλλαβάς.

Εἰς τὴν ε' ὁδῇ παρατηρεῖται ὅτι τὰ τροπάρια συμμετροῦν μετὰ τῶν στίχων τοῦ εἰρμού (γ', δ' καὶ ε' στίχοι), ἐνῶ οἱ α' στίχοι συμμετροῦν τῶν α' καὶ δ' τροπαρίων, ὡς καὶ δ' τοῦ α' τροπαρίου, ἐνῶ οἱ α' στίχοι τοῦ γ' καὶ δ' τροπαρίου εἶναι μικρότεροι κατὰ

μὴν συλλαβὴν (13 ἀντὶ 14) καὶ οἱ δ' στίχοι τῶν δ', γ' καὶ δ' τροπαρίων εἶναι μεγαλύτεροι κατὰ μίαν συλλαβὴν (7 ἀντὶ 6).

ς' ὥδῃ: Τὰ τροπάρια αὐτῆς συμμετροῦν ἀπολύτως μετὰ τῶν συλλαβῶν τῶν στίχων τοῦ εἱρμού.

ζ' ὥδῃ: Ὁμοίως συμμετροῦν ἀπολύτως.

η' ὥδῃ: Τὰ τροπάρια δὲν συμμετροῦν πρὸς τὸν εἱρμόν, ἐκτὸς τῶν α' καὶ δ' τροπαρίων.

θ' ὥδῃ: Τὰ τροπάρια συμμετροῦν ἀπολύτως πρὸς τὸν εἱρμόν.

Χ ρ ω μ α τ ι σ μ ό ς.

Ὁ ποιητής, διὰ τοῦ λόγου καὶ τῆς τέχνης του, ἐκφράζει ἓνα τέλειον ζωγραφικὸν πλάνη, ἐν τῷ ὁποίῳ δὲ ἐντόνων χρωμάτων καὶ ζωηρῶν ἀπεικονίσεων, διαζωγραφεῖται τὸ ὅραϊον, τὸ ὑψηλόν, τὸ ἄγιον, τὸ ὑπερκόσμιον, τὸ ὁποῖον, εἰς ἄλλους κόσμους, τοὺς πνευματικούς, οἰκοῦν, καθίσταται προσιτὸν καὶ ἀπτόν εἰς τὸν ἀνθρώπον διὰ τῆς πίστεως. Περὶ τούτου ὁ Ἀπ. Παῦλος λέγει, ὅτι εἶναι (ἡ πίστις) «πραγμάτων ἐλεγχος οὐ δλεπομένων».

Ὁ πιστὸς ἔχει τὴν δυνατότητα νὰ προσφαύῃ τοῦτο διὰ τῶν νοητῶν τῆς ψυχῆς του δακτύλων, καὶ θεᾶται διὰ τῶν ψυχικῶν ὀφθαλμῶν του τὴν ἰδεατὴν πνευματικὴν πραγματικότητα, τῆς ὁποίας τὴν παρουσίαν ζῇ διὰ τῆς πίστεως. Βεβαίως, εἰς τὴν ποίησιν δὲν ὑπάρχει χρώμα. Τοῦτο ὅμως ἀντικαθιστᾷ ἡ λυρικότης τοῦ κανόνος, ἡ ὁποία μεταβάλλει τὸ ποίημα εἰς δράμα, μετὰ σάρκα καὶ ὄστα, καὶ ἀπὸ τὸν κόσμον τῶν αἰσθήσεων τὸ καθιστᾷ ἀπτόν μόνον διὰ τῆς πίστεως.

Ὁ ποιητής διὰ τοῦ λόγου του ἐπιτυγχάνει ὥστε νὰ συνενώσῃ τὸ ἄυλον, τὸ ὑπερπέραν, τὸν πνευματικὸν κόσμον, τὸν ὁποῖον «ὀφθαλμὸς οὐκ οἶδε καὶ οὐς οὐκ ἤκουσε», μετὰ τὰ ὑλικά, τὰ γήινα κτίσματα καὶ ἐπιτυγχάνει νὰ ἀδελφώσῃ ἀρρήκτως πραγματικότητα καὶ ἰδεαλισμόν.

Ὡς παράδειγμα τούτου παρατίθενται τὰ κατωτέρω:

Ἐκ τῆς α' ὥδῆς: «Τῶν λυπηρῶν ἐπαγωγαί... καὶ συμφορῶν νέφη καλύπτουσι, ἀλλ' ἡ φῶς τετοκυῖα λάμπει μοι τὸ φῶς».

Ἐκ τῆς γ' ὥδῆς: «Καταιγὶς με χειμᾷζει καὶ τρικυμία καταποντίζουσι, ἀλλὰ προφθάσασα».

Ἐκ τῆς ς' ὥδῆς: «Τὰ νέφη τῶν λυπηρῶν... σκοτασμόν ἐμποιοῦσι, ἀλλ' ἡ γεννήσασα φῶς...», «οὐ κρύπτω τὴν ὄρυσιν τῶν ἀπείρων θαυμάτων καὶ τὴν πηγὴν τὴν ἀέναον», «Ἐκύκλωσαν... ὥσπερ μέλισσαι κηρίον...».

Ἐκ τῆς ζ' ὥδῆς: «Σκοτισθέντα με νυκτί... φωταγώγησον φωτὸς οὐσα δοχεῖον».

Ἐκ τῆς η' ὥδῆς: «Μὴ παρίδῃς ποντούμενόν με σάλῳ... ἀλλὰ δίδου μοι χεῖρα βοηθείας», «Θρόνε πυρίμορφε, μανναδόχε στάμνε, χρυσῇ λυχνίᾳ, λαμπρὰς ἱσθεστός».

Εἰ κ ό ν ε ς.

Ἐκφράσεις ψυχικῶν μεταπτωτικῶν καταστάσεων, οἵαι αἱ ἐξῆς:

«Οὐ σιωπήσω τοῦ δοῶν τρανότατα τὰ μεγαλεῖα τὰ σά», «Ἐθαυμάστωσας ὄντως τὰς εὐεργεσίας σου», «Ἀληθῇ Θεοτόκον ὁμολογῶ», «Καὶ ποῦ λοιπὸν ἄλλην εὐρήσω ἀντίληψιν», «Πῶς ἐξεῖπεν σου κατ' ἀξίαν δυνήσομαι», «Εὐχαρίστως δοῶ σοι, χαῖρε», «τί σοι δῶρον προσάξω», «οὐ κρύπτω σου τὸν θυτὸν τοῦ ἐλεύσεως», «ὅλη ψυχῇ καὶ διανοίᾳ σε δοξάζω», «Χαῖρε θρόνε πυρίμορφε», «Οὐκ ἔστιν ἀριθμῆσασθαι δυνατόν», «Ἐν ὕμνοις εὐχαρίστοις δοξολογῶ», κ. ἄ.

ἀνομολογοῦν τὴν ἐκπληξιν, τὴν ὁποίαν αἰσθάνεται ὁ ποιητής, ὡς καὶ πᾶς πιστὸς, νὰ καταλαμβάνῃ τὴν ὑπαρξίν αὐτοῦ ἐκ τοῦ συντελουμένου θαύματος, τοῦ κειμένου ἐπέκεινα τῶν φυσικῶν νόμων, τὸ ὁποῖον ἐπιτυγχάνει ὁ προσευχόμενος πιστὸς, ὁ ἀκραδάντως δεχόμενος, ὅτι, διὰ τῆς πίστεως, τὰ πάντα ὑποτάσσονται εἰς αὐτόν. Εἶναι τοῦτο ἀπήχησις τοῦ Κυριακοῦ λόγου «ἐάν ἔχητε πίστιν ὡς κόκκον σινάπεως, ἐρεῖτε τῷ ὄρει τοῦτω μεταθέσθαι ἐντεῦθεν ἐκεῖ, καὶ μεταθήσεται, καὶ οὐδὲν ἀδυνατήσει ὑμῖν»⁵. Εἶναι δὲ τὸ θαῦμα ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἐκπλήττει τὸν ὕμνωδόν, ἡ ἀέναος πρὸς τοὺς πιστοὺς προστασία, ἡ ἀντίληψις τῆς Θεομήτορος, ἡ πάντοτε ρυομένη αὐτοὺς ἐκ τῶν κινδύνων καὶ ἐκ τῶν χαλεπῶν περιστάσεων καὶ τῶν μηχανῶν τοῦ ἀλάστορος. Ἡ ψυχὴ αὐτοῦ συνεχῶς δλέπει τὴν θεῖαν ὀπτασίαν τῆς Παναγίας, νὰ διαμοιράξῃ τὰς δωρεὰς αὐτῆς πρὸς τοὺς αἰτουμένους ταύτας, γεγονὸς τὸ ὁποῖον διαπιστοῖ τις ἐκ τῶν στίχων τοῦ ποιητοῦ, εἰς τοὺς ὁποίους ἐκχέει τὸν ἐσωτερικὸν κόσμον του, καὶ ὁ ὁποῖος γεννᾷ εἰς αὐτόν τὸ γνήσιον τῆς τέχνης του φρόνημα.

Αἱ ἔννοιαι τοῦ ποιητοῦ, παρ' ὅτι σύντομοι, σχεδὸν μονόλογοι, δὲν εἶναι ποτὲ ἀσαφεῖς. Δι' αὐτῶν ἀνέρχεται εἰς τὰ οὐράνια, διὰ νὰ εὐχαριστήσῃ τὴν Θεοτόκον («Νῦν ἐπὶ τὴν σὴν κατέφυγον ἀντίληψιν κραταίαν καὶ γόνυ κλίνω»), ἡ εὐρισκόμενος ἐπὶ τῆς γῆς, ἀναθέτει εἰς αὐτὴν τὴν μέριμνάν του, πρὸς προστασίαν του ἐκ τῶν ἐπαπειλούντων αὐτὸν κινδύνων («Ἀπορήσας ἐκ πάντων ὀδυνηρῶς κράξω σοι, πρόφθασον», ἡ «Καταιγὶς με χειμᾷζει τῶν συμφορῶν»), ἡ ἀναφέρεται εἰς ὑλικά θέματα, διὰ τὰ ὁποῖα ἐκλιπαρεῖ τὸ θεῖον ἔλεος («Ἀπὸ πάσης ἀνάγκης, θλίψεως καὶ νόσου καὶ θλάδης με λύτρωσαι», «Ἐκύκλωσαν αἱ τοῦ θείου με ζάλαι... ἀλλ' εὐροίμῃ σε βοηθόν»), ἡ ἀκόμη καὶ εἰς ἐνεστώτα θαύματα τῆς Θεομήτορος («τίς ἐκ τοσοῦτο με κλύδωνος καὶ δεινῶν κινδύνων ἐρρύσατο;», «ἐθαυμάστωσας ὄντως τὰς εὐεργεσίας, ἀνθ' ὧν περ ἀπήλαυσας»).

ΑΛΗΘΕΙΑ ΚΑΙ ΜΥΘΟΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΜΙΑ ΑΞΙΟΠΡΟΣΕΚΤΗ ΠΡΟΤΑΣΗ *

Έχουμε διαφωνήσει, πολλές φορές, με τις προτάσεις, τα λεγόμενα και τα γραφόμενα του Μητροπολίτη Φλωρίνης κ. Αυγουστίνου. Αυτό, όμως, δεν σημαίνει πως πρέπει, κατά κανόνα, να διαφωνούμε και να επικρίνουμε ό,τι λέει.

Οι πρόσφατες προτάσεις του στην Ίεραρχία, όχι μόνο περιέχουν πολλές αλήθειες, αλλά ταράζουν τόσο τα νερά γύρω από το θέμα της Εκκλησιαστικής περιουσίας, που πρέπει και οι δύο πλευρές, εκκλησιαστική και κρατική, να δουν το πολυθρύλητο αυτό θέμα και από μία άλλη άποψη, που, ίσως, είναι ή πιο σωστή.

Λέει ο Μητροπολίτης Φλωρίνης πως, η Έλληνική Πολιτεία έχει πάρει, κατά καιρούς, το μεγαλύτερο μέρος της Εκκλησιαστικής περιουσίας για διάφορους σκοπούς ιερούς και αγίους, το οποίο, όμως, στην πραγματικότητα, έγινε, «θορά των κοράκιων της πολιτικής». Και προσθέτει, κατά λέξη: «Τεράστιαι εκτάσεις περιήλθον, αντι πινακίου φακής, εις χείρας ισχυρών προσώπων, τα οποία ουδεμίαν ανάγκην είχαν». Τώρα έρωτά: «Πού θα διατεθούν τα εκκλησιαστικά κτήματα; Άς μάς πει το Κράτος για ποιούς πτωχούς, πολύτεκνους, ακτήμονες τα θέλει και να τα δώσουμε έμεις». Τα προηγούμενα περιστατικά, κάνουν δύσπιστο τον Μητροπολίτη, στο ότι τώρα θα γίνει σωστή διά-

θεση των δασικών και αγροτικών εκτάσεων και γιαυτό φοβάται και απορρίπτει τη μεσολάβηση του Κράτους.

Η πρόταση αυτή μάς κέντρισε για μία σύντομη, έστω, έρευνα, για το τί έχει γίνει στο παρελθόν, και αν αυτά τα γεγονότα δικαιώνουν τους φόβους του Μητροπολίτου Φλωρίνης. Πριν μπούμε στις λεπτομέρειες, πρέπει, απερίφραστα, να πούμε, πως τα γεγονότα που έχουν προηγηθεί, του δίνουν απόλυτο δίκιο.

Πριν απ' όλα, πρέπει να διευκρινισθεί τί εννοούμε, όταν λέμε εκκλησιαστικές περιουσίες. Δεν είναι αληθινά τα μυθώδη νούμερα σε δραχμές και οικόπεδα που έχουμε ακούσει και διαβάσει.

Η περιουσία της Εκκλησίας χωρίζεται: Πρώτα, σε εκείνη που ανήκει στους ένορμιακούς Ναούς, και έχει αποκτηθεί από δωρεές πιστών. Αυτή, είναι ιδιοκτησία των χωριστών αυτών νομικών προσώπων και διατίθεται για τη συντήρηση της ένορίας — όπου υπάρχουν, φυσικά, δωρεές — και το Φιλανθρωπικό της έργο. Μετά, είναι των Μοναστηριών, που έχει χαρακτηριστεί σε διατηρητέα και σε έκποιητέα. Η διατηρητέα που δεν ξεπερνά τα 200 στρέμματα, κατά μέσο όρο, για κάθε μοναστήρι, διατίθεται για τη συντήρηση των Μονών, των μοναχών, και την ενίσχυση του Φιλανθρωπικού έργου της Μητροπόλεως στην οποία ανήκει ή μονή. Βέβαια, μερικά μοναστήρια έχουν μεγάλη ακόμα περιουσία και οι Έπίσκοποι των επαρχιών αυθαιρετούν

* Από την Έφημερίδα «Η Καθημερινή» της 7 Φεβρουαρίου 1979.

Είς τον χώρο της Βυζαντινής τέχνης, της αναπτυχθείσης κατά τους Βυζαντινούς χρόνους υπό την επήρεια της θρησκείας, ή οποία έδεσποζεν όλων των τομέων και εκφάνσεων της ζωής, ο άγιογράφος εξ ενός, και εξ έτέρου ο ύμνωδός, έχουν τα κοινά και τα αντίθετα στοιχεία και έκαστος ακολουθεί ένα τύπον, την εικόνα ή τον ύμνον, αλλά και διαφέρουν μεταξύ των, ως προς τον βαθμό της δεσμεύσεως, χωρίς όμως ποτέ να χάνουν άμφότεροι την εικόνα του μεγάλου, του αληθινού και του αγίου, το όποιον και οι δύο παριστούν με τα ωραιότερα χρώματα.

Έπ ι λ ο γ ο ς.

Ο Μέγας Παρακλητικός Κανών προς την Ύπεριαν Θεοτόκον, είναι αληθής ύμνος, στίχους τουλάχιστον του οποίου γνωρίζει πάσα θρησκεύουσα ψυχή.

Δι' αυτού και ο τα πάντα σκυλεύων χρόνος, όστις παρήλθεν από της εποχής της συνθέσεώς του, δεν ήδυνήθη να τον θίξη και πολύ περισσότερον να άπαρχαιώσει αυτόν. Αντιθέτως, το προσέδωσε δύναμιν και αλήτην μεγαλυτέραν, δι'ά να συγκινή, έτι πλέον όσημέραι, και ψάλλεται υπό παντός έν θλίψεσι και ανάγκαις εύρισκομένου. Ο λόγος του είναι άρμονία, ή οποία τονίζεται περισσότερο όχι τόσο από την άκουστικήν, όσον από το περιεχόμενό του, το όποιον έχει τι να ειπή προς πάντας, και το όποιον γίνεται κατανοητόν, και με τας άρχαιοπρεπείς ακόμη λέξεις του, υπό πάντων, τή δοηθεία της θρησκευτικότητας, με την όποιαν πάντες προσοικειούνται και ζούν όσα με αυτόν εκτίθενται, καταστάσεις ανθρώπινας και διώματα πνευματικά.

† Άρχιμ. ΚΩΝ. ΦΑΡΑΝΤΑΤΟΣ

στη διάθεση των εσόδων. Την εκποιητέα διαχειρίζεται ο ΟΔΕΠ και αποτελείται από αγροτικές, δασικές και αστικές εκτάσεις.

Και ως έλθουμε στην ιστορική εξέλιξη της απαλλοτριώσεως των εκκλησιαστικών εκτάσεων, για να δρούμε το δίκιο στους φόβους του Μητροπολίτη κ. Αυγουστίνου.

Πριν από τις απαλλοτριώσεις, η εκκλησία, άμέσως μετά την αποκατάσταση της εθνικής μας ανεξαρτησίας, πρόσφερε ακίνητα, εκεί που λειτουργούν σήμερα πολλά ευαγή ιδρύματα, όπως ο Ευαγγελισμός, το Αιγυψιό, το 'Αρεταίειο, το νοσοκομείο Συγγρού, η Σχολή Χωροφυλακής, η Ριζάρειος, η Σωτηρία και άλλες. Επίσης, άλλες εκτάσεις κοινής ωφελείας. Από το 1917 έως το 1923, εκατοντάδες χιλιάδες στρέμματα με την έγκριση της 'Εκκλησίας, δόθηκαν για την αγροτική αποκατάσταση ακτημόνων, ντόπιων και προσφύγων. Επίσης, για οικισμούς αξιωματικών, δημοσίων υπαλλήλων και αναστήρων πολέμου, όπως είναι η περιοχή επάνω από τη Μονή Πεντέλης. "Άλλες μεγάλες εκτάσεις, απαλλοτριώθηκαν μέχρι το 1932, πάλι για την αποκατάσταση των ακτημόνων. Έδώ, πρέπει να σημειωθεί πως δεν κατεβλήθη κανένα ποσό στις μονάδες για τις εκτάσεις αυτές. 'Ακόμη, πολλές εκτάσεις αγροτικές, που έμειναν στα μοναστήρια, μετά τις απαλλοτριώσεις, διετέθησαν σε αγροτικούς συνεταιρισμούς, για συμπλήρωση του γεωργικού κλήρου. Στα Λαγκαδά του Σουνίου, απαλλοτριώθηκε μια έκταση 8000 στρεμμάτων για τους μεταλλωρύχους του Λαυρίου, χωρίς καμιά αντικατάσταση. Οι αρμόδιοι της εκκλησίας, έχουν επιφυλάξεις στο κατά πόσο τα οικοπέδα αυτά δόθηκαν μόνο στους εργάτες και τους αγρότες.

Μια έκταση μέσα στο κέντρο της 'Αθήνας —περιοχή Χίλτον— από 200 στρέμ., εκεί που ήταν τα παλιά παραπήγματα, αξίας σήμερα τουλάχιστον 3 δεκάτομμυριών, απαλλοτριώθηκε το 1935, αντί 5 εκατομμυρίων, τα οποία και αυτά, ούδέποτε έλαβε η εκκλησία.

Στο Γουδί, παραχωρήθηκαν εκτάσεις για τις στρατιωτικές ανάγκες, χωρίς αποζημίωση. 'Η απαλλοτρίωση ανέκληθη μετά την κατάργηση των μονάδων εκεί και οι εκτάσεις αντί να επιστραφούν, μεταβιβάστηκαν —ένα μεγάλο, τουλάχιστον, μέρος—, στον αυτόνομο οικονομικό οργανισμό των αξιωματικών. "Άλλες εκτάσεις, έχουν δοθεί στο Πέραμα και Σκαρμαγκιά, για τις ανάγκες του Πολ. Ναυτικού.

Το 1930, όταν ιδρύθηκε ο Ο.Δ.Ε.Π., παρέλαβε μια περιουσία αγροτική και δασική, με ελάχιστα αστικά ακίνητα, που βρίσκονταν στην 'Αθήνα. Το 1952, η εκκλησία έκανε μια συμφωνία με το Κράτος, για την παραχώρηση αγροτικών εκτάσεων για την απο-

κατάσταση των ακτημόνων. 'Από την πλευρά του, το δημόσιο θα έδινε σε αντάλλαγμα, αστικά ακίνητα, στην 'Αθήνα και στη Θεσσαλονίκη. Σ' αυτά τα ακίνητα, έχουν κτισθεί το υπουργείο 'Εσωτερικών και το Ξενοδοχείο «'Ηλέκτρα». 'Ετσι, στην εκκλησία, από το 1952 έμειναν κυρίως δασικές εκτάσεις, περίπου 900.000 στρέμματα σ' όλη τη χώρα.

Σύμφωνα με τη νομοθεσία, απαγορεύεται η εκποίηση και οικοπεδοποίηση των δασικών εκτάσεων και τα έσοδα απ' αυτές δεν καλύπτουν ούτε το 1) 5 από τα έξοδα διαφυλάξεως. 'Αγροτικά κτήματα υπάρχουν μόνο στην ιδιοκτησία μοναστηριών.

Και η περιοχή Βουλιαγμένης; θα ρωτήσουν πολλοί. "Ας πούμε και γι' αυτήν. 'Όταν, το 1951, τροποποιήθηκε το ρυμοτομικό σχέδιο, η εκκλησία υπό τον 'Αρχιεπίσκοπο Σπυρίδωνα, τότε, έδεχθη να γίνει κοινόχρηστος χώρος το μικρό Καδούρι, μια έκταση 500 στρεμ. και άλλα 200 στρέμ. από το μεγάλο Καδούρι. Επίσης, το 1959, παρεχώρησε δωρεάν στον ΕΟΤ, 800 δικαίωμα διατηρούσε στο Καδούρι για την ανέγερση ξενοδοχείων, κτιρίων αναψυχής και μαρίνας και τα 100 στρ. της παραλίας για την λαϊκή πιάζ. 'Ο ΕΟΤ, μετεδίδασε αυτά που πήρε δωρεάν από τον ΟΔΕΠ στην ξενοδοχειακή εταιρία ΑΣΤΗΡ και κτίστηκαν τα ξενοδοχεία και τα Μπάνγκαλους. 'Η εκκλησία παρ' όλο που είχε δικαιώματα, δεν ζήτησε συμμετοχή στα κέρδη.

Τα έσοδα του ΟΔΕΠ, απ' ότι έχει απομείνει στην εκκλησία, δεν φτάνουν για να καλύψει τις υποχρεώσεις του, που είναι η μισθοδοσία και παροχή συντάξεων στους Μητροπολίτες, ιεροκλήρους, υπαλλήλους, έξοδα διακινήσεως 'Ιεραρχών για συνέδρια και άλλες επίσημες εκδηλώσεις της εκκλησίας.

'Ασφαλώς, η περιουσία που υπάρχει, αν αξιοποιηθεί και γίνει σωστή εκμετάλλευσή της, μπορεί να είναι μια υπολογισίμη οικονομική δύναμη. Ποιός θα το κάνει όμως; Το Κράτος ξεκινάει από καλή προαίρεση. Ζητάει να πάρει τις άχρηστες και αναξιοποίητες από την 'Εκκλησία εκτάσεις και να της δώσει το νομικό δικαίωμα να καταστήσει παραγωγικό και χρήσιμο εκείνο που θα της μείνει. 'Η μικρή και σύντομη ιστορία που αναφέραμε, δείχνει πως οι προθέσεις διαφέρουν από το αποτέλεσμα. Γι' αυτό κρίνουμε δίκαιες της ανησυχίες του Φλωρίνης, πως μπορεί οι εκτάσεις για τους ακτήμονες, να καταλήξουν, μέσα από τα κανάλια της ρουσφετολογικής διαθέσεως, σε άλλα χέρια. Θά ήταν, ίσως, προτιμότερο, σίς διαπραγματεύσεις που θα ακολουθήσουν, να μην είναι το κύριο θέμα τί θα δώσει η 'Εκκλησία και τί θα πάρει το Κράτος, αλλά πως θα μπορούσε να αξιοποιηθεί αυτό το νεκρό κεφάλαιο, προς όφελος και των δύο αρχών.

ΣΠΥΡΟΣ ΑΛΕΞΙΟΥ

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΛΗ

᾽Ως κόρην ὀφθαλμοῦ.

Αἱ γενόμεναι ἐν Ἀθήναις καὶ ἐν πολλοῖς ἐπαρχιακοῖς κέντροις ἐορταστικαὶ ἐκδηλώσεις ἐπὶ τῇ ἐορτῇ τῆς Ὁρθοδοξίας ἔδωκαν ἀφορμὴν εἰς τὸ νὰ τοις ῥισθῶν διὰ μίαν ἀκόμη φορὰν ἀφ' ἐνὸς τὰ εἰδοποιᾶ γνωρίσματα τοῦ γνησίου ὀρθοδόξου πνεύματος καὶ ἀφ' ἐτέρου ὁ ἄρρηκτος δεσμός τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας μετὰ τοῦ Ἑλληνισμοῦ.

Ἡ Ὁρθοδοξία ἀφ' ἐνὸς συνδέεται ὀργανικῶς πρὸς τὰς ρίζας τοῦ χριστιανικοῦ δένδρου, ἐκ τοῦ ὁποῖου ἀντλεῖ ζωτικωτάτους χυμούς, καὶ ἀφ' ἐτέρου ὡς κιβωτὸς διαφυλάττει ἐν τοῖς κόλποις αὐτῆς ἀλώβητα τὸ πνεῦμα καὶ τὰς δυνάμεις τῆς παλαιᾶς ἀδιαφθόρου Ἐκκλησίας. Οὕτω διατηρεῖ ἀνόθευτον καὶ ἀπαράχαρτον τὴν ἀποστολικὴν παράδοσιν καὶ ἔχει ζῶσαν σύνδεσιν πρὸς τὸ πλήρωμα τῆς ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς τῶν πρώτων χριστιανικῶν αἰώνων. Τοῦτο ἐπιτυγχάνεται ἀφ' ἐνὸς διὰ τῆς σαφιλὸς χρήσεως τῆς Βίβλου, ἀφ' ἐτέρου διὰ τῆς σταθερᾶς ἐμμονῆς εἰς τὴν Ἱερὰν Παράδοσιν καὶ ἐκ τρίτου διὰ τῆς λειτουργικῆς πράξεως καὶ ζωῆς.

Ἡ Ὁρθοδοξία αὕτη ἀπετέλεσε διὰ τῶν αἰώνων τὴν ψυχὴν τοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ ἐδημιούργησε τὴν ἰδεολογικὴν ταυτότητα καὶ πνευματικὴν φυσιογνωμίαν τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους, τὴν ὁποίαν οἱ Ἕλληνες πρέπει νὰ διαφυλάξουν ὡς κόρην ὀφθαλμοῦ, ἀφ' ἐνὸς ἀποκρουόντες πᾶν ὅ,τι ἐπιδουλεύεται καὶ ὑπονομεύει τὸ γνήσιον ὀρθόδοξον πνεῦμα καὶ ἀφ' ἐτέρου ἐμποιοῦντες δι' αὐτοῦ πᾶσαν πτυχὴν τῆς ἀτομικῆς καὶ κοινωνικῆς τῶν ζωῆς.

Τὸ Ζήτημα σχέσεων Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας.

Τὰ ἐν τῇ προηγουμένη παραγράφῳ λεχθέντα ἐπιβάλλουν ἰδιαίτερον προσοχὴν κατὰ τὴν ἀντιμετώπισιν τοῦ ζητήματος τῶν σχέσεων Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας, τὸ ὁποῖον ἐνδύτατα ἀπασχολεῖ ἐσχάτως τὰς στήλας τῶν ἐφημερίδων.

Τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος ζήτημα εἶναι πολύπλοκον καὶ πολύπτυχον. Δι' αὐτὸ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἀντιμετωπισθῇ διὰ προχείρων ἀπλουσιεύσεων ἢ γενικεύσεων καὶ διὰ λύσεων, αἱ ὁποῖαι σημαίνουν ἀντιγραφὴν ξένων προτύπων, τὰ ὁποῖα ἐδημιουργήθησαν καὶ ἐφηροῦσθησαν ὑπὸ διαφορετικὰς συνθήκας, δημιουργουμένους εἴτε ἐξ ἐχθρότητος πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ ἐκ διαθέσεως ἀποκλεισμοῦ αὐτῆς ἐκ τῆς συμμετοχῆς τῆς εἰς τὴν κοινωνικὴν καὶ καθ' ὅλον πνευματικὴν ζωὴν καὶ πολιτιστικὴν κίνησιν, εἴτε —ἐν περιπτώσει ἀπουσίας τῆς ἐχθρότητος ταύτης— ἐκ τῆς προσπάθειας ἱκανοποιήσεως τοῦ ὁμολογιακοῦ «πλουραλισμοῦ», ὅστις δημιουργεῖται ἐκ τῆς ὑπάρξεως ἐν

ἐνὶ τόπῳ πολλῶν ἰσοδυνάμων θρησκευτικῶν ὁμολογιῶν.

Τοιαῦται συνθῆκαι δὲν ὑπάρχουν παρ' ἡμῖν, ἐφ' ὅσον ἡ συντριπτικὴ πλειοψηφία τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ ἀνήκει εἰς τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν, ἥτις πάντοτε ἐνεργῶν ἐν τῷ ἔθνει καὶ ἐδημιουργεῖ ἐξ ἐπόψεως πνευματικῆς καὶ πολιτιστικῆς τὴν εἰδοποιὸν διαφοράν του.

Δίκαιος ἔπαινος.

Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, προτάσει τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφεῖμ, ἀπεφάσισεν ὁμοφώνως, ὅπως ἐκφράσῃ τὴν ἄκραν εὐαρέσκειαν καὶ τὸν δίκαιον ἔπαινον αὐτῆς πρὸς τὸν Καθηγητὴν τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ. Βλάσιον Φειδᾶν δι' ὅσα οὕτως ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας ἔπραξε κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἐν τῷ Ὑπουργεῖῳ Ἑθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων θητείας αὐτοῦ ὑπὸ τὴν ιδιότητα τοῦ Γενικοῦ Διευθυντοῦ Θρησκευμάτων.

Ὡς ἀναφέρεται ἐν τῷ σχετικῷ ἐγγράφῳ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ὁ κ. Φειδᾶς συνεβάλετο ἀποφασιστικῶς εἰς τὴν «ἐπίλυσιν προβλημάτων καιριῶν καὶ θεμάτων εὐαισθήτων», ἰδιαιτάτα δὲ ἐν τῇ συνιάξει καὶ τελικῇ διαμορφώσει τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Ἐπὶ πλέον οὕτως πάντοτε ἐξεδήλου τὰ πρὸς αὐτὴν «αἰσθήματα σεβασμοῦ καὶ ἀφοσιώσεως».

Εἰς ταῦτα δέον νὰ προστεθῇ καὶ ἡ τεραστία συμβολὴ τοῦ κ. Φειδᾶ εἰς τὴν ἐπιτυχεστάτην ἀντιμετώπισιν τοῦ ἐπὶ πολλὰ ἔτη ἐκκρεμοῦντος ζητήματος τῆς ἀδιοριστίας τῶν θεολόγων, ἥτις σήμερον ἔχει ἐκλείψει.

Ἀνταποκρίνεται εἰς τὰ αἰτήματα

τῆς «ἀγωγῆς τοῦ ὅλου».

Κατὰ τὰς τελευταίας ἐβδομάδας ἔχει ἐνταθῇ ἡ ἐν ὀνόματι τῆς ἐλευθερίας τῆς συνειδήσεως ἐκστρατεία διαρροῦμένων ἢ δημοσιογραφικῶν τινῶν ἐναντίον τῆς διδασκαλίας τοῦ μαθήματος τῶν Θρησκευτικῶν ἐν τοῖς σχολείοις.

Ἀλλ' ὡς ἐτονίσθη ἐν δημοσιογραφικῇ συνεντεύξει, μόνον μία ἐστρατευμένη ἀθεϊστικὴ κνέδερσις θὰ ἠδύνατο νὰ διανοηθῇ τὸν ἐκ τῶν Σχολείων ἐξοβελισμόν τοῦ μαθήματος τῶν Θρησκευτικῶν.

Τὸ μάθημα τοῦτο βοηθεῖ εἰς τὸν καθολικὸν ἀξιολογικὸν προσανατολισμόν καὶ εἰς τὴν ὁλοκλήρωσιν

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Οικουμενικόν Πατριαρχεῖον

— Ἐπίσκεψις Ρωμαϊοκαθολικῆς Ἀντιπροσωπείας εἰς Φινάριον.
Ἀνταλλαγή μηνυμάτων μεταξὺ Ρώμης καὶ Κωνσταντινουπόλεως.

Ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς ἑορτῆς τοῦ Ἁγίου Ἀποστόλου Ἀνδρέου (30 Νοεμβρίου), θρονικῆς ἑορτῆς τοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως, Ἀντιπροσωπεία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρώμης, ὑποτελούμενη ἐκ τοῦ Σεβ. Ἐπισκόπου κ. RAMON TORRELLA, Ἀντιπροέδρου τῆς Γραμματείας διὰ τὴν Ἑνότητα τῶν Χριστιανῶν τοῦ Βατικανοῦ, τοῦ πανοσιολ. π. Πέτρου DUPRE ὡς καὶ τοῦ πανοσιολ. π. Ἐλευθερίου FORTINO, μελῶν τῆς αὐτῆς Γραμματείας, ἐπεσκέφθη τὸ Φανάριον ἵνα συμμετάσχῃ εἰς τὰς τελετάς. Ἡ Ἀντιπροσωπεία ἔσχεν ἐπίσης, ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ, συνεργασίαν μετὰ τῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἐπὶ τῶν Διαχριστιανικῶν Σχέσεων, προεδρευομένης ὑπὸ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Μύρων κ. Χρυσόστομου.

— Ἡ ἐκπροσώπησις τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου εἰς τὰς ἑορτάς τῆς 60 ετηρίδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Φιλλανδίας.

Ἡ Αὐτόνομος Ἐκκλησία τῆς Φιλλανδίας, ἡ ὁποία ἐώρτασεν ἀπὸ 25-26 Σεπτεμβρίου π.ῆ. τὴν 60ὴν ἐπέτειον τῆς

τῆς προσωπικότητος, διότι ἀνταποκρίνεται εἰς τὰ αἰτήματα τῆς «ἀγωγῆς τοῦ ὅλου» καὶ ἱκανοποιεῖ θεμελιώδεις προδιαθέσεις τοῦ ἀνθρωπίνου ὄντος καὶ εἰδικώτερον τὰς βαθυτέρας ἀνησυχίας τῆς νεανικῆς γυναικῆς, ἥτις ἀπερχθάνεται τὸν μηδενισμόν καὶ ἀναζητεῖ πάντοτε τὴν ὑψίστην Ἀξίαν καὶ τὸ ὑψιστὸν Ἀγαθόν.

Ἐπὶ πλέον τὸ μάθημα τοῦτο, τὸ ὁποῖον φέρει εἰς ἐπαφὴν πρὸς τὴν μακραίωνα πολιτιστικὴν παράδοσιν τοῦ Γένους, δξύνει τὴν κριτικὴν σκέψιν, ὁδηγεῖ εἰς τὸν ἀξιολογικὸν ἔλεγχον τῶν διαφόρων ἰδεολογιῶν, ἀναπτύσσει τὴν διαλογικὴν ἐπικοινωνίαν καὶ ἐποδοθεῖ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς αὐτοτελείας καὶ τοῦ ἐπευθύνου αὐτοπροσδιορισμοῦ δι' ἐλευθέρως καταστάσεως ἢ ἀπορρίψεως τοῦ περιοχόμενου τοῦ μαθήματος.

Ἡ πυροδότησις τῆς ἐλευθερίας τῶν νέων εἶναι ἡγγυημένη, διότι τὸ μάθημα τῶν Θεοσεκευτικῶν δὲν δεῖκνυει τὴν ὁδὸν τῆς «ἡσώματος προσπαθείας», ἀλλὰ τὴν ὁδὸν τῆς ἀντιστάσεως ἐναντίον τοῦ ὠφελιμιμοῦ, τοῦ αὐτισμοῦ καὶ τοῦ ἡδονισμοῦ, ἥτις δύναται γὰρ ἐνεργοποιηθῇ μόνον δι' ἡρωϊκῆς πάλης καὶ ἐλευθέρως προτιμήσεως τοῦ «κρείττους» ἀντὶ τοῦ «χείροτος».

Τὰ αἶτια τῆς διαλύσεως.

Ἐξ ἀφορμῆς τῆς καθιερώσεως τοῦ «αὐτομάτου»

δρύσεως τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Σεμιναρίου τοῦ Κουόπιο, ὠργάνωσεν ἀπὸ 25-26 Νοεμβρίου π.ῆ. καὶ σεῖράν τελετῶν πρὸς ἑορτασμόν τῆς 60ῆς ἐπετείου ἀπὸ τῆς ἀναγνώσεως αὐτῆς ὡς ἐθνικῆς Ἐκκλησίας.

Πράγματι, πρὸ 60 ἐτῶν ἀπὸ τῆς ἡμερομηνίας ταύτης, ἐξεδόθη τὸ πρῶτον Διάταγμα τοῦ ἀνεξαρτήτου Φιλλανδικοῦ Κράτους, διὰ τοῦ ὁποῖου ἱδρύετο ἡ Ἐκκλησία αὕτη, ἥτις, ὀλίγα ἔτη ἀργότερον, τὸ 1923, ἐξήτει καὶ ἐλάμβανε παρὰ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καθιερώσας Αὐτονόμου Ἐκκλησίας ὅπ' αὐτό.

Κατὰ τὰς τελετάς ὤρισθη ὅπως ἐκπροσώπησιν τὸν Οἰκουμενικὸν Θρόνον ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Τρανουπόλεως κ. Δαμασκηνός.

— Ἡ ἐτήσιος Γενικὴ Συνέλευσις τῆς Γραμματείας ἐπὶ τῆς Ἑνότητος τῶν Χριστιανῶν τοῦ Βατικανοῦ.

Ἀπὸ 13-18 Νοεμβρίου π.ῆ. συνήλθεν εἰς Ρώμην ἡ ἐτήσιος Γεν. Συνέλευσις τῆς Γραμματείας ἐπὶ τῆς Ἑνότητος τῶν Χριστιανῶν τοῦ Βατικανοῦ καὶ συνεδρίασεν ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Σεβ. Καρδινάλιου κ. Ἰωάννου Βιλλεμπράντς. Κεντρικὸν θέμα τῶν ἐργασιῶν τῆς Συνελεύσεως ἦτο ἡ μελέτη καὶ ἀξιολόγησις τῶν διμερῶν θεολογικῶν διαλόγων, τοὺς ὁποῖους διεξάγει ἡ Ἐκκλησία τῆς Ρώμης μετὰ τῶν ἄλλων Χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν καὶ Ὁμολογιῶν.

διαζύγιον, ἐφημερίδες τινὲς διενήργησαν ἔρρευναν διὰ τὰ αἶτια, τὰ ὁποῖα ὁδηγοῦν εἰς τὸ διαζύγιον καὶ τὴν διάλυσιν τῆς οικογενείας.

Ἐὰν συνοψίσῃ τις τὰ λεγόμενα, θὰ διαπιστώσῃ, ὅτι τρία εἶναι τὰ ἐνδεχόμενα αἶτια τῆς διαλύσεως αὐτῆς: Τὸ πρῶτον εἶναι ἡ ἔλλειψις προσοχῆς εἰς τὴν ἐκλογὴν τοῦ συντρόφου τῆς ζωῆς. Τὸ δεύτερον εἶναι ἡ ἀπουσία πραγματικῆς καὶ σταθερᾶς ἀγάπης, ἡ ὁποία ὡς πῦρ θὰ διαλύσῃ τὴν σκαρίαν καὶ τοὺς πάγους πάσης διασπαστικῆς τάσεως, ἥτις εἶναι δυνατόν γὰρ ἐμφιλοχωρήσῃ εἰς τὴν οικογενειακὴν ἐστίαν. Τὸ τρίτον αἶτιον, τὸ ὁποῖον ὑποσκάπτει τὸ συζυγικὸν καὶ οικογενειακὸν οἰκοδόμημα, εἶναι ἡ ἐν τῷ γάμῳ ἔλλειψις ὑψηλοῦ σκοποῦ καὶ νοήματος.

Καὶ τὰ τρία ταῦτα αἶτια ἐκμηδενίζονται ἐντὸς τῆς ἀτμοσφαιρας τοῦ χριστιανικοῦ γάμου, ἐντὸς τῆς ὁποίας οἱ συζῆγοι ἀγαποῦν ἀλλήλους, «καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς ἠγάπησε τὴν Ἐκκλησίαν καὶ ἑαυτὸν παρέδωκεν ὑπὲρ αὐτῆς...» (Ἐφεσ. ε', 25). «Οὕτως ὀφείλουσιν οἱ ἄνδρες ἀγαπᾶν τὰς ἐαυτῶν γυναῖκας ὡς τὰ ἑαυτῶν σώματα. Ὁ ἀγαπῶν τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα ἑαυτὸν ἀγαπᾷ: οὐδεὶς γὰρ ποτε τὴν ἑαυτοῦ σάρκα ἐμίσησεν, ἀλλ' ἐκτρέφει καὶ θάλπει αὐτήν, καθὼς καὶ ὁ Κύριος τὴν Ἐκκλησίαν» (Ἐφεσ. ε', 28-29).

«Ὅθεν μόνον ἐν τῇ ἀτμοσφαίρᾳ ταύτῃ πραγματοποιεῖται ἡ προτροπὴ Ἰωάννου τοῦ Χρυσόστομου: «Μηδὲν ἔστω γυναικὶ ἄνδρὸς τιμιώτερον, μηδὲν ἀνδρὶ γυναικὸς ποθεινότερον».

— Συνεργασία Ὁρθόδοξου καὶ Ἐδαγγελικῆς Ἐκκλησίας εἰς Γερμανίαν.

Ἡ Ἱερὰ Μητρόπολις Γερμανίας (Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον) καὶ τὸ Διακονικὸν Ἰδρυμα τῆς Ἐδαγγελικῆς Ἐκκλησίας εἰς τὴν χώραν αὐτὴν ἐξέδωκαν κοινὴν διακήρυξιν, εἰς τὴν ὅποιον τονίζεται, ὅτι ἀμφότεραι αἱ Ἐκκλησίαι ἔχουν τὴν σταθερὰν θέλησιν νὰ συνεργασθοῦν ἀδελφικῶς εἰς τὴν τοιμήα τῆς κοινωνικῆς διακονίας, ἅνω τῆς ὁποίας ἡ λειτουργικὴ διάστασις τῆς Ἐκκλησίας παραμένει ἀτελής.

— Προβλήματα καὶ προοπτικά.

Ὡς ἐδήλωσε προσφάτως ὁ Μητροπολίτης Καισαρείας κ. Βασίλειος, Γέρον Ἀρχιεραρχαμμεντὸς τοῦ Πατριαρχείου Ἱεροσολύμων, τὸ σοβαρὸτερον πρόβλημα, τὸ ὅποιον ἀντιμετωπίζει σήμερον τὸ Πατριαρχεῖον Ἱεροσολύμων, εἶναι ἡ ἐλλείψις προσελεύσεως μοναχῶν εἰς τὴν Ἀγιοταφικὴν Ἀδελφότητα. Αὕτη ἀποτελεῖται σήμερον ἐξ 110 μοναχῶν, ἀριθμὸς, ὁ ὁποῖος μετὰ βίας ἐπαρκεῖ διὰ τὴν ἐξασφάλισιν τῶν λειτουργικῶν ἀναγκῶν τῶν Ἀγίων Τόπων, τῶν ἀνηκόντων εἰς τὸ Ὁρθόδοξον Πατριαρχεῖον Ἱεροσολύμων. Ὁ Μητροπολίτης Καισαρείας κ. Βασίλειος ἀπηύθυνεν ἔκκλησιν διὰ τὴν προσέλευσιν νέων μοναχῶν, ἀνηγγεῖλε δὲ τὴν πρόθεσιν τοῦ Πατριαρχείου, ὅπως ἐπαναλάβῃ τὴν ἐκδοσιν τοῦ θεολογικοῦ περιοδικοῦ «Νέα Σιών», διακοπείσαν ἀπὸ τοῦ 1972, καὶ ἰδρύσῃ προσεχῶς, ἐν Ἱερουσαλὴμ, Ὁρθόδοξον Κέντρον Βιβλικῶν Σπουδῶν.

— Ἐνδιαφέρον τοῦ Πάπα Ἰωάννου Β' διὰ τὴν εἰρήνην εἰς τὴν Κύπρον.

Κατὰ τὴν ἐπίδοσιν τῶν διαπιστευτηρίων τοῦ νέου Πρέσβους τῆς Τουρκίας παρὰ τῇ Βατικανῷ, VECDI TUEREL, τὴν 4ην Δεκεμβρίου π.ε., ἡ Αὐτοῦ Ἀγιότης ὁ Πάπας Ἰωάννης-Παῦλος ὁ Β' ἀνεφέρθη εἰς τὸ πρόβλημα τῆς Κύπρου καὶ ἐξέφρασε τὴν ἐλπίδα, ὅπως ἐπιτευχθῇ τὸ ταχύτερον δυνατόν μία δίκαια λύσις αὐτοῦ, πρὸς ὄφελος τῶν κοινοτήτων τῆς νήσου. Θὰ πρέπει, προσέθεσεν, ὅπως αἱ σχέσεις δυνάμειος καὶ οἰκονομικῶν συμφερόντων μὴ ὑπερισχύουν τῶν δικαιωμάτων τῶν ἀσθενῶν καὶ τῶν μειονοτήτων, ἀλλ' ὅπως ἡ δικαιοσύνη ἐμπνέη πάντοτε τὸν σεβασμὸν, τὴν ἐκτίμησιν καὶ τὴν ἀλληλοδοκίαν.

— Συμπόσιον περὶ Ὁρθόδοξίας εἰς Στρασβούργον.

Τὸ Κέντρον ἐρεῦνης τῆς Ἱστορίας τῶν Θρησκευμάτων τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Στρασβούργου ὠργάνωσε, ἀπὸ 15-17 Νοεμβρίου π.ε., Συμπόσιον ἐπὶ τοῦ θέματος: «Ὁψεις τῆς Ὁρθόδοξίας. Δομαὶ καὶ πνευματικότης». Εἰς τὸ Συμπόσιον ὁμίλησαν, μεταξὺ ἄλλων, ὁ πατὴρ ΑΛΕΞΙΟΣ ΚΝΙΑΖΕΒ, Πρύτανης τοῦ Ὁρθόδοξου Ἰνστιτούτου Θεολογίας τοῦ Ἁγίου Σεργίου Παρισιῶν («Ἡ κρίσις τῶν δομῶν καὶ ἡ Πανορθόδοξος Σύνοδος»)· πατὴρ Κύριλλος Ἀργέντης («Τὸ νόημα τῆς Ἐκκλησίας κατὰ τὴν ὀρθόδοξον θεολογίαν»)· ὁ Θεοφίλ. Ἐπίσκοπος Χερσῶνος κ. Πέτρος («Σκέψεις ἐπὶ τῆς θεωρίας καὶ τῆς πρακτικῆς τῆς Οἰκονομίας»)· ὁ Καθηγητὴς κ. OLIVIER CLEMENT («Προσβάσεις εἰς τὴν θεολογίαν καὶ τὴν ἐμπειρίαν τοῦ ἁγίου Πνεύματος εἰς τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν»)· ὁ Θεοφίλ. Ἐπίσκοπος Ἀνδρούσης κ. Ἀναστάσιος («Πρὸς μίαν νέαν ἀνακάλυψιν τοῦ ἱεραποστολικοῦ πνεύματος τῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας»), ἐπίσης δὲ, καὶ οἱ κ.κ. Α. Ἀργυρίου καὶ Α. ΡΟΠΟΒΙΤΣ, ὁ πατὴρ JE GUILLON O.P., ὁ Καθηγητὴς L. MULLER (TUBINGEN), ὁ Καθηγητὴς PIERRE PASCAL (SORBONNE) κ.κ.

Ὁ δμότημος καθηγητὴς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ. Γεράσιμος Κονιδάρης ἀνηγγεῖλε τὴν

ἵδρυσιν ἰδρύματος μετὰ τὸν τίτλον «Οἰκουμενικὴ Ὁρθοδοξία», τοῦ ὁποίου σκοπὸς εἶναι ἡ προβολὴ εἰς τὸν διεθνῆ χῶρον τῆς οἰκουμενικῆς διαστάσεως τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας ἐν γένει, ὡς τῆς γυναικὸς συνεχείας τῆς Ἀρχαίας Καθολικῆς Ἐκκλησίας.

Ἐκκλησία Σερβίας

Ἡ 15-ήμερος ἐφημερίς τοῦ Σερβικοῦ Πατριαρχείου «ΠΡΑΒΟΣΛΑΒΛΕ», ὑπὸ τὸν γενικὸν τίτλον «ΤΟ ΕἰΣ ΕΛΛΑΔΑ ΤΑΞΙΔΙΟΝ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΓΕΡΜΑΝΟΥ — ΤΑΞΙΔΙΟΝ ΑΓΑΠΗΣ ΚΑΙ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ», ἀφιερώνει τὰ δύο φύλλα τοῦ μηνὸς Δεκεμβρίου 1978 ἐξ ὁλοκλήρου εἰς τὴν πρόσφατον ἐπίσκεψιν εἰς τὸν Μακαριώτατον Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφεὶμ καὶ τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος, Ἀντιπροσωπείας τῆς Ὁρθόδοξης Σερβικῆς Ἐκκλησίας μετὰ ἐπὶ κεφαλῇ τὸν Πατριάρχην Γερμανόν, ἐνθα περιγράφεται μετὰ πᾶσαν λεπτομέρειαν τὸ ἐν λόγῳ ταξίδιον διὰ τῆς γραφίδος τοῦ Πρωτοπρεσβυτέρου Ντοῦσαν Κάσιτς, μέλους τῆς Ἀντιπροσωπείας.

Ἐν ἀρχῇ, ὡς ἐν προοίμῳ, τονίζεται ὅτι ἡ Ἑλλάς «ἐπὶ ἄρῃ» ἀπ' αἰῶνων καὶ παρέμεινε μέχρι σήμερον χώρα ἰσχυρῶν ἐμπνεύσεων δι' ὅλους τοὺς χριστιανούς ἐνθουσιαστές, εἰς τοὺς ὁποίους τὰ σφειόμενα μνημεῖα τῆς χριστιανικῆς δημιουργικότητος τῶν παρελθόντων αἰώνων καὶ ἡ εὐσέβεια τοῦ συγχρόνου ἑλληνικοῦ λαοῦ ἐνσταλάζουν νέαν δύναμιν καὶ ζήλον. Πᾶσα ἐπίσκεψις τῶν ἱερῶν προσκυνημάτων τῆς Ἑλλάδος εἰσάγει εἰς τὴν ψυχὴν τῶν προσκυνητῶν τὸ φῶς τοῦ παρελθόντος καὶ τὴν θέρμην τῆς συγχρόνου ἑλληνικῆς εὐσεβείας... Τοῦτο συνέβη καὶ κατὰ τὴν ἐπίσκεψιν τῆς Αὐτοῦ Ἀγιότητος τοῦ Πατριάρχου Γερμανοῦ εἰς τὸν Μακαριώτατον Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος Σεραφεὶμ καὶ τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος, ἡ ὁποία εἶχεν εὐρεῖαν ἀπήχυνσιν εἰς τὰς ψυχὰς ὅχι μόνον τῶν ἐπισκεπτῶν, ἀλλὰ καὶ εἰς ἀμφοτέρους τοὺς λαούς.

Ἐν συνεχείᾳ ἀκολουθεῖ ἡ λεπτομερὴς περιγραφή τοῦ ταξιδίου ἀπὸ τῆς ὑποδοχῆς τῆς Ἀντιπροσωπείας εἰς τὸν Μεθοριακὸν σταθμὸν τῆς Εἰδομένης τὴν 3-ην Νοεμβρίου μέχρι τῆς κατευθώσεώς τῆς εἰς τὸν σιδηροδρομικὸν σταθμὸν τῆς Θεσσαλονίκης τὴν 15ην Νοεμβρίου, ἀναφερομένων μεταξὺ τῶν ἄλλων καὶ αὐτοσυῶν ὅλων τῶν ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ἐκφωνηθέντων λόγων καὶ σχεδὸν ὅλων τῶν ἀνταλλαγῶν προσφωνήσεων καὶ ἀντιφωνήσεων, καθὼς καὶ ὅλων τῶν ἐκκλησιαστικῶν καὶ κρατικῶν ἐκπροσώπων τῶν καθ' ὁσονδήποτε τρόπον λαβόντων μέρος εἰς τὰς σχετικὰς ἐκδηλώσεις, τονιζομένης τῆς ἀγάπης καὶ τῶν αὐθορμητῶν ἀδελφικῶν αἰσθημάτων μεθ' ὧν ἐγένετο παντοῦ δεκτὴ ἡ Σερβικὴ Ἀντιπροσωπεία ὑπὸ τοῦ εὐσεβοῦς ἑλληνικοῦ λαοῦ καὶ τῶν ἀξίων ἐκκλησιαστικῶν καὶ κρατικῶν ἐκπροσώπων του, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον δεινῶς ἐκτιμᾷ καὶ ὁ εὐσεβὴς σερβικὸς λαός, εἰς τὸν ὅποιον, ὡς ἐπανειλημμένως τονίζεται, ἐνεποίησαν ἰδιαίτερα ἐντύπων, ἐκτὸς τῶν ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας, μετὰ τὸν τὸν Ἀρχιεπίσκοπον Σεραφεὶμ, καὶ αἱ ὑπὸ τῶν ὁφθαλμῶν πολιτικῶν καὶ στρατιωτικῶν ἀρχῶν τῆς Ἑλλάδος ἀποδοθεῖσαι εἰς τὸν Πατριάρχην, εἰς ὅλα τὰ ἐπισκεφθέντα μέρη, ἰδιαίτεροι τιμαὶ καὶ αἱ ὀργανωθεῖσαι ἐκδηλώσεις, εἰς τὴν κορυφὴν τῶν ὁποίων ἵσταται ἡ ἐπίσκεψις τοῦ Πατριάρχου εἰς τὸν Ἐξοχώτατον Πρόεδρον τῆς Δημοκρατίας Κωνσταντίνου Τσατσοῦ.

Καὶ ἡ περιγραφή τοῦ ταξιδίου κατακλείεται διὰ τῶν ἐξῆς: «Ἐληξεν ἡ ἐπίσκεψις αὕτη, ἐπίσκεψις ἀγάπης καὶ συνεργασίας μετὰ τῆς ἀδελφῆς Ἑλλάδος. Τὴν ἀγαπῶμεν καὶ θὰ παραμείνῃ εἰς τὰς καρδίας μας. Θὰ εἴμεθα εὐγνώμονες πρὸς τὴν Ἑλλάδα διὰ τὴν ἀγάπην τῆς, τὴν ἐκδηλουμένην πρὸς ἡμᾶς, εἴμεθα δὲ πρόθυμοι καὶ ἔτοιμοι, ἐν τῇ πνεύματι τοῦ ὀρθόδοξου οἰκουμενισμοῦ, νὰ τὴν βοηθήσωμεν καὶ αὐτὴν. «Ἀλλήλων τὰ βάρη βαστάζετε», μᾶς παρήγγειλεν ὁ Σωτὴρ. Θὰ τὰ βαστάζωμεν καὶ μετὰ τὸ δόσταγμα τοῦτο θὰ ἀγαπήσωμεν ἀλλήλους δλονέν καὶ περισσότερον. Ὁ Πατριάρχης Γερμα-

νός και ο Αρχιεπίσκοπος Σεραφείμ μάς υπέδειξαν τόν δρόμον».

Η περιγραφή πλαισιούται και διά 46 χαρακτηριστικών φωτογραφιών εκ του ταξιδιού.

Πλήν του «ΠΑΒΟΣΛΑΒΑΙΕ» και το Έπίσημον Δελτίον της Σερβικής Έκκλησίας «ΓΚΑΑΣΝΙΚ» αφιερώνει το φύλλον του Δεκεμβρίου εις την περί της ο λόγος ιστορικήν επίσκεψιν του Πατριάρχου Γερμανού εις την Ελλάδα, και την Έκκλησίαν της.

Έρρά Μητρόπολις Σουηδίας

Μιὰ νέα ἐπιτυχία

τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως

Η Έρρά Μητρόπολις, με πολλήν χαράν πληροφορεῖ τοὺς φίλους της, ὅτι κατόπιν ἐνεργειῶν της, ἡ Διαχειριστική Έπιτροπὴ τοῦ σουηδικοῦ Κληροδοτήματος «DANIELI DONATIONSFOND» ἐχορήγησεν εις τὴν Έρράν Μητρόπολιν τὸ ποσὸν τῶν 120.000: - κορωνῶν Σουηδίας.

Τὸ ποσὸν αὐτό, συμφώνως πρὸς τοὺς σκοποὺς τοῦ Κληροδοτήματος, θὰ χρησιμοποιηθῇ ἀποκλειστικῶς καὶ μόνον διὰ τὴν ἐξωτερικὴν περιποίησιν καὶ τὸν ἐξωτερικὸν εὐπρεπισμὸν τοῦ Μητροπολιτικοῦ Ναοῦ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου Στοκχόλμης.

Η Έρρά Μητρόπολις ἐκφράζει τὰς θερμὰς αὐτῆς εὐχαριστίας τόσοις πρὸς τοὺς Διαχειριστὰς τοῦ Κληροδοτήματος, ἔσον καὶ πρὸς τὸν Δῆμον Στοκχόλμης, ὁ ὁποῖος ἐνέκρινε καὶ ἐπεκύρωσε τὴν ὡς ἄνω ἀπόφασιν.

Αἱ Διὰλέξεις τοῦ Μητροπολίτου

Ναοῦ

Εἰς τὴν σειράν τῶν διαλέξεων τὰς ὁποίας διοργανῶναι ἡ Έρρά Μητρόπολις, τὸ ἀπόγευμα τῆς Κυριακῆς, 8ης Νοεμβρίου, ἐδόθη ἡ δευτέρα διάλεξις τῆς σειράς ὑπὸ τοῦ ἐλλογιμωτάτου Καθηγητοῦ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Ἀριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης κ. Κωνσταντίνου Φράγκου, με θέμα: «Χριστιανικὴ ἀγωγή καὶ περιβάλλον».

Τὴν διάλεξιν παρηκολούθησε, καὶ πάλιν, ἱκανοποιητικὸν ἀκροατήριον.

Διορθόδοξος Έπιτροπὴ Διαλόγου

μετὰ τῶν Λουθηρανῶν

Μεταξὺ 4-9ης Νοεμβρίου 1978 συνήλθεν εις τὴν πόλιν SIGTUNA, τῆς Σουηδίας, ὡς φιλοξενουμένη τῆς Σουηδικῆς Έκκλησίας, ἡ Διορθόδοξος Έπιτροπὴ διὰ τὴν προετοιμασίαν τοῦ θεολογικοῦ διαλόγου μεταξὺ Ὁρθοδόξων καὶ Λουθηρανῶν.

Πρόεδρος τῆς Έπιτροπῆς ὤρισθη ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Σηλυδρίας κ. Αἰμιλιανός, μόνιμος Ἀντιπρόσωπος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως εις τὴν ἔδραν τοῦ Π.Σ. τῶν Έκκλησιῶν εις τὴν Γενεύην, Γραμματεὺς δὲ τῆς Έπιτροπῆς ὤρισθη ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Έλσιγκίου κ. Ἰωάννης.

Ὁ Σεβ. Μητροπ. Σουηδίας, συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ Πρωτοπρεσβ. κ. Σεραφείμ Φαράσσογλου, μετέβη εις SIGTUNA, καὶ παρέστη κατὰ τὴν ἐναρκτήριον συνεδρίαν τῆς Έπιτροπῆς.

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΑ

Παντελεήμονος Καρανικόλα, Μητροπολίτου Κορίνθου, Σικυῶνος, Ζεμενοῦ, Ταρσοῦ καὶ Πολυφέγγους, ΑΓΙΟΛΟΓΙΟΝ ΚΟΡΙΝΘΙΑΚΟΝ. Έκδόσεις «Πνοή» Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κορίνθου. Κόρινθος 1977, σσ. 552.

1. Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Κορίνθου κ. Παντελεήμων Καρανικόλας, δτοηρὸς συγγραφεὺς καὶ ἄλλων πολλῶν δοκιμῶν (ἐν οἷς «Ἡ Κλίσς» τῶν ἱερῶν Κανόνων (βρα βιβλιοκρισίαν ἐν «Θεολογία» 41) 1970) 724) καὶ ἡ συμβολὴ του εις τὴν ἀναθεωρηθεῖσαν ἐκδοσιν τοῦ «Πηδαλίου τῆς νοητῆς Νηρός», Ἀθ. 1970. Πρόβλ. βιβλιοκρισίαν ἐν «Θεολογία» 41 (1970) 723) 4), ἐξέδωκε τύποις τὸ πολλαπλῶς ὠφέλιμον Ἀγιολόγιον πάντων τῶν ἐν Κορίνθῳ εἴτε διαλαμφάντων εἴτε καὶ ἀνέκαθεν ἰδιαιτέρως τιμωμένων ἁγίων. Παραλλήλως ἐνεκαίνιασε νέους ἱ. Ναοὺς καὶ ἀνίδρυσε παρεκκλήσια, ἵνα τιμῇ τὸς ἐν τῇ περιοχῇ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κορινθίας ἁγίους, μάλιστα ἰδιαιτέρως τοὺς πρὸς τὴν ἀποστολικὴν ταύτην ἱ. Μητρόπολιν κατ' ἐξοχὴν συνδεομένους καὶ ἑορταζομένους. Τοῦτο δὲ πρὸς τὸν σκοπὸν ὅπως μεταδώσῃ εἰς τοὺς πιστοὺς τῆς περιοχῆς του καὶ γενικώτερον εἰς τοὺς φιλακολούθους ὀρθοδόξους πιστοὺς, τὸν ὃν ἡσθάνετο ὁ ἴδιος ζῆλον τιμῆς καὶ λατρείας τῶν ὡς ἄνω ἁγίων.

2. Τὸ Ἀγιολόγιον τοῦτο εἶναι πολλαπλῶς χρησιμὸν διὰ πάντα φιλακόλουθον χριστιανὸν καὶ διὰ πάντα κληρικόν, κατ' ἐξοχὴν δὲ διὰ τοὺς Ἐφημερίους, οἵτινες θὰ ἔχωσιν εἰς τὴν διάθεσιν των ὅλας τὰς ἀσματικὰς ἀκολουθίας τῶν 21 ἑορταζομένων ἁγίων. Κατωτέρω παραθέτομεν τὴν σειράν τῆς δημοσιεύσεως ἐκάστης ἱ. Ἀκολουθίας καὶ δὴ καὶ κατὰ χρονολογικὴν σειράν τῆς μνήμης ἐκάστου ἁγίου. Ἐν τῷ Προλόγῳ ὁ Σεβ. ἐκθέτει δι' ὀλίγων καὶ τὸν σκοπὸν τῆς ἐκδόσεώς του καὶ τὸν τρόπον, ὃν ἡκολούθησεν, ἀνατυπώσας παλαιότερας Ἀκολουθίας, ἐπιμεληθεὶς τῆς συντάξεως ἐντελῶς νέων Ἀκολουθιῶν ἢ καὶ διορθώσας ἕνια τῶν ἀσμάτων καὶ ὕμνων. Διὰ τὰ ἐνημερώσωμεν κυρίως τοὺς εὐλαβεῖς Ἐφημερίους, παραθέτομεν τὸν Πίνακα τῶν Ἀκολουθιῶν κατὰ τὴν διδομένην ὑπὸ τοῦ Σεβ. ἐν τῷ Ἀγιολογίῳ του σειράν. Ἀποφεύγομεν τὴν ἀναλυτικὴν ἐκθεσιν δι' οἰκονομίαν χώρου.

3. 1) 11 Φεβρουαρίου: Ἀκολουθία ἱερομάρτυρος Βλάσιου, συγγραφεῖσα ὑπὸ Ἀγαπίου μοναχοῦ τοῦ Κρητός. Ὑμνοὶ τινὲς συνετέθησαν ὑπὸ Δ. Μπόμπολα. Παρατίθεται ἐκ τοῦ Συναξαρίου καὶ ὁ βίος τοῦ ἁγίου. Προστίθεται ἐν τέλει «Καὶ ὧν παρακλητικὸς εἰς τὸν ἅγιον ἱερομάρτυρα Βλάσιον τὸν θαυματουργόν». Ποίημα Γερασίου Μικραγιάνα νάιτου. Ἐκ τοῦ ἐν τέλει διςτίχου ἐλλείπει ἐκ τοῦ δ' στίχ. τὸ ἀντικείμενον.

2) 13 Φεβρουαρίου: Ἀκολουθία τῶν ἁγίων ἀποστόλων καὶ μαρτύρων Ἀκύλα καὶ Πρίσκιλλ-

λ η ς. Ποίημα Γερασίμου Μικραγιαννανίτου. Παραλείπεται ἐκ τοῦ Συναξαρίου ὁ βίος τῶν ἁγίων.

3) 26 Φεβρουαρίου: Ἀκολουθία τῆς ἀγ. μεγαλομάρτυρος καὶ ἱσαποστόλου Φωτεινῆς τῆς Σαμαρείτιδος. Ποίημα Γερ. Μικραγιαννανίτου, ποιηθὲν κατὰ τὴν τυπικὴν διάταξιν τῆς ἑορτῆς τῶν ἀγ. 40 μαρτύρων.

4) 14 Φεβρουαρίου: Ἀκολ. ἀγ. Νικόλαο τοῦ ἐξ Ἰχθύος (Ψαρίου Κορινθίας). Συνετάχθη ὑπὸ Δαμασκηνόου Στουδίτου, τοῦ Ἐπισκόπου Λιτῆς καὶ Ρενδίνης. Πλὴν τοῦ ἐν τῷ Συναξαρίῳ βίου, δημοσιεύεται ἐν τέλει καὶ Ἐγκώμιον ὑπὸ Διαμασκηνοῦ Στουδίτου.

5) Ἀκολουθία τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Σωφρονίου Ἀρχιεπισκόπου Ἱερουσολύμων. Ποίημα Γερ. Μικραγιαννανίτου. Ἐλλείπει δὲ ἐκ τοῦ Συναξαρίου βίος. Περὶ τοῦ Σωφρονίου ἐδημοσίευσαν δύο μελέταις: «Θεολογία» 1951 καὶ 1958, ὡς καὶ ἐν «Ἐφημερίῳ» 1968 (ἅπαντα καὶ ἐν ἀνατύπῳ).

6) Ἀκολουθία ἁγίας Χλόης (Κυριακὴ τῆς Σταυροπροσκυνήσεως). Ποίημα Μικραγιαννανίτου. Ὑμνος μετὰ τὸ Θεοτοκίον ποιηθεὶς ὑπὸ τοῦ Σεβ. Πατριάρχου.

7) Ἀκολουθία Ζαχαρίου, ἐπισκόπου Κορίνθου, ἀθλήσαντος ἐν ἔτει 1684.

8) Ἀκολουθία Μακαρίου, Ἀρχιεπ. Κορίνθου (Νοταρᾶ), τοῦ ἐν Χίῳ διαλάμψαντος ἐν ἔτει 1805. Ψάλλεται τῇ 17 Ἀπριλίου. Βίος ὑπὸ Ἀθανασίου Παρίου. Ἀκολουθοῦν ἀφηγήσεις 12 θαυμάτων τοῦ ἁγίου.

9) 28 Μαΐου: Ἀκολουθία ἀγ. μαρτ. Ἀλεξάνδρου καὶ Ἐλίκωνος τῶν ἐν Κορίνθῳ. Ποίημα Μικραγιαννανίτου.

10) Τῇ τελευταίᾳ Κυριακῇ τοῦ Μαΐου: Ἀκολουθία πάντων τῶν ἐν Κορίνθῳ συνεργῶν τοῦ ἀγ. ἀποστ. Παύλου. Ποίημα Μικραγιαννανίτου. Εἰς τὰς σ. 248-50 παρατίθενται πάντα τὰ ὀνόματα τῶν συνεργατῶν τοῦ Παύλου, ἐκ τοῦ Συναξαρίου.

11) Τῇ πρώτῃ Κυριακῇ τοῦ Ἰουνίου: Ἀκολουθία πάντων τῶν ἐν Κορίνθῳ διαλαμψάντων ἁγίων. Ποίημα Μικραγιαννανίτου. Ἐν σ. 265-274 οἱ Κανόνες τῆς Θεοτόκου καὶ τῶν ἁγίων, ὧν ἡ ἀκροστιχίς: «Τοὺς ἐν Κορίνθῳ μέλπω ἁγίους. Γερασίμου». Ἐκ τοῦ Συναξαρίου τὰ ὀνόματα πάντων τῶν ἁγίων, μεθ' ὧν συνδέεται πνευματικῶς ἡ ἐνδοξος πόλις τῆς Κορίνθου.

12) 15 Ἰουνίου: Ἀκολουθία ἀποστ. Στεφάνου, ἐνὸς ἐκ τῶν ἐβδομήκοντα. Ποίημα Μικραγιαννανίτου. Ἐν σ. 287 ἐ. οἱ Κανόνες, ὧν ἡ ἀκροστιχίς: «Τῷ Στεφανῷ στέφανον ἐξ ὕμνων. Γερασίμου».

13) 29 Ἰουνίου: Ἀκολουθία ἀποστ. Παύλου. Ποίημα Μικραγιαννανίτου. Τὰ προσόμοια μετὰ τοῦ Δοξαστικοῦ, τὰ ἀπόστιχα καὶ τὸ μεγαλυνάριον ἐποιήθησαν ὑπὸ τοῦ ἀειμνήστου Μητροπ. Κορινθίας καὶ εἶτα Ἀρχιεπ. Ἀμερικῆς κυροῦ Μιχαήλ.

14) 30 Ἰουλίου: Ἀκολ. ἀγ. ἀποστ. Σίλα καὶ Ἐπιφάνειο. Ποίημα Μικραγιαννανίτου. Ἐν σ. 329 ἐ. οἱ Κανόνες, ὧν ἡ ἀκροστιχίς: «Ἐπαινετὸν ἐπαινώ καὶ Σίλαν. Γερασίμου».

15) 16 Αὐγούστου: Ἀκολουθία ἀγ. Γερασίμου τοῦ νέου ἀσκητοῦ, τοῦ Νοταρᾶ. Ἐξεδόθη τὸ 1830 ὑπὸ ἱερομ. Γερασιάνου Καρούσου. Ἐν σ. 366) 78 «Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Γερασίμου τοῦ Νοταρᾶ» (ἐξ ἐκδόσεως τεύχους ὑπὸ τὰ στοιχεῖα Α.Μ. ἐν Εὐλοκάστρῳ Κορινθίας 1974). Ἐν σ. 373) 75 100 θαύματα τοῦ ἁγίου.

16) Ἀκολουθία τοῦ αὐτοῦ ἁγίου Γερασίμου, φαλλομένη τῇ 20ῇ Ὀκτωβρίου ἐπὶ τῇ ἀνακομιδῇ τοῦ θαυματοδρότου Λειψάνου αὐτοῦ. Ἐν σ. 407) 15 Ἐπιτάφιος ὕμνος εἰς τρεῖς στάσεις. Ἐν σ. 417 - 426 Κανὼν παρακλητικὸς εἰς τὸν αὐτὸν ἅγ. Γεράσιμον. Ἐν σ. 427 - 434 Οἵκοι 24 (Χαιρετισμοὶ κατὰ τὸ πρότυπον τοῦ Ἀκαθίστου) εἰς τὸν ἅγ. Γεράσιμον.

17) 3 Σεβρίου: Ἀκολουθία τῆς ἀγ. ἱσαποστόλου Φοίβης τῆς διακόνου. Ποίημα Ἀρχιμ. Νικόδημου Δ. Βαλλήνδρα, νυν Μητροπολίτου Πατρῶν. Ἐν σ. 443 ἐ. Κανὼν, οὗ ἡ ἀκροστιχίς: «Ἀρχιερεῖ Προκοπῇ ἀφιέρωμα». Ἐν σ. 446 7 δίστιχα διὰ τοῦ «Χαίρε» καὶ ἐν τέλει τοῦ Οἴκου. Ἐν σ. 450 τὸ «Μεγαλυνάριον» ποιηθὲν ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου ποτὲ Κορινθίας Μιχαήλ.

18) 29 Σεβρίου: Ἀκολουθία ἀγ. Κυριακοῦ τοῦ ἀναχωρητοῦ. Ποίημα 4 ὕμνων τῶν στιχηρῶν ἐν σ. 453 ποιηθὲν ὑπὸ Π. Παπαϊωάννου, πρωθιερέως. Τοῦ αὐτοῦ καὶ ἐν σ. 453 ἀπόστιχα, ὡς καὶ τὸ ἀπολυτίκιον ἕτερον. Ἐν σ. 457 ἐ. οἱ Κανόνες, ὧν ἡ ἀκροστιχίς: «Κυριακέ, γένοιτο πρὸς Θεόν μοι προστατής» (ἐκ τῆς Ὀκτωήχου). Σελ. 458: Ὁδαί: Ποίημα Στεφάνου Σαβδαίτου (τὸ χφ. ἔχει «Θεοφάνους», ὅπερ καὶ πιθανώτερον). Ἐν σ. 465 εἰς τοὺς αἵνους: Ποίημα Πατριάρχου ἡμῶν, Μητροπ. Κορίνθου. Σελ. 467) 71 «Βίος τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Κυριακοῦ τοῦ ἀναχωρητοῦ».

19) Ἀκολουθία τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Παύλου τοῦ Κορινθίου, τοῦ διὰ Χριστὸν σαλοῦ. Ψάλλεται τῇ 11ῃ Σεβρίου. «Ποίημα, πλὴν τοῦ Κανόνος, ὑπὸ τοῦ ταπεινοῦ Μητροπολίτου Μηθύμνης Ἰακώβου».

20) Ἀκολουθία ἱερομάρτ. Διονυσίου, ἐπισκόπου Κορίνθου. Ποίημα Μικραγιαννανίτου. Ψάλλεται τῇ 29ῃ Σεβρίου. Ἐν σ. 501 ἐ. ὁ Κανὼν τοῦ ἁγίου, οὗ ἡ ἀκροστιχίς: «Διονύσιος Κορίνθου ποιμὴν ὄφθη. Γερασίμου».

21) Ἀκολουθία τοῦ ὁσίου καὶ Θεοφόρου πατρὸς ἡμῶν Παταπίου. Ψάλλεται τῇ 8ῃ Δ) θρίου. Ποίημα Μικραγιαννανίτου. Ἐν σ. 520 ἔ. Κανὼν τοῦ ἁγίου ὑπὲρ Θεοφάνους. Σελ. 536 Κανὼν παρακλητικὸς εἰς τὸν ἅγιον Πατάπιον. Ποίημα Μικραγιαννανίτου. Ἐν σ. 543-549 Ἐγκώμια εἰς τὸν ὅσιον Πατάπιον, ψαλλόμενα τῇ 8ῃ Δεκεμβρίου πρὸ τοῦ σεπτοῦ αὐτοῦ Σκηνώματος, ἐπὶ τῇ ἱερᾷ αὐτοῦ μνήμῃ. Ὑπὸ Μητροπολίτου Ζιχνῶν καὶ Νευροκοπίου Νικολάου, νῦν Μητροπολίτου Πατρῶν: Ἀκροστιχίς «Ἀσμασιν ἐγκωμίων γεραίρω τὴν σὴν δόξαν» διὰ τὴν πρώτην στάσιν. Διὰ τὴν δευτέραν στάσιν ἡ ἀκροστιχίς: «Εἰς ἔπαινον Ὁσίου Ψαλμὸς παρ' Ἐπισκόπου» (33 στίχοι, τροπάρια 11). Στάσις τρίτη: Ἀκροστιχίς «Πατάπιος ὑμνεῖται ὡδαὶς τοῦ Νικολάου» (Τροπάρια 33).

Ὁμολογῶ ὅτι ἡσθάνθην εὐχάριστον ἔκπληξιν ἐκ τῆς συνθέσεως τῶν Ἐγκωμίων καὶ τῆς ὅλης ποιητικῆς καὶ συνθετικῆς τεχνικῆς ἱκανότητος τῶν συντακτῶν τῶν νέων Ἀκολουθιῶν. Ὁ Σεβ. Κορινθίας κ. Παντελεήμων Καρανικόλας ἐκάλυψε διὰ τοῦ ἀνὰ χεῖρας «Ἀγιολογίου» ἱκανὰ κενὰ τοῦ ἀγιολογικοῦ τελετουργικοῦ καὶ πανηγυρικοῦ Τυπικοῦ τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν. Οἱ εὐλαβεῖς Κληρικοὶ τῆς Ἐκκλησίας ἔχουσιν ἄριστον βοήθημα ἐπικαίρου λειτουργικῆς χρήσεως. Εἰς τὴν εὐρύτεραν διάδοσιν τοῦ Ἀγιολογίου τούτου ἀπέδωκε καὶ ἡ ἐκτενὴς ἀνάλυσις τοῦ περιεχομένου του.

ΚΩΝ. Γ. ΜΠΟΝΗΣ

Ἀχαδημαϊκὸς

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν

Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρῶν 37, πρῆρ. 2, καὶ 67 τοῦ Ν. 590)1977 «Περὶ τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος», ὡς καὶ τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρῶν 33 καὶ 34 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2)69 Κανονισμοῦ, «περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου, ἵνα προσδῶμεν εἰς ἀνακτήρυν ὑποψηφίου πρὸς πλήρωσιν κενῆς θέσεως τακτικοῦ Ἐφημερίου ἐν τῇ Ἱερᾷ Ναφ' Ἀγίας Σοφίας-Ταύρου, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους, ἵνα καταλάβωσι τὴν Ἐφημερικὴν ταύτην θέσιν καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ἀρθρου 34)16 τοῦ αὐτοῦ ὡς ἄνω Κανονισμοῦ προβλεπόμενα κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης προκηρύξεως εἰς τὸ Περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ νανομισμένα δικαιολογητικά διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 15ῃ Μαρτίου 1979

Ο ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ

† Ὁ Ἀθηνῶν ΣΕΡΑΦΕΙΜ

Ἱερὰ Μητρόπολις Σάμου καὶ Ἱκαρίας

Προκειμένου νὰ προδῶμεν εἰς τὴν πλήρωσιν τῆς κενῆς ἑφημεριακῆς θέσεως τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ «ΠΡΟΦΗΤΗΣ ΗΛΙΑΣ» τῆς Κοινότητος Σταυρινήδων Σάμου, καλοῦμεν τοὺς ἐπιθυμοῦντας καὶ ἔχοντας τὰ νόμιμα καὶ κανονικὰ προσόντα, συμφώνως πρὸς τὰς κειμένους διατάξεις, ὅπως ὑποβάλωσιν ἡμῖν, ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως εἰς τὸ Περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» τῆς παρούσης ἡμῶν Προκηρύξεως, ἅπαντα τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου προβλεπόμενα δικαιολογητικά.

Ἐν Σάμῳ τῇ 6ῃ Μαρτίου 1979

† Ὁ Σάμου καὶ Ἱκαρίας ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΩΝ

Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν: α) Τὸ Ν.Δ. 1398)1973 «Περὶ συστάσεως ὀργανικῶν θέσεων Διοκόνων κ.λπ.» καὶ β) Τὸ ἀρθρον 36 τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 2)1969 Κανονισμοῦ «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προσκαλοῦμεν τοὺς ἔχοντας τὰ ὑπὸ τῶν Θεῶν καὶ Ἱερῶν Κανόνων καὶ τῶν Νόμων τῆς Πολιτείας ἀπαιτούμενα προσόντα καὶ βουλομένους νὰ καταλάβωσιν τὴν θέσιν τοῦ Διοκόνου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ τοῦ Ἀγίου Σπυρίδωνος Λήμου Σαμίων, ὅπως, ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης εἰς τὸ Περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ νανομισμένα δικαιολογητικά διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Σάμῳ τῇ 12-3-1979

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ

† Ὁ Σάμου καὶ Ἱκαρίας ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΩΝ

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΟΝ ΣΥΝΟΔΙΚΟΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΝ
ΤΟΥ Ν. Δ. 87)1974

ΚΛΗΤΗΡΙΟΝ ΕΠΙΚΡΙΜΑ

Ἀριθμ. { Πρωτ. 910
Διεκπ. 378

Ἀθῆνῃσι τῇ 28-2-1979

Π ρ ὶ ς

Τὸν Ἱερέα Ἀναστάσιον Τζεβελέκον

(ἀγνώστου διαμονῆς)

Καλεῖται ἵνα ἐμφανισθῇς αὐτοπροσώπως ἐνώπιον τοῦ Δευτεροβαθμίου Συνοδικοῦ Δικαστηρίου τοῦ Ν.Δ. 87)1974 τῇ 3ῃ Ἀπριλίου 1979 ἡμέρᾳ Τρίτῃ καὶ ὥρα 5ῃ μ.μ. ἵνα δικασθῇς ὡς κατηγορούμενος ἐπὶ ἀντικανονικοῖς παραπτώμασι, περὶ ὧν κατεδικάσθης ὑπὸ τοῦ Πρωτοβαθμίου Συνοδικοῦ Δικαστηρίου τοῦ Ν. 214)1967 εἰς καθάριεσιν.

Προσπεριλαμβομέν σοι, ὅτι, ἂν μὴ ἐμφανισθῇς τῇ ὥς ἄνω ἡμέρᾳ τε καὶ ὥρᾳ θέλεις δικασθῇ ἐρήμην.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΤΟΥ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΟΥ ΣΥΝΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ

† Ὁ Ἀθηνῶν ΣΕΡΑΦΕΙΜ

Ο ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ

Ἀρχιμ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

ΝΕΑΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟΝ τοῦ Ἐπισήμου Δελτίου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τῶν ἐτῶν 1923/4 - 1973, συνταχθέν ὑπὸ Ἀδαμαντίου Στ. Ἀγαστίδη. Πρόλογος Κωνσταντίνου Γ. Μπόνη, Ὁμ. Καθηγητοῦ Πανεπιστημίου - Ἀκαδημαϊκοῦ. Τόμος Α', σσ. π + 1 - 572, Τόμος Β', σσ. 573 - 1070. Ἀθήναι 1978.

Εἰς τὰ πλαίσια τῆς συντάξεως εὐρετηρίων τῶν περιοδικῶν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἐξεδόθη εἰς 2 τόμους τὸ εὐρετήριο τῶν πρώτων πενήτηντα τῶν τῆς «Ἐκκλησίας», ἡ ὁποία, ὡς γνωστὸν, εἶναι τὸ ἐπίσημον δελτίον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Πρόκειται δι' ἓν εὐρετήριο ἀπολύτως χρηστικόν, τὸ ὁποῖον εἰς τὸ πρῶτον μέρος ταξινομεῖ τὸ σύνολον τῶν πάσης μορφῆς δημοσιευμάτων τοῦ περιοδικοῦ καὶ εἰς τὸ δεύτερον εὐρετηριάζει κάθε τί. Τὸ πρῶτον μέρος περιλαμβάνει 27.133 λήμματα ταξινομημένα εἰς 17 πίνακας, μετὰ τῶν ὁποίων περιλαμβάνονται πίνακες τῶν νόμων, πράξεων, ἐγγράφων κ.λπ. τοῦ ἑλληνικοῦ κράτους καὶ τῶν ξένων κρατῶν, πίνακες πράξεων καὶ ἐγγράφων τῆς Ἱ. Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τῶν συνοδικῶν ὀργανισμῶν, τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν καὶ τῶν λοιπῶν Ἱ. Μητροπόλεων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, καθὼς καὶ τῶν διαφόρων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, ὅπως καὶ τῶν ἑτεροδόξων. Εἰς ἰδίους πίνακας ταξινομοῦνται αἱ μελέται, αἱ προσφωνήσεις, οἱ λόγοι, αἱ περιστατικαὶ εὐχαί, τὸ θεῖον κήρυγμα, τὰ σημειώματα τῆς «Παρατηρήσεων Στήλης», ἡ κριτικὴ τοῦ βιβλίου, τὰ χρονικά κ.ἄ.

Εἰς τὸ δεύτερον μέρος δημοσιεύονται 38 εὐρετήρια μετὰ τὰ ὁποῖα ἐπιχειρεῖται μιὰ ἐξονυχιστικὴ ταξινόμησις τῶν συντακτῶν καὶ τῶν περιεχομένων τῶν διαφόρων ἐγγράφων, νόμων, ἐγκυκλίων, πράξεων τοῦ ἑλληνικοῦ κράτους καὶ τῶν διαφόρων Ἐκκλησιῶν, ἀλλὰ καὶ τῶν συγγραφέων καὶ τῶν περιεχομένων τῶν μελετῶν, ἄρθρων, προσφωνήσεων, λόγων, βιβλιοκρισιῶν, παρατηρήσεων κ.λπ.

Τοῦ ὅλου ἔργου προτάσσεται πρόλογος τοῦ διευθυντοῦ τοῦ περιοδικοῦ Καθηγητοῦ κ. Κ. Γ. Μπόνη, Ἀκαδημαϊκοῦ, καθὼς καὶ ἱστορικὰ τοῦ περιοδικοῦ, ἀνάλυσις τῶν μεθοδολογικῶν τοῦ εὐρετηρίου, βιβλιογραφία, ἀρκετικὴ λέξις καὶ συντομογραφίαι.

Τὸ ἔργον διατίθεται ἐν τῇ συνόλῳ τοῦ ἀντὶ 2.000 δραχμῶν ἐν τοῖς γραφείοις τῶν ἐκκλησιαστικῶν περιοδικῶν (Ἰωάννου Γενναδίου 14, Ἀθήναι 140).

« ΕΚΚΛΗΣΙΑ »

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
Ἐκδιδόμενον κατὰ δεκαπενθήμερον

Ἐπίτροπος τῆς Ἱερᾶς Συνόδου

† Ὁ Πατρῶν **ΝΙΚΟΛΗΜΟΣ**

ΕΠΙΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως
ΘΕΟΦΙΛΟΣ

† Ὁ Φιλίππων, Νεαπόλεως καὶ Θάσου
ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΚΩΝ. Γ. ΜΠΟΝΗΣ

Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου

Ἀκαδημαϊκός

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ

Α) Ἑσωτερικοῦ: Δραχμαὶ 300 ἑτησίως.

Β) Ἐξωτερικοῦ: Δολλάρια 12 ἑτησίως.

Τιμὴ ἑκάστου τεύχους μετὰ τοῦ «ΕΦΗΜΕΡΙΟΥ»
δρχ. 15.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Κων. Γ. Μπόνη, Ὁμοτ. Καθηγητοῦ Παν/μίου Ἀθηνῶν, Ἀκαδημαϊκοῦ, Ὁ Εὐαγγελισμός, Ὁ Μ. Βασίλειος περὶ τῆς ἀρρήτου συλλήψεως τῆς Παρθένου Μαρίας.

Σεβ. Μητροπ. Τρανουπόλεως Δαμασκηνοῦ, Ὁρθοδοξία καὶ Οἰκουμενισμός.

Ὁρ. Α. Λουρίδου, Ὁ Σωτὴρ Ἰησοῦς, ὁ «Μέγας Φίλος τοῦ Παιδιοῦ».

Τὸ χρονικὸν τῆς ἐνθρονίσεως τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Καρπενησίου κ. Νικολάου.

Ἀρχιμ. Κωνστ. Φαραντάτου, Ἐκκλησιαστικὴ ποίησις, ὁ Μέγας παρακλητικὸς Κανὼν ὡς ποιητικὸν κείμενον.

Σπύρου Ἀλεξίου, Ἀλήθεια καὶ μῦθος γιὰ τὴν περιουσία τῆς Ἐκκλησίας.

Παρατηρήσεων στήλη.

Ἐκκλησιαστικὰ Χρονικά.

Βιβλιοκρισία.

Παράρτημα.

Κλητήριον Ἐπίκριμα.

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ Ἀθῆναι, Ἰασιῶ 1 — Τηλ. 710.73

Προϊστάμενος Τυπογραφείου: Ἰωάννης Μιχαήλ. Ἀναστασάκη 3, Ζωγράφου. Τηλ. 7787.978.